

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Spis Treści

Wstęp.....	3
I. Wnioski z diagnozy społeczno - gospodarczo – przestrzennej	5
1. Wnioski z diagnozy przestrzennej.....	5
2. Wnioski z diagnozy społecznej.....	8
3. Wnioski z diagnozy gospodarczej.....	12
4. Kluczowe wyzwania	13
II. Cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.....	15
III. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty	18
IV. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	41
V. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	52
VI. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań.....	74
VII. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań	77
VIII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	87
IX. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	93
X. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	97
Bibliografia	111
Spis tabel.....	112
Spis map	112

Wstęp

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030” jest priorytetowym dokumentem planistycznym, który poprzez swój zakres, a także sposób dochodzenia do ujętych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o gminie, określa długoletnie kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których wykonanie przyczyni się do rozwoju newralgicznych obszarów rozwojowych dla samorządu.

Strategię Rozwoju Gminy można również określić jako długookresowy proces wytyczania i uzyskania celów wspólnoty samorządowej, który określa kierunki działania, dążenia i kluczowe preferencje rozwoju społeczno – gospodarczego gminy oraz ukazuje sposoby i narzędzia wdrożeniowe. Dokument jest również odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o Strategię oraz efektywną próbą adaptacji do standardów europejskich. Samo tworzenie Strategii rozwoju, a następnie jej wdrożenie jest procesem bardzo złożonym, obejmującym kilka etapów. Uchwalenie Strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami oraz dopasowywania jej zapisów do zmieniających się warunków zewnętrznych i potrzeb mieszkańców. Realizacja wyznaczonych celów pozwoli na osiągnięcie możliwie najlepszej efektywności wydatkowanych środków, stworzy odpowiednie warunki do zrównoważonego rozwoju Gminy Opatów oraz wpłynie na ogólną poprawę poziomu życia społeczności lokalnej.

Najważniejszym punktem *Strategii rozwoju* jest wykaz celów strategicznych, wyznaczających docelowe kierunki rozwoju gminy. Zostały one uzgodnione w oparciu o wyniki rozpoznania zasobów i otoczenia samorządu, opinie mieszkańców, przedstawicieli Rady Miejskiej i pracowników Urzędu Miasta i Gminy Opatów.

Ogólne założenia dotyczące dokumentu Strategii:

- perspektywa planowania: 2030r.
- cele i projekty zawarte w Strategii Rozwoju służą mieszkańcom gminy,
- strategia jest priorytetowym dokumentem planistycznym Gminy Opatów i zarazem nadrzędnym w stosunku do pozostałych dokumentów przyjętych przez władze lokalne,
- końcową akceptację Strategii podejmuje Rada Miejska w drodze uchwały,
- przygotowanie Strategii i jej realizacja uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju,
- zadaniem Strategii rozwoju jest ułatwienie władzom samorządowym utrzymania głównych długookresowych kierunków rozwoju lokalnego,
- Strategia wskazuje zadania wspólne partnerów społecznych, gospodarczych, samorządowych,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

- realizacją Strategii kierują władze Gminy Opatów – Rada Miejska oraz Burmistrz.

Opracowanie *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Opatów* będzie opierało się głównie na analizie zasobów, specyfiki i otoczenia gminy na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępnych informacji i dokumentów na temat Gminy Opatów. Poza analizą czynników wewnętrznych, dokonano także analizy czynników zewnętrznych, czyli tych nie zależnych od władz gminy. Ponadto, w celu uzupełnienia pozyskanych informacji i wyciągniętych wniosków, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne (zarówno diagnozy strategicznej jak i samej Strategii rozwoju). Dodatkowo na podstawie przeprowadzonej diagnozy określono misję i wizję rozwoju Gminy Opatów wraz z uszeregowaniem wybranych do realizacji celów i projektów. Osiąganie założonych celów wymaga regularnego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych okoliczności rozwoju samorządu. Wobec tego, żeby proces ten przebiegał w usystematyzowany i kontrolowany sposób, opracowano - w niniejszej Strategii - koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. Koncepcja ta uwzględnia przykłady mierników efektywności procesu realizacji założeń i celów strategicznych, jakie zostały postawione do realizacji.

UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój gminy (przede wszystkim w sferze infrastrukturalnej, społecznej i gospodarczej, ale także te, które będą wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej) z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu wzięto pod uwagę założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ ,
- Strategię Rozwoju Powiatu Opatowskiego na lata 2021-2030.

I. Wnioski z diagnozy społeczno - gospodarczo – przestrzennej

Sposób podejścia do formułowania wniosków

Podstawowym źródłem dla formułowania wniosków była analiza potencjałów i barier rozwojowych wynikających z uwarunkowań wewnętrznych obszaru. Wykorzystano analizę poszczególnych czynników w sferze gospodarczej, społecznej, środowiskowej, a także przestrzennej (w tym określenie podstawowych cech struktury przestrzennej obszaru oraz zróżnicowań wewnętrznych terytorium, analiza powiązań funkcjonalnych).

Drugim elementem było uwzględnienie uwarunkowań zewnętrznych, które mogą wspierać wykorzystanie atutów obszaru i przyspieszać pozytywne zmiany, ale mogą też stanowić zagrożenie dla rozwoju Miasta i Gminy Opatów. Do najistotniejszych uwarunkowań zewnętrznych należą:

- procesy globalne (zmiany klimatyczne oraz powiązane z tym zagadnieniem stan powietrza oraz kurczące się zasoby wody; zmiany technologiczne w tym rewolucja cyfrowa, wpływające nie tylko na procesy gospodarcze, ale również funkcjonowanie społeczeństwa; rosnące nierówności społeczne; zjawiska kryzysowe w tym wciąż trwająca pandemia SARS-COV-2 i jej skutki, ryzyko wojny w związku z agresją Rosji na Ukrainę, itp.),
- polityki Unii Europejskiej, w tym Nowy Zielony Ład oraz istotne z punktu widzenia partnerstwa polityki wspierające rozwój jak Polityka Spójności, Wspólna Polityka Rolna;
- kierunki polityki rozwojowej kraju oraz Województwa Świętokrzyskiego.

W formułowaniu wniosków zastosowano podejście funkcjonalne. Podejmując dany wątek tematyczny nie odniesiono się wyłącznie do uwarunkowań wewnętrznych obszaru gminy, ale także do szans i zagrożeń wynikających z otoczenia zewnętrznego.

Pogłębiony materiał analityczny, będący podstawą dla sformułowania wniosków diagnostycznych, jest zawarty w dokumencie „Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Opatów”¹.

1. Wnioski z diagnozy przestrzennej

Gmina Opatów leży w powiecie opatowskim w województwie świętokrzyskim i graniczy z gminami: Sadowie, Ćmielów, Wojciechowice, Lipnik, Iwaniska i Baćkowiec.

Powierzchnia całkowita Gminy Opatów wynosi 113,39 km² z czego na Miasto przypada 9,36 km², resztę zajmują okoliczne wsie. W skład Gminy Opatów wchodzi Miasto Opatów podzielone na 2 osiedla oraz 28 sołectw: Adamów, Balbinów, Brzeziny, Czerników Karski, Czerników Opatowski, Gojców, Jagnin, Jałowęsy, Jurkowice, Karwów, Kobylany, Kobylanki, Kochów, Kornacice, Lipowa,

¹ Ostateczna wersja po konsultacjach społecznych opublikowana 26.04.2022r. na: <https://www.umopatow.pl/>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Marcinkowice, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Okalina-Kolonia, Okalina-Wieś, Podole, Rosochy, Strzyżowice, Tomaszów, Tudorów, Wąworków, Zochcinek.

Warto podkreślić, że na terenie gminy jest znaczny udział gleb wysokiej jakości zaliczanych do klas bonitacyjnych I-III. Ogólny podział gruntów na terenie gminy prezentuje poniższa tabela:

Tabela 1 Podział gruntów na terenie Gminy Opatów

Gmina Opatów	Grunty orne	Sady	łąki trawy	Pastwiska	Pozostałe użytki rolne	grunty leśne	Pozostałe grunty	ogółem
Miasto [w ha]	569	75	26	23	9	3	34	739
Obszar wiejski [w ha]	8706	392	355	121	61	252	265	10 152

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Opatów

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg publicznych. Przez jej teren przebiegają drogi o różnym statusie (drogi krajowe, wojewódzka, powiatowe, gminne). Większość dróg na terenie gminy jest w dobrym stanie. Odcinki wymagające remontów lub przebudowy sukcesywnie są poddawane modernizacji, co znacznie poprawia bezpieczeństwo na tych odcinkach.

W całej Gminie Opatów jest dostęp do internetu, który dostarczają prywatni dostawcy. Jakość internetu jest dobra, w wielu miejscowościach dostępny jest już internet światłowodowy. Stan zwodociągowania gminy wynosi 98% (sieci wodociągowej brakuje jedynie w małych fragmentach w niektórych miejscowościach lub w obszarach, gdzie budowane są nowe budynki mieszkalne). Sieć (ponad 191 km) i urządzenia wodociągowe – w większości przypadków - znajdują się w dobrym stanie technicznym pod względem funkcjonalnym i są na dzień dzisiejszy wystarczające dla zaspokajania potrzeb związanych z dostarczeniem wody dla mieszkańców oraz przedsiębiorstw. Stan skanalizowania gminy wynosi 50%. Dla miejscowości, w których nie ma jeszcze sieci kanalizacyjnych – w najbliższych latach – planuje się wykonanie takiej sieci lub budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (w miejscowościach, w których budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieopłacalna). Wszystkie odpady komunalne odbierane z terenu Gminy Opatów trafiają do Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów znajdującego się w Janczycach, gmina Baćkowice. Wg danych UMiG w Gminie Opatów w 2019 r. wytworzono 2448,822 Mg odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy wg złożonej deklaracji dało ilość wytworzonych odpadów około 270 kg. Selektywne zbieranie odpadów u źródła prowadzi 93,5% właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy.

Przez obszar gminy z południa na północ przebiega gazociąg wysokoprężny Ø 350 CN 40 Sandomierz –Ostrowiec Świętokrzyski. Długość tej sieci gazowej na terenie gminy wynosi 53,7 km.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

W gminie istnieje dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna (w dużej części sołectw jest dostęp do placów zabaw, boisk sportowych, świetlic). W 10 miejscowościach zlokalizowane są boiska sportowe o różnej nawierzchni: Opatów (osiedle nr 1 i 2), Gojców, Jałowęsy, Kobylany, Lipowa, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Podole, Rosochy.

Tabela 2. Analiza SWOT Gminy Opatów w sytuacji przestrzennej

Mocne strony		Słabe strony	
<u>Czynniki przestrzenne</u> Rozbudowana dobrej jakości sieć dróg 98% zwodociągowania gminy 50% skanalizowania gminy 53,7 km sieci gazowej przebiegającej przez teren gminy Dobry dostęp do internetu (w tym szerokopasmowego) Dobre skomunikowanie gminy między większymi miastami Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna		<u>Czynniki przestrzenne</u> Niewystarczający transport zbiorowy Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całej gminy Niewystarczająca ilość chodników oraz ścieżek rowerowych Niewystarczające zgazyfikowanie gminy	
Szanse		Zagrożenia	
<u>Czynniki przestrzenne</u> Możliwości techniczne zgazyfikowania gminy Dalszy rozwój turystyki (poprzez tworzenie nowych produktów turystycznych np. Centrum Templariuszy, zagospodarowanie Bramy Warszawskiej, budowa pola dla przyczep kempingowych dla kamperów, rozwój szlaków czy ścieżek rowerowych na terenie Gminy np. połączenie z trasą Green Velo. Upowszechnienie szerokopasmowego internetu Udział w programach typu „Czyste powietrze”		<u>Czynniki przestrzenne</u> Coraz większe zanieczyszczanie środowiska Coraz większa produkcja śmieci w gospodarstwach domowych Kataklizmy związane ze zmianami klimatu typu: susza, powódzie, trąby powietrzne, gwałtowne burze, itp. Ryzyko wojny w wyniku agresji Rosji na Ukrainę	

Źródło: Opracowanie własne

2. Wnioski z diagnozy społecznej

Gminę Opatów na dzień 31.12.2020r. zamieszkuje 11 532 mieszkańców, z czego 51,3% stanowią kobiety, a 48,7% mężczyźni. Ludność miasta Opatów stanowi 55,3% ogólnej liczby mieszkańców gminy, a zamieszkała na obszarze wiejskim – 44,7%.

W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała aż o 10,0%. 59,0% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 14,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 26,1% w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwować można stopniowy wzrost liczby mieszkańców w wieku senioralnym.

Średni wiek mieszkańców gminy wynosi 44,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego (43 lata) oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (42 lata).

Z analizy danych wynika że na przestrzeni 5 lat (2015/2020) odnotowano następujące zjawiska demograficzne:

- znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym - zjawisko starzenia się społeczeństwa,
- znaczny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym (aż o 643 osób) tj. 8,6%,
- znaczny spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym o 8,6%,
- ujemny przyrost naturalny ludności oraz
- częściej notowane ujemne saldo migracji.

Gmina Opatów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -144 (w 2020 roku urodziło się 57 dzieci, a zmarło 201 osób).

Prognoza demograficzna do 2030r. wskazuje, iż liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego, a co za tym idzie również powiatu opatowskiego będzie sukcesywnie spadać do roku 2030. Na obszarze Gminy Opatów w najbliższych latach należy spodziewać się:

- spadku liczby ludności względem roku 2020 o 846 osób tj. 7,34%. Według prognoz w 2030 roku teren gminy będzie zamieszkiwać 10 686 osób, w tym 5465 kobiet i 5221 mężczyzn,
- znacznego wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie wynosić 31,6% ogółu ludności. Wskaźnik dotyczący liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym wśród kobiet wynosił będzie 39,1%, wśród mężczyzn 23,6%;
- spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym względem 2016r. z poziomu już niskiego 15,4% do 13,3%;
- znacznego spadku liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym z poziomu 61,3% w 2016r. do 55,1%.

Na terenie gminy funkcjonują instytucje kultury nastawione na animację środowiska lokalnego i edukację kulturalną – Opatowski Ośrodek Kultury i Powiatowa i Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna im. Stanisława Czernika w Opatowie. Opatowski Ośrodek Kultury jest nowoczesnym centrum aktywności lokalnej zorientowanym na kształtowanie tożsamości jej twórców i odbiorców. W Ośrodku prowadzone są następujące działalności artystyczne: kino, pracownie - tańca, Muzyki i Śpiewu, Malarstwa i Sztuki, Języków obcych, Filmu i radia, Folkloru. Ośrodek prowadzi również Uniwersytet Trzeciego Wieku, zajęcia szachowe oraz modelarnie.

Pozytywnymi zjawiskami w sferze społecznej jest to, że maleje liczba przestępstw oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie, z danych wynika, że w 2020 r. z różnych form pomocy społecznej skorzystało 221 rodzin (gdy rok wcześniej było to jeszcze 238 rodzin), z czego najwięcej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, następnie bezrobocia oraz ubóstwa.

Służba zdrowia w Opatowie działa w ramach 3 przychodni podstawowej opieki zdrowotnej:

- Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Opatowie,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Opatowie,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medyk” w Opatowie

oraz w Szpitalu Św. Leona w Opatowie i działających w ramach spółki.

W Gminie Opatów działają 2 szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. gen. bryg. Stanisława Gano w Opatowie,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. partyzantów Ziemi Opatowskiej w Opatowie.

Należy dodać, że młodzież ma możliwość kontynuowania nauki w 4 szkołach ponadpodstawowych:

- Zespole Szkół Nr 1 w Opatowie,
- Zespole Szkół Nr 2 w Opatowie - Liceum Ogólnokształcące im. Bartosza Głowackiego w Opatowie, Liceum Profilowane w Opatowie ,
- ZDZ Ośrodek Kształcenia w Opatowie,
- Zespół Szkół Prywatnych PRESTIŻ.

Opiekę nad dzieckiem do lat 3 realizuje Niepubliczny Żłobek w Opatowie „Raj Malucha” prowadzony przez Stowarzyszenie „Nasze Kobylany”. Żłobek może sprawować opiekę maksymalnie nad 25 dziećmi. Mieszkańcy gminy utożsamiają się z jej problemami i angażują się w życie społeczne na co wskazuje wysoka frekwencja w ostatnich wyborach samorządowych w 2018r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Tabela 3. Analiza SWOT Gminy Opatów w obszarze społecznym

Mocne strony		Słabe strony	
<u>Czynniki społeczne</u>		<u>Czynniki społeczne</u>	
Dobrze funkcjonujące obiekty kultury - Opatowski Ośrodek Kultury oraz Powiatowa i Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna im. Stanisława Czernika w Opatowie Działalność stowarzyszeń, Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych Atrakcyjność turystyczna (także w oparciu o działalność w Opatowie zakonu templariuszy) Malejąca przestępczość Malejąca liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej Dobra baza dydaktyczna na terenie gminy Spadek liczby bezrobotnych Atrakcyjne położenie Gminy Umiejętność współpracy w związkach międzygminnych Pozyskiwanie środków unijnych pozabudżetowych		Spadek ogólnej liczby ludności Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym Słaby dostęp do lekarzy specjalistów Emigracja młodych ludzi do większych miast (Nadal mimo spadku) duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej OPS Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach na terenie gminy Niedostateczna liczba usług opiekuńczych dla seniorów	
Szanse		Zagrożenia	
<u>Czynniki społeczne</u>		<u>Czynniki społeczne</u>	
Działalność instytucji kultury Dostępność środków krajowych i unijnych Położenie gminy i jej historia Rosnący popyt na usługi turystyczne Stworzenie imprez sezonowych Współpraca z innymi gminami Tworzenie grup producenckich Dobrze zorganizowany Urząd Miasta i Gminy Rosnący poziom cywilizacyjny i wzrost poziomu życia mieszkańców Wykorzystanie mocnych stron przy sprawnym		Malejąca liczba mieszkańców Ujemny przyrost naturalny Spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym Starzenie się społeczeństwa Zagrożenia przestępczością	

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

zarządzaniu rozwojem gminy	
----------------------------	--

Źródło: opracowanie własne

3. Wnioski z diagnozy gospodarczej

Na terenie gminy większość mieszkańców trudni się rolnictwem i budownictwem. W Gminie Opatów w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1113 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 823 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

W tymże roku zarejestrowano 83 nowe podmioty, a 43 podmioty zostały wyrejestrowane. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej (66) stanowi spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (1 065) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników. W 2020 roku zarejestrowano 83 nowe podmioty, a 43 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2020 najwięcej (129) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (53) w roku 2015. W tym samym okresie najwięcej (112) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2010 roku, najmniej (43) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

- 2,7% (30) podmiotów deklaroowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- przemysł i budownictwo wskazało 15,1% (168) podmiotów,
- 82,2% (915) podmiotów w rejestrze zakwalifikowano jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Opatów najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (37.7%) oraz budownictwo (12.8%).

Spadająca stopa bezrobocia, która pod koniec 2021 roku, wyniosła:

- w Polsce 5,4%,
- w województwie świętokrzyskim 7,3%,
- w powiecie opatowskim: 13,1%.

W latach 2016-2020 można zaobserwować tendencję spadkową bezrobocia w Gminie Opatów, gdzie w 2020 roku liczba bezrobotnych w porównaniu do roku 2016 spadła o 156 osób. W latach 2016-2021 można zaobserwować tendencję spadkową bezrobocia w Gminie Opatów, gdzie w 2021r. liczba bezrobotnych w porównaniu do roku 2016 spadła o 219 osób, tj. 25,3%.

Tabela 4. Analiza SWOT Gminy Opatów - sytuacja gospodarcza

Mocne strony		Słabe strony	
<u>Czynniki gospodarcze</u>		<u>Czynniki gospodarcze</u>	
Duża liczba działalności gospodarczych		Niedostateczne skanalizowanie gminy	

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

funkcjonująca na terenie gminy Bardzo dobre powiązanie sieci drogowej oraz ich zadowalający stan Dobra infrastruktura techniczna i społeczna Rosnąca ilość przedsiębiorstw działających na terenie gminy Dobra baza sportowa Niski poziom urbanizacji, niewielkie zanieczyszczenie środowiska naturalnego Znaczny udział gleb wysokiej jakości zaliczanych do klas bonitacyjnych I-III	Słabo opłacalne rolnictwo o niskiej przeciętnej powierzchni gospodarstw, mała ilość punktów skupu produktów rolnych, ich niska opłacalność
Szanse	Zagrożenia
<u>Czynniki gospodarcze</u> Spadająca liczba osób bezrobotnych Rozwój sieci gazowej Rozwój turystyki (także w oparciu o działalność w Opatowie – zakonu templariuszy) Rozwój sieci internetowej Modernizacja rolnictwa Rozwój agroturystyki Rozwijająca się baza gastronomiczna i noclegowa	<u>Czynniki gospodarcze</u> Zaśmiecanie terenów zielonych Niska dochodowość produkcji rolnej

Źródło: opracowanie własne

Szasną na rozwój gospodarczy gminy jest przynależność do Specjalnej Strefy Inwestycyjnej – Podstrefy Opatów (teren inwestycyjny położony jest na skrzyżowaniu ciągów komunikacyjnych dróg krajowych nr 9 i nr 74, dostęp do terenu od drogi krajowej Nr 9 – E 371), do Tarnobrzelskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Euro-park WISŁOSAN” pozostającej we właściwości zarządzającego Specjalną Strefą Ekonomiczną „Starachowice”.

4. Kluczowe wyzwania

Do głównych wyzwań rozwojowych Gminy Opatów należy:

- podniesienie atrakcyjności zamieszkania na terenie Miasta i Gminy, szczególnie dla ludzi młodych (w wymiarze gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym);
- bardziej efektywne wykorzystanie zasobów gminy do generowania opłacalnych działalności gospodarczych;

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

- zapewnienie dostępu do usług publicznych w warunkach obserwowanych zmian demograficznych (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa);
- zachowanie i poprawa walorów środowiskowych istotnych z punktu widzenia życia mieszkańców, działalności rolniczej oraz rozwoju turystyki;
- budowanie kultury współpracy (zamiast konkurencji) sprzyjającej podnoszeniu efektywności działań (w tym współpracy instytucjonalnej),
- podniesienie atrakcyjności zamieszkania na terenie Miasta i Gminy, szczególnie dla ludzi młodych (w wymiarze gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym oraz przestrzennym).

II. Cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Część projekcyjna Strategii została wypracowana w trybie partycypacyjno-eksperyckim. Formułując wizję i cele strategiczne wykorzystano podejście zintegrowane, łączące i grupujące różne wątki i obszary wyzwań zidentyfikowanych w trakcie procesu tworzenia dokumentu.

Wizja przedstawia pożądany obraz w danym okresie i powinna być ona motywująca, określając pozytywny obraz uwzględniający lokalne uwarunkowania. Na ostateczny kształt wizji oraz celów wpłynęły:

- wyniki analizy danych społeczno-gospodarczych, które pokazały atuty obszaru, ale i istniejące luki oraz potrzeby;
- opinie mieszkańców na temat tego w jakim otoczeniu chcieliby żyć i jakie aspekty wymagają istotnych i pilnych zmian;
- wnioski z dyskusji prowadzonych podczas tworzenia dokumentu.

Wizja

W wyniku przeprowadzonego procesu i podjętych **decyzji strategicznych** określona została wizja Miasta i Gminy Opatów w 2030 roku

Miasto i Gmina Opatów do 2030 roku osiągną pozycję ponadlokalnego lidera w dziedzinie warunków do życia mieszkańców poprzez szereg inwestycji infrastrukturalnych, społecznych i gospodarczych realizowanych przy współudziale partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych.

Misja

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą najwyższego poziomu cel, najogólniejszą koncepcję działania. Misja określa też wspólne zobowiązania wobec przyszłości. Określenie misji gminy sprowadza się do sprecyzowania istoty działalności gminy ze względu na jej rolę i zasadnicze funkcje, jakie ma ona spełniać na rzecz społeczności gminnej i otoczenia gminy.

Misją Gminy Opatów jest optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców poprzez wykonanie zadań publicznych z poszanowaniem środowiska i racjonalnym wykorzystaniem jego zasobów oraz wspieraniem tworzenia aktywnego ośrodka gospodarczego, kulturowego i turystyczno-rekreacyjnego.

Cele strategiczne

Wizja rozwoju gminy będzie urzeczywistniana dzięki koncentracji na osiągnięciu 5 celów strategicznych. Zostały one sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potencjałów. Zakres działań przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów jest w dużej mierze komplementarny i stanowi jeden z wymiarów zintegrowanego podejścia do kształtowania polityki rozwoju Miasta i Gminy Opatów

Ryc. 1. Schemat wizji i celów strategicznych

Źródło: opracowanie własne

Powyższe cele strategiczne i przypisane do nich cele operacyjne służą osiągnięciu wizji i misji gminy. Cele strategiczne określają rezultaty o najważniejszym znaczeniu w długiej perspektywie. Przypisane im cele operacyjne wyznaczają kierunki działań.

Cele strategiczne i operacyjne związane są z decyzjami dotyczącymi utrzymania lub zmiany wykorzystania zasobów gminy, w tym również zasobów będących w posiadaniu sektora prywatnego oraz pozarządowego.

Tabela 5 Cele strategiczne i operacyjne

Cel strategiczny	Wymiar/y	Cele operacyjne
1 Rozwój kapitału społecznego	społeczny/ gospodarczy	1, 2, 3, 4, 10
2 Konkurencyjna Gmina Opatów – rozwój lokalnej gospodarki i wzrost znaczenia lokalnych produktów	gospodarczy	4, 9, 10
3 Rozwój kulturalno-turystyczny gminy	przestrzenny/gospodarczy	4, 9, 10
4 Poprawa jakości infrastruktury technicznej	przestrzenny	1, 5, 7, 8, 10
5 Zielona Gmina Opatów	przestrzenny	6, 10

Źródło: opracowanie własne

Wymiar społeczny:

Cel operacyjny nr 1: „Zwiększenie jakości służby zdrowia”

Cel operacyjny nr 2: „Zwiększenie liczby przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych i sportowych”

Cel operacyjny nr 3 „Rozwój usług informatycznych na terenie gminy”

Wymiar gospodarczy:

Cel operacyjny nr 4: „Wsparcie przedsiębiorczości, rynku pracy”

Wymiar przestrzenny:

Cel operacyjny nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”

Cel operacyjny nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii”

Cel operacyjny nr 7: „Poprawa jakości infrastruktury drogowej”

Cel operacyjny nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami”

Cel operacyjny nr 9 „Wzrost potencjału Miasta i Gminy Opatów w obszarze turystyki, kultury, dziedzictwa kulturowego”

Cel operacyjny nr 10 „Rewitalizacja miasta Opatów”

III. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty

Prace nad wyłonieniem projektów

Proces definiowania projektów pozwolił przejść od fazy diagnostycznej (jakimi potencjałami dysponuje gmina i z jakimi wyzwaniami musi się zmierzyć) po opisanie ogólnych założeń projektów (jakie działania należy podjąć). Proces ten przeprowadzony został w kilku etapach:

- Refleksja na temat problemów, potrzeb i potencjałów prowadzona była głównie w fazie diagnostycznej. Informacje w tym zakresie pozyskiwane były poprzez analizę danych statystycznych, konsultacje społeczne poprzez opublikowanie na stronie internetowej gminy - roboczej wersji Diagnozy oraz Strategii. Powyższe formy interakcji z mieszkańcami pozwoliły na określenie dziedzin wymagających podjęcia szczególnej interwencji oraz zidentyfikowanie konkretnych (choć jeszcze bardzo ogólnych) pomysłów realizacyjnych.
- Zgłaszanie wstępnych propozycji projektowych przez mieszkańców, Radnych, Sołtysów, pracowników Urzędu Miasta i Gminy.
- Analiza i ocena wstępnych propozycji projektowych pod kątem zgodności z zaproponowaną wizją i misją.

Kierunki działań

Cel operacyjny nr 1: „Zwiększenie jakości służby zdrowia”

Planowane kierunki działań:

1. Przebudowa i/lub modernizacja budynku POZ w Opatowie.
2. Wyposażenie budynku POZ w nowszy sprzęt medyczny.
3. Rozwój e-usług zdrowotnych - doposażenie POZ w sprzęt informatyczny (informatyzacja Ośrodka Zdrowia).
4. Lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla Seniorów.
5. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.

Cel operacyjny nr 2: „Zwiększenie liczby przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych i sportowych”

Planowane kierunki działań:

1. Remonty i doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne.
2. Przebudowa i/lub modernizacja (remont) małej sali gimnastycznej przy SP nr 2.
3. Projekty edukacyjne szkół obejmujące:

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

- zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty,
- wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi,
- wsparcie w obszarze edukacji włączającej,
- doradztwo zawodowe,
- podnoszenie kwalifikacji nauczycieli,
- rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK).

4. Świetlice środowiskowe jako element pomocy Rodzinom w codziennym funkcjonowaniu.

5. Zakup sprzętu dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia.

6. Poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej m.in. w Urzędzie Miasta i Gminy.

7. Kształcenie kadr urzędniczych - organizacja szkoleń.

8. Wsparcie dla seniorów:

- usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym,
- organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+,
- posiłki z dowozem do domu,
- pomoc sąsiedzka,
- lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii,
- rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach.

9. Usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osoby bierne zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem:

- wsparcie psychologiczne,
- wsparcie zdrowotne,
- kursy i doradztwo zawodowe,
- staże zawodowe,
- wsparcie w podjęciu zatrudnienia.

10. Działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej:

- wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży,
- zatrudnienie psychologów dziecięcych,
- prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów,
- warsztaty i doradztwo dla rodziców,
- szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych.

11. Przebudowa i/lub modernizacja Przedszkola Publicznego w Opatowie wraz z wyposażeniem i organizacją zajęć dodatkowych.

12. Przebudowa i/lub modernizacja boiska do piłki koszykowej, wykonanie nowej nawierzchni EPDM na warstwie betonu i nowej podbudowie, remont boiska do piłki nożnej - wykonanie nawierzchni EPDM na płycie betonowej na warstwach podbudowy z kruszywa łamanego i warstwie odsączającej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Opatowie.

13. Budowa boiska wielofunkcyjnego na którym zlokalizowane będzie boisko do gry w piłkę siatkową i tenisa przy szkole Podstawowej nr 2 w Opatowie, wykonanie nawierzchni EPDM, monitoring , ławki, kosze, itp.

14. Urządzenie terenów rekreacyjnych wraz z budową boisk i placów zabaw na terenie Miasta Opatów i miejscowości wiejskich, gdzie będzie taka potrzeba.

15. Modernizacja i/lub rozbudowa stadionu sportowego w Opatowie wraz z zapleczem.

16. Utworzenie dziennej placówki wsparcia i opieki całodobowej.

17. Aktywizacja osób w wieku senioralnym.

18. Modernizacja szkolnych kuchni w szkołach podstawowych na terenie Gminy Opatów.

19. Przebudowa i/lub modernizacja mieszkań komunalnych, ich termomodernizacja, wymiana i modernizacja kotłowni.

Cel operacyjny nr 3: „Rozwój usług informatycznych na terenie gminy”

Planowane kierunki działań:

- 1) wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu,
- 2) e-administracja - Cyfrowy urząd (wykorzystanie nowych technologii, m.in. chmury danych),
- 3) rozbudowa internetu szerokopasmowego,
- 4) rozwój e-zdrowia – przedsięwzięcia realizowane przez POZ.

Cel operacyjny nr 4: „Wsparcie przedsiębiorczości, rynku pracy”

Planowane kierunki działań:

1. Wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy).

2. Wspólny system promocji produktów lokalnych.
3. Promocja gospodarcza.
4. Organizowanie szkoleń dla rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.
5. Udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
6. Promowanie postaw przedsiębiorczości u dzieci i młodzieży.
7. Projekty związane z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo.
8. Rozwój terenów inwestycyjnych – pozyskiwanie inwestorów.
9. Pozyskiwanie i sprzedaż terenów pod budownictwo jednorodzinne.
10. Racjonalna gospodarka przestrzenna, w tym sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Cel operacyjny nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”

Planowane kierunki działań:

1. Rozbudowa sieci wodociągowej m.in. we fragmentach sołectw, gdzie budowane są nowe budynki mieszkalne.
2. Budowa kanalizacji sanitarnej w kolejnych miejscowościach, gdzie taka sieć jest uzasadniona ekonomicznie.
3. Przebudowa i/lub modernizacja ujęć wody.
4. Modernizacja sieci wodociągowej.
5. Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach o zwartej zabudowie.
6. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, w których nie będzie budowana sieć kanalizacyjna.
7. Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej.
8. Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków.
9. Tworzenie punktów poboru wody wykorzystywanej w rolnictwie.

Wykonanie robót budowlanych związanych z rozbudową i przebudową oczyszczalni ścieków w Opatowie zlokalizowanej na działkach nr 648/1, 649/2, 649/3, 649/4, 650, 682/1 682/5, 2049, 654 – obręb 0001 Opatów. Inwestycja nie zmienia istniejącej technologii i zasad pracy istniejących obiektów. Obecnie funkcjonująca oczyszczalnia jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną o przepustowości projektowej 1200 m³/d, w której proces biologicznego oczyszczania oparto na reaktorze biologicznym. Zaprojektowane obciążenie oczyszczalni wyrażone Równoważną Liczbą Mieszkańców wynosi RLM= 9980, planowany okres realizacji 2022-2023.

10. Wsparcie działań dotyczących gospodarki wodnej - ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki rolniczej, zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleby, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesienie, tworzenie sfer buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtworzenie oczek wodnych i mokradłom, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonania nowych zbiorników wodnych.

Cel operacyjny nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii”

Planowane kierunki działań:

1. Inwestycje związane z montażem urządzeń OZE na obiektach użyteczności publicznej m.in. świetlicach wiejskich.
2. Montaż instalacji z zakresu odnawialnych źródeł energii na budynkach prywatnych.
3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (m.in. świetlice wiejskie).
4. Dofinansowanie likwidacji starych pieców węglowych na inne proekologiczne źródło ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Opatów.
5. Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania.
6. Modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego.
7. Magazyny energii elektrycznej instytucji publicznych na terenie gminy.
8. Wsparcie montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkańców. Projekt zakładałby dofinansowanie do paneli fotowoltaicznych montowanych na prywatnych obiektach mieszkańców.
9. Powstanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury.
10. Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami.
11. Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie byłego wysypiska śmieci w Opatowie.

W związku z planowanymi zadaniami związanymi z pracami termomodernizacyjnymi Gmina/Inwestorzy przed przystąpieniem do ich realizacji dokonają rozpoznania, czy w budynkach występują chronione gatunki zwierząt, (ptaki/nietoperze). W przypadku stwierdzenia obecności takich gatunków prace będą prowadzone poza ich okresem lęgowo-rozrodczym. Jeżeli chronione gatunki będą występowały w rejonie prowadzenia prac, przed ich rozpoczęciem, może być konieczne uzyskanie zezwolenia, o którym mowa w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 142). Po zakończeniu prac w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki

lub nietoperze, zostanie umożliwione im dalsze bytowanie lub zapewnione siedliska zastępcze. Realizując inwestycje związane z termomodernizacją budynków Gmina/Inwestorzy będą uwzględniać art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody – wymóg ochrony ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki.

Cel operacyjny nr 7: „Poprawa jakości infrastruktury drogowej”

Planowane kierunki działań:

1. Rozbudowa dróg gminnych na terenie Gminy Opatów.
2. Modernizacja dróg gminnych.
3. Modernizacja dróg powiatowych.
4. Przebudowa i utwardzenie dróg dojazdowych do pól.
5. Budowa i modernizacja chodników.
6. Budowa przejść dla pieszych.
7. Modernizacja oznakowania ulicznego na terenie Miasta i Gminy Opatów.
8. Budowa i przebudowa kanalizacji burzowej.

Dużą szansą dla Miasta i Gminy Opatów jest planowana budowa obwodnicy Miasta – poza zmniejszeniem korków, poprawi się komfort dojazdu mieszkańców i osób odwiedzających Gminę Opatów oraz wzrośnie wartość nieruchomości.

Cel operacyjny nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami”

Planowane kierunki działań:

1. Budowa i doposażenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)
2. Usuwanie azbestu z wszelkich budynków.
3. Współpraca z innymi samorządami w zakresie organizacji gospodarki odpadami.

Cel operacyjny nr 9 „Wzrost potencjału Miasta i Gminy Opatów w obszarze turystyki, kultury, dziedzictwa kulturowego”

Planowane kierunki działań:

1. Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie Miasta i Gminy Opatów.
2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych, budowa pola dla przyczep kempingowych dla kamperów, rozwój szlaków czy ścieżek rowerowych na terenie Gminy np. połączenie z trasą Green Velo.
3. Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne terenów wokół zbiorników wodnych.

4. Promocja gminy w regionie - tworzenie wspólnych produktów turystycznych w ramach Ziemi Opatowskiej.
5. Doposażenie świetlic wiejskich.
6. Poprawa stanu pomników i miejsc pamięci.
7. Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, organizacja różnego rodzaju imprez typu dożynki.
8. Przebudowa i/lub modernizacja strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych.
 - 1) planowana jest rozbudowa i przebudowa świetlicy wiejskiej w m. Nikisiałka Mała-przebudowa dachu, docieplenie budynku, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie izolacji termicznej, zagospodarowanie terenu wokół budynku,
 - 2) przebudowa i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu w m. Balbinów,
 - 3) planowane są do modernizacji kolejne świetlice m.in. w miejscowościach Kornacice, Brzezcie, Karwów, Podole i Gojców.
9. Przebudowa i/lub modernizacja Opatowskiego Ośrodka Kultury.
10. Poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności m.in. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością.
11. Poprawa estetyki i funkcjonalności centrum Miasta i poszczególnych miejscowości.
12. Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.
13. Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Opatów m.in. zagospodarowanie Bramy Warszawskiej.
14. Rozwój turystyki w oparciu o projekty związane z pobytem Zakonu Templariuszy w Opatowie – m.in. utworzenie Centrum Templariuszy.
15. Wspólna realizacja i/lub wsparcie projektów wskazanych w Strategii Terytorialnej – Partnerstwo Ziemia Opatowska:
 - Historia ze smakiem,
 - Budowa Świątokrzeskiego Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej we Włostowie,
 - Czas wolny – razem i aktywnie,
 - zwINNA Szkoła,
 - Wirtualne konweratorium,
 - Odpowiedzialnie dla potrzebujących,
 - Nowa Energia dla Ziemi Opatowskiej,
 - Odpowiedzialne gospodarowania wodami na Ziemi Opatowskiej,
 - Dostępne mieszkania.

Koncepcja projektu „Historia ze smakiem”²

Celem projektu jest przyciągnięcie na teren gmin partnerstwa (w tym Gminy Opatów) większej liczby turystów dzięki zaprezentowaniu w spójny sposób bogatego dziedzictwa historycznego, walorów przyrodniczych oraz lokalnych kulinariów, które również czerpią z wielowiekowych tradycji.

Projekt zakłada m.in. stworzenie spójnej sieci szlaków turystycznych, umożliwiających potencjalnym turystom dotarcie do różnych atrakcji, charakterystycznych dla obszaru partnerstwa. Przebieg szlaków uwzględnia już wyznaczone szlaki (m.in. Szlak Rowerowy Green Velo) stanowiąc ich uzupełnienie lub kontynuację. Jednocześnie uwzględnia lokalizację wytwórców lokalnych produktów żywnościowych.

Ze względu na różnorodność zasobów wyznaczone zostaną szlaki tematyczne:

Szlak Templariuszy, bazujący na tradycji pobytu przedstawicieli tego zakonu na Ziemi Opatowskiej.

Zadania:

- naniesienie atrakcji szlaku na wirtualną mapę;
- przygotowanie tablic informacyjnych dot. atrakcji;
- utworzenie Europejskiego Centrum Templariuszy w Opatowie;
- przeprowadzenie niezbędnych prac archeologicznych, badawczych (np. dotyczące przejścia podziemnego z Ptkanowa do Lipowej).

Szlak archeologiczno – geologiczny, wykorzystujący miejsca wydobywania różnych rodzajów kamieni oraz miejsca związane z odkryciami archeologicznymi

Zadania:

- naniesienie atrakcji szlaku na wirtualną mapę;
- przygotowanie tablic informacyjnych dot. atrakcji.

Szlak „Dworki, zamki i pałace”, prezentujący przejawy życia dworskiego na terenie partnerstwa.

Zadania:

- naniesienie atrakcji szlaku na wirtualną mapę;
- przygotowanie tablic informacyjnych dot. atrakcji.

Szlak kulinarny prezentujący miejsca wytwarzania lokalnych produktów, a także restauracje oferujące kuchnię lokalną (nawiązującą do okresu średniowiecznego, kuchni dworskiej).

Zadania:

- naniesienie atrakcji szlaku na wirtualną mapę;
- przygotowanie tablic informacyjnych dot. atrakcji.

² Za: Strategia Terytorialna – Partnerstwo Ziemia Opatowska

Szlak kultury żydowskiej, wskazujący miejsca pamięci oraz prezentujący historię Żydów na terenie partnerstwa

Zadania:

- naniesienie lokalizacji miejsc pamięci/obiektów szlaku na wirtualną mapę;
- oznakowanie miejsc pamięci;
- przygotowanie tablic informacyjnych;
- urządzenie miejsc dla prezentacji czasowych wystaw oraz przygotowanie wystawy.

Działania horyzontalne projektu zakładają:

- uzupełnienie szlaków turystycznych w niezbędną infrastrukturę (miejsca obsługi rowerzystów - wiaty do odpoczynku, punkty naprawy rowerów, wypożyczalnie rowerów, uzupełnienie nawierzchni szlaków rowerowych; wybudowanie platform/miejsc widokowych, wykonanie spójnego oznaczenia szlaków -tabliczki kierunkujące, tablice informacyjne);
- budowę pola campingowego na terenie gminy Opatów;
- stworzenie marki Ziemia Opatowska obejmujące m.in.:
 - stworzenie księgi znaków do wykorzystania w obiektach turystycznych, na tablicach informacyjnych oraz oznaczania projektów realizowanych we współpracy partnerstwa;
 - stworzenie systemu nadawania produktom lokalnym znaku (opracowanie znaku, zasady przyznawania i utrzymywania znaku);
 - animowanie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i wytwórcami produktów lokalnych (w formule organizowanych cyklicznie „śniadań”) w celu rozszerzenia oferty produktów uwzględniających lokalne zasoby; wymiana dobrych praktyk w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i rozwiązywania bieżących problemów; popularyzacja historii o którą oparta będzie marka tak, by przekaz dla turysty był jednolity;
- organizacja Graala Opatowskiego – corocznego wydarzenia obejmującego rekonstrukcje historyczne, wystawy, gry terenowe i festiwal kulinarny, wykorzystujące historię Templariuszy;
- stworzenie wirtualnej mapy atrakcji turystycznych i szlaków turystycznych. Mapa będzie przygotowana:
 - w wersji elektronicznej – zamieszczona na stronie każdej gminy partnerskiej oraz Starostwa Powiatowego; do pobrania na telefon; z informacją na temat portalu w każdym punkcie informacji turystycznej, przestrzeniach publicznych (np. centra wsi), obiektach partnerskich (hotele, pensjonaty, restauracje, itp.);
 - w wersji tradycyjnej (drukowanej);

- działania promocyjne (w tym kampania informacyjna; murale odnoszące się do historii danego miejsca; zakup food truck promującego lokalne produkty; billboardy informacyjne w miejscach o dużym ruchu, wspólna promocja na targach turystycznych, imprezach promocyjnych).

Realizacja poszczególnych działań będzie uwzględniała rozwiązania:

- sprzyjające ochronie środowiska, ograniczaniu wpływu zmian klimatu;
- usprawniające dostęp osobom z niepełnosprawnościami;
- zapewniające równy dostęp różnym grupom społecznym.

Koncepcja „Budowa Świętokrzyskiego Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej we Włostowie”³

Wiodącym przesłaniem ŚCPR będzie partnerstwo biznesowe i bliska współpraca pozwalająca na stworzenie potencjału korzystnego gospodarczo dla wszystkich współpracujących podmiotów. Zamysł inwestycyjny jakim jest ŚCPR, przy adekwatnym wsparciu ze strony podmiotów publicznych działających w sektorze rolnym (zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym) powinien pozwolić na wdrożenie rozwiązania zmieniającego cały model współpracy w sektorze rolnictwa i wzmocnienie pozycji negocjacyjnej producentów rolnych i ogrodników, zarówno z handlowcami, jak i dużymi przetwórcami.

Świętokrzyskie Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej we Włostowie, w tym budowa Inkubatora Przemysłowego oraz Świętokrzyskiego Agro Fresh Parku (Manufaktura Spożywcza i Centrum Logistyczne) będzie zlokalizowana na terenie zdegradowanym i poprzemysłowym tj. po byłej Cukrowni „Włostów”, dlatego planowane zadania inwestycyjne mają na celu rewitalizację obszarów poprzemysłowych.

ŚCPR ma na celu koncentrację, wstępne uszlachetnienie oraz wsparcie dystrybucji produktów rolniczych, ogrodniczych oraz produktów spożywczych. ŚCPR wraz z Inkubatorem Przemysłowym i Manufakturą Spożywczą mają również skupiać mniejsze podmioty będące producentami mniejszych indywidualnych partii produktów. Planem Powiatu Opatowskiego jest podążanie w swoim rozwoju w kierunku wynikającym z endogenicznego potencjału terenu, związanego z bogatą kulturą w obszarze przetwórstwa spożywczego oraz rozwoju nowoczesnego rolnictwa, **przy poszanowaniu produktów regionalnych i tradycyjnych**. Planowane zadania inwestycyjne, w tym budowa I etapu Inkubatora Przemysłowego bezpośrednio skorzystają z budowy obwodnicy Opatowa i podniesienia standardu drogi S74. Zwiększy to skomunikowanie tych terenów i może mieć kluczowe znaczenie dla zapewnienia prosperity gospodarczej na terenie Regionu Świętokrzyskiego.

³ Za: Strategia Terytorialna – Partnerstwo Ziemia Opatowska

Pełne wdrożenie koncepcji ŚCPR pozwoli na zbudowanie nowoczesnej instytucji obsługi i zarządzania rynkiem rolnym, wpisującej się w najnowsze modele polskie, jak i międzynarodowe. Ponieważ przyjęte rozwiązania w całości odpowiadają zapisom SOR, dlatego realizacja tego przedsięwzięcia, jako rozwiązania modelowego w sektorze rolno – spożywczym powinna być objęta szczególnym wsparciem władz i instytucji otoczenia rolnictwa i biznesu, zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym.

Cel operacyjny nr 10 „Rewitalizacja Miasta Opatów”

Planowane kierunki działań:

1. Przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji.
2. Poprawa funkcjonalno-przestrzenna obiektów i terenów na terenie rewitalizacji.
3. Rozwój turystyki.
4. Przebudowa obiektów kulturalnych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Tabela 6. Cele operacyjne, kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia oraz źródła finansowania

Cele operacyjne:	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
1. Zwiększenie jakości służby zdrowia	Planowane kierunki działań: 1. Przebudowa i/lub modernizacja budynku POZ w Opatowie. 2. Wyposażenie budynku POZ w nowszy sprzęt medyczny. 3. Rozwój e-usług zdrowotnych - doposażenie POZ w sprzęt informatyczny (informatyzacja Ośrodka Zdrowia). 4. Lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla Seniorów. 5. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.	1. Polepszenie jakości usług zdrowotnych świadczonych na terenie gminy, w tym e-usług. 2. Zwiększenie liczby świadczonych usług zdrowotnych. 3. Przebudowany/zmodernizowany budynek POZ. 4. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.	Liczba wdrożonych projektów z zakresu e-usług zdrowotnych – min. 1 Liczba obiektów POZ wyposażonych w nowoczesny sprzęt medyczny – min. 1 Liczba wykonanych zabiegów rehabilitacji (zwłaszcza dla Seniorów) – ok. 200/rocznie Liczba zrealizowanych programów profilaktyki zdrowotnej – min. 1 Liczba przebudowanych budynków POZ – 1.	RPO WŚ 2021-2027 Działanie 5.3 Infrastruktura ochrony zdrowia Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
2. Zwiększenie liczby przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych i sportowych	Planowane kierunki działań: 1. Remonty i doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne 2. Przebudowa i/lub modernizacja (remont) małej sali gimnastycznej przy SP nr 2 3. Projekty edukacyjne szkół obejmujące: - zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty, - wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, - wsparcie w obszarze edukacji włączającej, - doradztwo zawodowe,	1. Szkoły Podstawowe na terenie gminy są wyremontowane oraz doposażone w nowoczesny sprzęt i wyposażenie. 2. Szkoły realizują projekty podnoszące kompetencje kluczowe uczniów. 3. Przy szkołach działają świetlice skierowane do rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem.	Liczba wyremontowanych szkół – 2 Liczba doposażonych szkół – 2 Liczba zrealizowanych projektów w zakresie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych z wykorzystaniem TIK – min. 2 Liczba funkcjonujących świetlic środowiskowych przy szkołach – 2 Liczba doposażonych jednostek OSP – min. 2 Liczba projektów z zakresu kształcenia kadr urzędniczych – min. 1 Liczba projektów zrealizowanych na rzecz wsparcia dla seniorów – min. 1 Liczba działających Klubów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+ - min. 1	RPO WŚ 2021-2027 Działanie 5.1 Infrastruktura edukacyjna oraz priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027 Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

	• podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, • rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK) 4. Świetlice środowiskowe jako element pomocy Rodzinom w codziennym funkcjonowaniu. 5. Zakup sprzętu dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia. 6. Poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej m.in. w Urzędzie Miasta i Gminy. 7. Kształcenie kadr urzędniczych - organizacja szkoleń 8. Wsparcie dla seniorów: • usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym, • organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+, • posiłki z dowozem do domu, • pomoc sąsiedzka, • lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii, • rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich	4. Jednostki OSP są dobrze wyposażone. 5. Budynki użyteczności publicznej są dostosowane do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami. 6. Pracownicy Urzędu Miasta i Gminy stale podnoszą swoje kompetencje stanowiąc wzór dla innych JST. 7. Gmina pomaga Seniorom poprzez m.in. świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i inne usługi opiekuńcze. 8. OPS realizuje przedsięwzięcia nakierowane na pomoc osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym pomagając podopiecznym w ich usamodzielnieniu. 9. Realizacja w szkołach projektów pomagającym dzieciom i młodzieży na ograniczenie negatywnych skutków związanych z nauką	Liczba projektów skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – min. 1 Liczba projektów przeciwdziałających skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej – min. 1 Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami – min. 3 Liczba rozbudowanych przedszkoli - 1 Liczba wyremontowanych boisk sportowych – min. 1 - liczba urządzonych terenów rekreacyjnych wraz z budową boisk i placów zabaw – min. 2 - liczba rozbudowanych stadionów wraz z zapleczem dla Klubów Sportowych – min. 1 - liczba utworzonych dziennych placówek wsparcia i opieki całodobowej – min. 1	Strategicznych Środki różnych fundacji i stowarzyszeń.
--	---	---	--	--

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

	placówkach. 9. Usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osoby bierne zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem: - wsparcie psychologiczne, - wsparcie zdrowotne, - kursy i doradztwo zawodowe, - staże zawodowe, - wsparcie w podjęciu zatrudnienia. 10. Działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej: • wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży, • zatrudnienie psychologów dziecięcych, • prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów, • warsztaty i doradztwo dla rodziców, • szkolenia dla pedagogów i	zdałą. 10. Budynki użyteczności publicznej są dostosowane do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami, w tym dla osób z niepełnosprawnościami. 11. Przedszkole w Opatowie zostało rozbudowane 12. Boiska sportowe zostały wyremontowane oraz rozbudowane (w szczególności obok Szkoły Podstawowej nr 2). 13. Na terenie Miasta i Gminy urządzono tereny rekreacyjne wraz z budową boisk i placów zabaw. 14. Rozbudowano stadion piłkarski wraz z zapleczem dla Klubów Sportowych. 15. Utworzono dzienną placówkę wsparcia i opieki całodobowej. 16. Kuchnie w szkołach zostały wyremontowane.		
--	--	---	--	--

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

	psychologów szkolnych. 11. Przebudowa i/lub modernizacja Przedszkola Publicznego w Opatowie wraz z wyposażeniem i organizacją zajęć dodatkowych. 12. Przebudowa i/lub modernizacja boiska do piłki koszykowej, wykonanie nowej nawierzchni EPDM na warstwie betonu i nowej podbudowie, remont boiska do piłki nożnej - wykonanie nawierzchni EPDM na płycie betonowej na warstwach podbudowy z kruszywa łamanego i warstwie odsączającej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Opatowie. 13. Budowa boiska wielofunkcyjnego na którym zlokalizowane będzie boisko do gry w piłkę siatkową i tenisa przy szkole Podstawowej nr 2 w Opatowie, wykonanie nawierzchni EPDM, monitoring , ławki, kosze, itp. 14. Urządzenie terenów rekreacyjnych wraz z budową boisk i placów zabaw na terenie Miasta Opatów i miejscowości wiejskich, gdzie będzie taka potrzeba. 15. Modernizacja i/lub rozbudowa stadionu sportowego w Opatowie wraz z zapleczem. 16. Utworzenie dziennej placówki wsparcia i opieki całodobowej. 17. Aktywizacja osób w wieku senioralnym. 18. Modernizacja szkolnych kuchni w szkołach podstawowych na terenie Gminy			
--	---	--	--	--

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

		Opatów. 19. Przebudowa i/lub modernizacja mieszkań komunalnych, ich termomodernizacja, wymiana i modernizacja kotłowni.			
3.Rozwój usług na terenie gminy informatycznych		Planowane kierunki działań: 1. Wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu 2. e-administracja - Cyfrowy urząd (wykorzystanie nowych technologii, m.in. chmury danych) 3. Rozbudowa internetu szerokopasmowego 4. Rozwój e-zdrowia – przedsięwzięcia realizowane przez POZ.	1. Na terenie całej gminy działa system zdalnego odczytu wodomierzy. 2.UMiG świadczy większość swoich usług w sposób cyfrowy. 3.POZ – świadczy część usług cyfrowo. 4.Na terenie gminy rozwija się internet światłowodowy.	Liczba projektów mających na celu wymianę wodomierzy na system zdalnego odczytu – 1 Liczba wdrożonych nowych e-usług dla mieszkańców – min. 10 Liczba usług cyfrowych świadczonych przez POZ – min. 5	Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)
4.Wsparcie przedsiębiorczości, rynku pracy		Planowane kierunki działań: 1. Wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy). 2. Wspólny system promocji produktów lokalnych. 3. Promocja gospodarcza. 4. Organizowanie szkoleń dla rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych. 5. Udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej. 6. Promowanie postaw przedsiębiorczości	1.W gminie funkcjonuje nowoczesne rolnictwo z łańcuchem dostaw do Klienta docelowego. 2.Gmina szeroko promuje produkty lokalne.	Liczba opracowanych wspólnych systemów promocji produktów lokalnych – 1 Liczba projektów mających na celu wsparcia dla rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy) – min. 1 Liczba zrealizowanych projektów z zakresu promocji gospodarczej i promocji produktów lokalnych – min. 1 Liczba zrealizowanych projektów związanych z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo – min. 1	RPO WŚ 2021-2027 Działanie 1.3 Promocja gospodarcza regionu i doradztwo dla MŚP Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

	u dzieci i młodzieży. 7. Projekty związane z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo. 8. Rozwój terenów inwestycyjnych – pozyskiwanie inwestorów. 9. Pozyskiwanie i sprzedaż terenów pod budownictwo jednorodzinne.		Liczba zorganizowanych szkoleń dla rolników – min. 5	
5. Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej	Planowane kierunki działań: 1. Rozbudowa sieci wodociągowej m.in. we fragmentach sołectw, gdzie budowane są nowe budynki mieszkalne. 2. Budowa kanalizacji sanitarnej w kolejnych miejscowościach, gdzie taka sieć jest uzasadniona ekonomicznie. 3. Przebudowa i/lub modernizacja ujęć wody. 4. Modernizacja sieci wodociągowej. 5. Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach o zwartej zabudowie. 6. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, w których nie będzie budowana sieć kanalizacyjna. 7. Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej. 8. Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków.	1. W części sołectw do roku 2030 zostanie wybudowana sieć kanalizacyjna, zaś w miejscowościach, gdzie budowa sieci jest nieefektywna ekonomicznie – zostaną wybudowane przydomowe oczyszczalnie ścieków. 2. Sieć wodociągowa na terenie Miasta i Gminy zostanie przebudowana i zmodernizowana. 3. Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej. 4. Oczyszczalnia ścieków w Opatowie zostanie przebudowana i rozbudowana. 5. Ujęcia wody na terenie	Liczba projektów nakierowanych na modernizację sieci wodociągowej – 2 Liczba miejscowości, w których wybudowano sieć kanalizacyjną – min. 3 Liczba przebudowanych i rozbudowanych oczyszczalni ścieków – 1 Liczba wybudowanych indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków – min. 50 Liczba projektów z zakresu rozbudowy monitoringu sieci wodociągowej jak i kanalizacyjnej – 1 Liczba projektów nakierowanych na rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej – min. 1 Liczba ujęć wody przebudowanych/zmodernizowanych na terenie gminy – min. 1.	RPO WŚ 2021-2027 Działanie 2.4 Infrastruktura wodno-ściekowa (dla aglomeracji) Działanie 2.3 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym Działanie 2.6 Ochrona dziedzictwa i różnorodności biologicznej Krajowy Plan Odbudowy (KPO) dla inwestycji poza aglomeracjami Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

		gminy zostały przebudowane i/lub zmodernizowane.		Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027
6. Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywności energetycznej, zielonej energii	Planowane kierunki działań: 1. Inwestycje związane z montażem urządzeń OZE na obiektach użyteczności publicznej m.in. świetlicach wiejskich. 2. Montaż instalacji z zakresu odnawialnych źródeł energii na budynkach prywatnych. 3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (m.in. świetlice wiejskie). 4. Dofinansowanie likwidacji starych pieców węglowych na inne proekologiczne źródło ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Opatów. 5. Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania. 6. Modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego. 7. Magazyny energii elektrycznej instytucji publicznych na terenie gminy. 8. Wsparcie montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkańców. Projekt zakładałby dofinansowanie do paneli fotowoltaicznych montowanych na prywatnych obiektach mieszkańców.	1. Część budynków użyteczności publicznej zostało poddanych termomodernizacji (m.in. świetlice wiejskie). 2. Gmina posiada optymalną strukturę (ilość i jakość) oświetlenia ulicznego. 3. Wybudowanie fermy fotowoltaicznej na terenie byłego wysypiska w Opatowie oraz magazynów energii - pokrywających zużycie energii oświetlenia ulicznego oraz budynków użyteczności publicznej. 4. Zdecydowana większość budynków użyteczności publicznej posiada PV. 5. Realizacja przez samorząd projektów parasolowych związanych z zakupem i montażem PV i innych elementów OZE na prywatnych	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji: min. 3 Liczba projektów nakierowanych na rozbudowę oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania – min. 1 Liczba projektów z zakresu modernizacji istniejącego oświetlenia ulicznego - min. 1 Liczba projektów z zakresu termomodernizacji budynków mieszkalnych wraz z modernizacją kotłowni oraz montażem OZE – min. 1 Liczba projektów z zakresu montażu instalacji fotowoltaicznych na obiektach gminnych – min. 1 Liczba wybudowanych magazynów energii elektrycznej – min. 1 Liczba projektów parasolowych w zakresie OZE na budynkach mieszkalnych – min. 1. Liczba wybudowanych farm fotowoltaicznych – min. 1	RPO WŚ 2021-2027 Działanie 2.1 Efektywność energetyczna Działanie 2.2 Zielona energia Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

	9. Powstanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury. 10. Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami. 11. Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie byłego wysypiska śmieci w Opatowie.	budynkach mieszkańców. 6. Co roku realizowane są projekty nakierowane na rozwój edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży.		
7. Poprawa jakości infrastruktury drogowej	Planowane kierunki działań: 1. Rozbudowa dróg gminnych na terenie Gminy Opatów. 2. Modernizacja dróg gminnych 3. Modernizacja dróg powiatowych 4. Przebudowa i utwardzenie dróg dojazdowych do pól 5. Budowa i modernizacja chodników 6. Budowa przejść dla pieszych 7. Modernizacja oznakowania ulicznego na terenie Miasta i Gminy Opatów.	1. Wyremontowanie, przebudowa, rozbudowa dróg gminnych. 2. Modernizacja i przebudowa dróg powiatowych. 3. We wszystkich miejscowościach gminy zdecydowana większość dróg dojazdowych do pól jest utwardzona. 4. Wybudowano nowe przejścia dla pieszych oraz nowe chodniki, co zwiększyło poziom bezpieczeństwa w gminie. 5. Oznakowanie drogowe zostało wymienione/zmodernizowane.	Liczba przebudowanych, wyremontowanych dróg gminnych [w km]: min. 16 Liczba zmodernizowanych dróg wewnętrznych/dojazdowych do pól – min. 30 Liczba przebudowanych/wyremontowanych dróg powiatowych [w km]: min. 10	Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027 Środki Urzędu Wojewódzkiego Województwa Świętokrzyskiego Fundusz Dróg Samorządowych
8. Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami	Planowane kierunki działań: 1. Usuwanie azbestu z wszelkich budynków. 2. Współpraca z innymi samorządami w zakresie organizacji gospodarki	1. Powstaje PSZOK na terenie gminy. 2. Gmina oraz jej jednostki organizacyjne realizują projekty	Liczba wybudowanych PSZOK – 1 Liczba doposażonych PSZOK – 1 Liczba projektów mających na celu usuwanie azbestu z wszelkich budynków na terenie gminy – min. 3	RPO WŚ 2021-2027 Działanie 2.5 Gospodarowanie odpadami

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

	odpadami.	z zakresu edukacji ekologicznej (zwłaszcza wśród najmłodszych). 3. Na terenie gminy kontynuowany jest projekt usuwania azbestu zarówno z budynków użyteczności publicznej jak i prywatnych.		Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji
9. Wzrost potencjału Miasta i Gminy Opatów w obszarze turystyki, kultury, dziedzictwa kulturowego	1. Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie Miasta i Gminy Opatów. 2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych, budowa pola dla przyczep kempingowych dla kamperów, rozwój szlaków czy ścieżek rowerowych na terenie Gminy np. połączenie z trasą Green Velo. 3. Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne terenów wokół zbiorników wodnych. 4. Promocja gminy w regionie - tworzenie wspólnych produktów turystycznych w ramach Ziemi Opatowskiej. 5. Doposażenie świetlic wiejskich. 6. Poprawa stanu pomników i miejsc pamięci. 7. Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, organizacja różnego rodzaju imprez typu dożynki. 8. Przebudowa i/lub modernizacja strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych. 1) planowana jest rozbudowa i przebudowa świetlicy wiejskiej w m.	1. W wyniku realizacji szeregu inwestycji w infrastrukturę turystyczną nastąpił wzrost osób odwiedzających Miasto i Gminę Opatów. 2. Na terenie gminy powstają szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe. 3. Obiekty sportowe i rekreacyjne zostały poddane przebudowie i/lub modernizacji. 4. Świetlice wiejskie/remizy OSP zostały doposażone, zaś pomniki i zabytki na terenie gminy – odnowione. 5. Co roku na terenie gminy są organizowane	Liczba wybudowanych ścieżek rowerowych – min. 1 Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych – min. 1 Liczba wyremontowanych/przebudowanych remiz OSP/świetlic wiejskich – min. 2 Liczba doposażonych świetlic wiejskich/remiz OSP - min. 2 Liczba wyremontowanych pomników i miejsc pamięci – min. 2 Liczba zorganizowanych międzygminnych imprez kulturalnych – min. 6 Liczba zrealizowanych projektów uwzględniających zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych – min. 1 Liczba zrealizowanych projektów związanych z pobytem w Opatowie – Zakonu Templariuszy – min. 2 Liczba przebudowanych/	RPO WŚ 2021-2027 Działanie 5.4 Infrastruktura w turystyce i kulturze Działanie 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT) Działanie 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów Działanie 6.4 Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność (EFRR) Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

	Nikisiałka Mała-przebudowa dachu, docieplenie budynku, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie izolacji termicznej, zagospodarowanie terenu wokół budynku, 2) Przebudowa i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu w m. Balbinów, 3) Planowane są do modernizacji kolejne świetlice m.in. w miejscowościach Kornacice, Brzezcie, Karwów, Podole. 9. Przebudowa i/lub modernizacja Opatowskiego Ośrodka Kultury. 10. Poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności m.in. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością. 11. Poprawa estetyki i funkcjonalności centrum Miasta i poszczególnych miejscowości. 12. Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. 13. Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Opatów m.in. zagospodarowanie Bramy Warszawskiej. 14. Rozwój turystyki w oparciu o projekty związane z pobytem Zakonu Templariuszy w Opatowie – m.in. utworzenie Centrum Templariuszy. 15. Wspólna realizacja i/lub wsparcie projektów wskazanych w Strategii	imprezy o zasięgu ponadlokalnym. 6. Tereny wokół zbiorników wodnych są zagospodarowane pod kątem turystyki i rekreacji. 7. Miasto rozwija turystycznie projekty związane z pobytem w Opatowie Zakonu Templariuszy. 8. Opatowski Ośrodek Kultury został zmodernizowany/przebudowany. 9 Wspólna realizacja projektów partnerskich w ramach Partnerstwa Ziemia Opatowska.	zmodernizowanych OOK – 1 Liczba zrealizowanych projektów w ramach partnerstwa Ziemia Opatowska – min. 2	Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027 RPO WŚ 2021-2027 Działanie 6.2 Rewitalizacja miast
--	--	---	---	---

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

	Terytorialnej – Partnerstwo Ziemia Opatowska: • Historia ze smakiem • Budowa Świętokrzyskiego Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej we Włostowie • Czas wolny – razem i aktywnie • zwINNA Szkoła • Wirtualne konweratorium • Odpowiedzialnie dla potrzebujących • Nowa Energia dla Ziemi Opatowskiej • Odpowiedzialne gospodarowania wodami na Ziemi Opatowskiej • Dostępne mieszkania			
10. Rewitalizacja Miasta Opatów	Planowane kierunki działań: 1. Przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji. 2. Poprawa funkcjonalno-przestrzenna obiektów i terenów na terenie rewitalizacji. 3. Rozwój turystyki. 4. Przebudowa obiektów kulturalnych.	1. Miasta Opatów po rewitalizacji stanowi wizytówkę gminy oraz perłę Powiatu opatowskiego przyciągając coraz większą liczbę turystów.	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów – min. 3 ha Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – min. 2 Liczba zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych – min. 1	RPO WŚ 2021-2027 Działanie 5.4 Infrastruktura w turystyce i kulturze Działanie 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT) Działanie 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów Działanie 6.4 Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność (EFRR)

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

				Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027 RPO WŚ 2021-2027 Działanie 6.2 Rewitalizacja miast
--	--	--	--	---

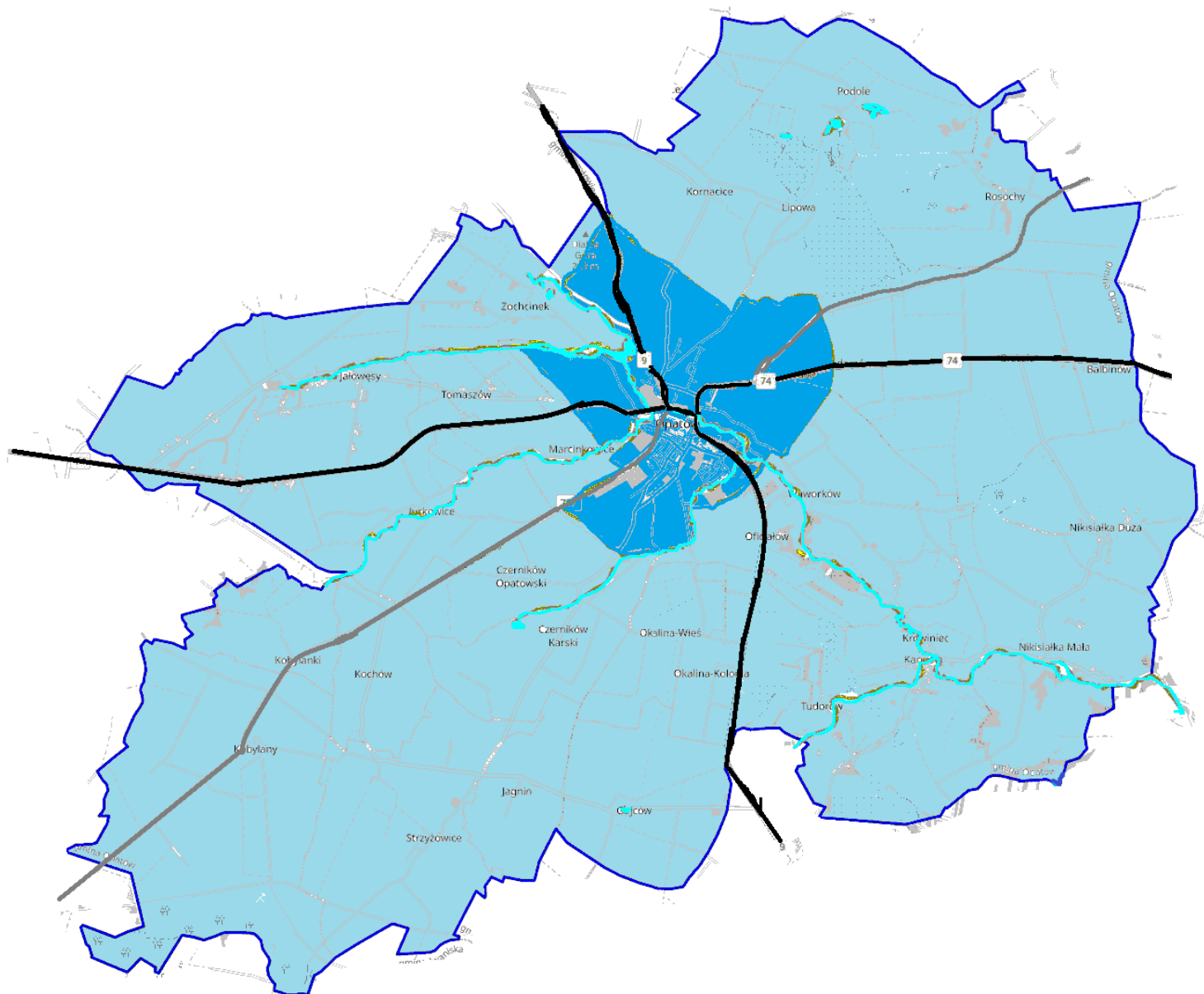
Źródło: opracowanie własne

IV. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, strategia rozwoju gminy musi być opracowywana z wykorzystaniem zintegrowanego podejścia. Tego rodzaju podejście wymusza konieczność planowania i jednoczesnego łączenia ze sobą zagadnień z różnych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej. Kompleksowy dokument ma zapewnić koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym.

Poniższe mapy prezentują model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Opatów.

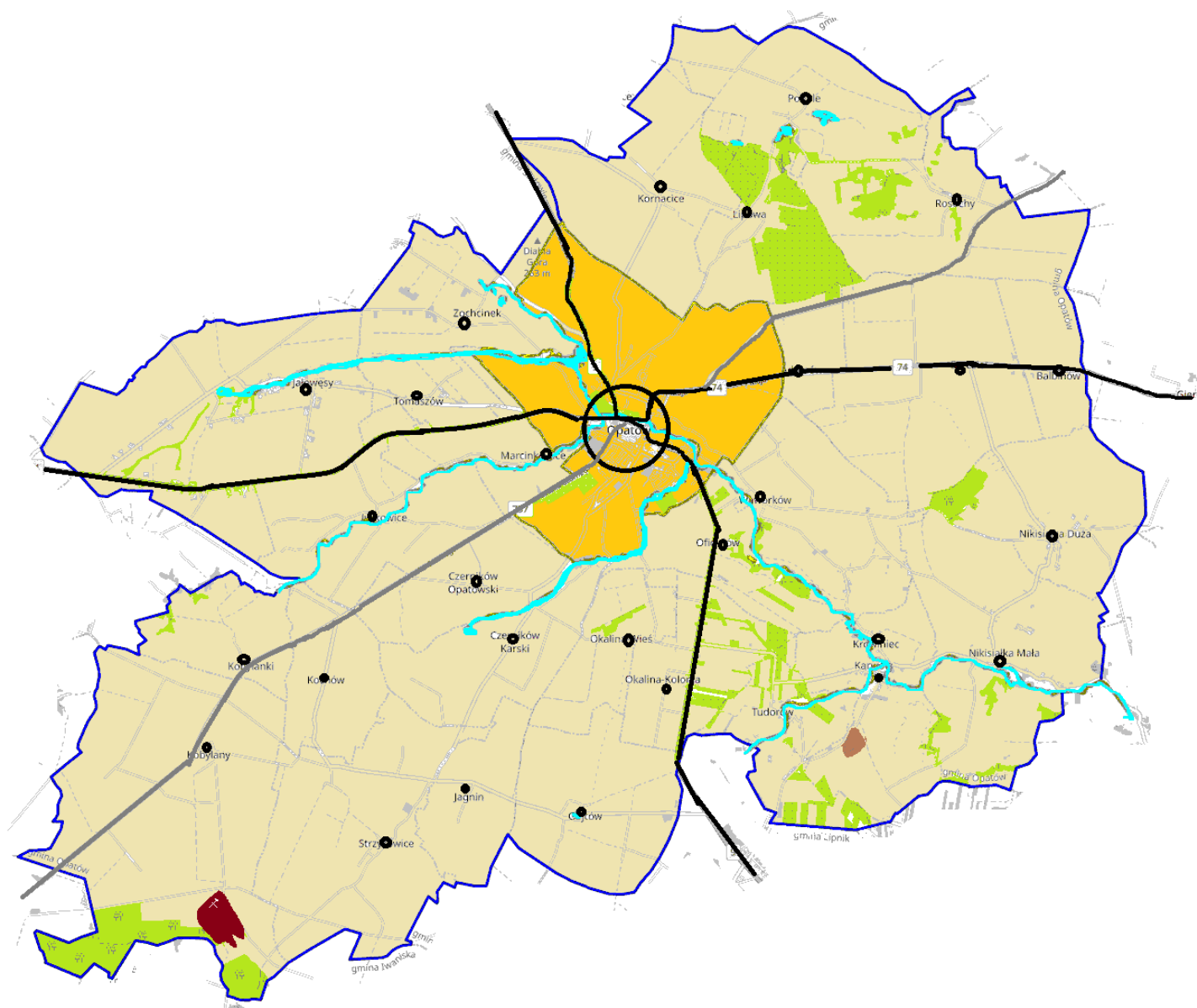
Mapa 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny

Źródło: opracowanie własne

Legenda: Podział administracyjny obszar miejski ar wiejski droga krajowa nr 9 i 74 droga wojewódzka nr 757 główne drogi gminne pozostałe drogi gminne granice sołectw wody granice obszaru realizacji startegii **Kobyłany – nazwy miejscowości**

Mapa 2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią

Źródło: opracowanie własne

Legenda:

Funkcje terenu:

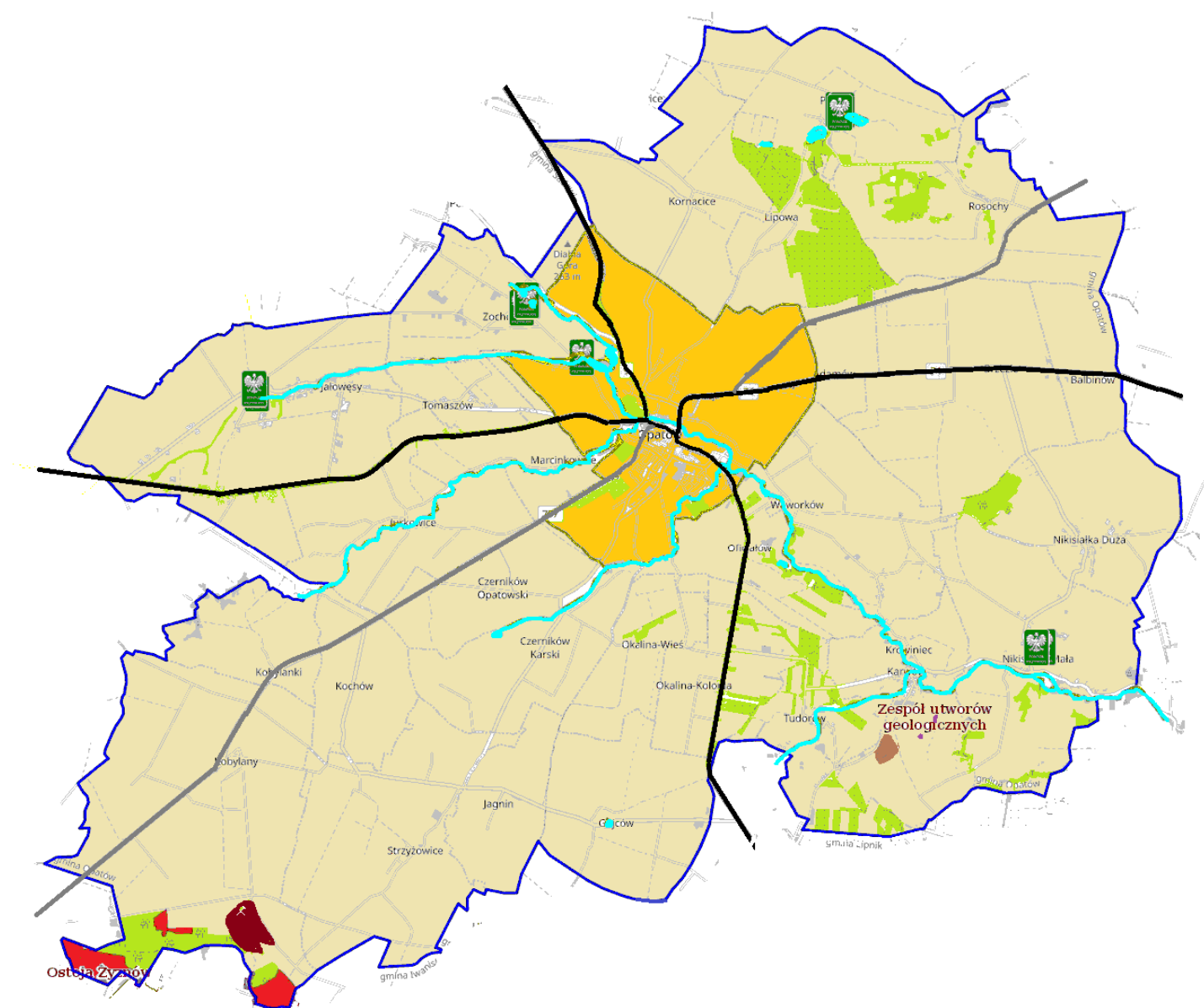
	tereny zabudowane		lasy		wody		obszar rolniczy
	obszar kamieniołomów		Kopalnia wapieni		Występ		nieczynny

Układ transportowy: droga krajowa nr 9 i 74 główna wojewódzka nr
757 drogi gminne, powiatowe

Struktura osadnicza: Ośrodek centralny ośrodki lokalne granice obszaru gminy

Kobylany – nazwy miejscowości

Mapa 3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – zasoby naturalne i ochrona środowiska

Źródło: opracowanie własne

Legenda:

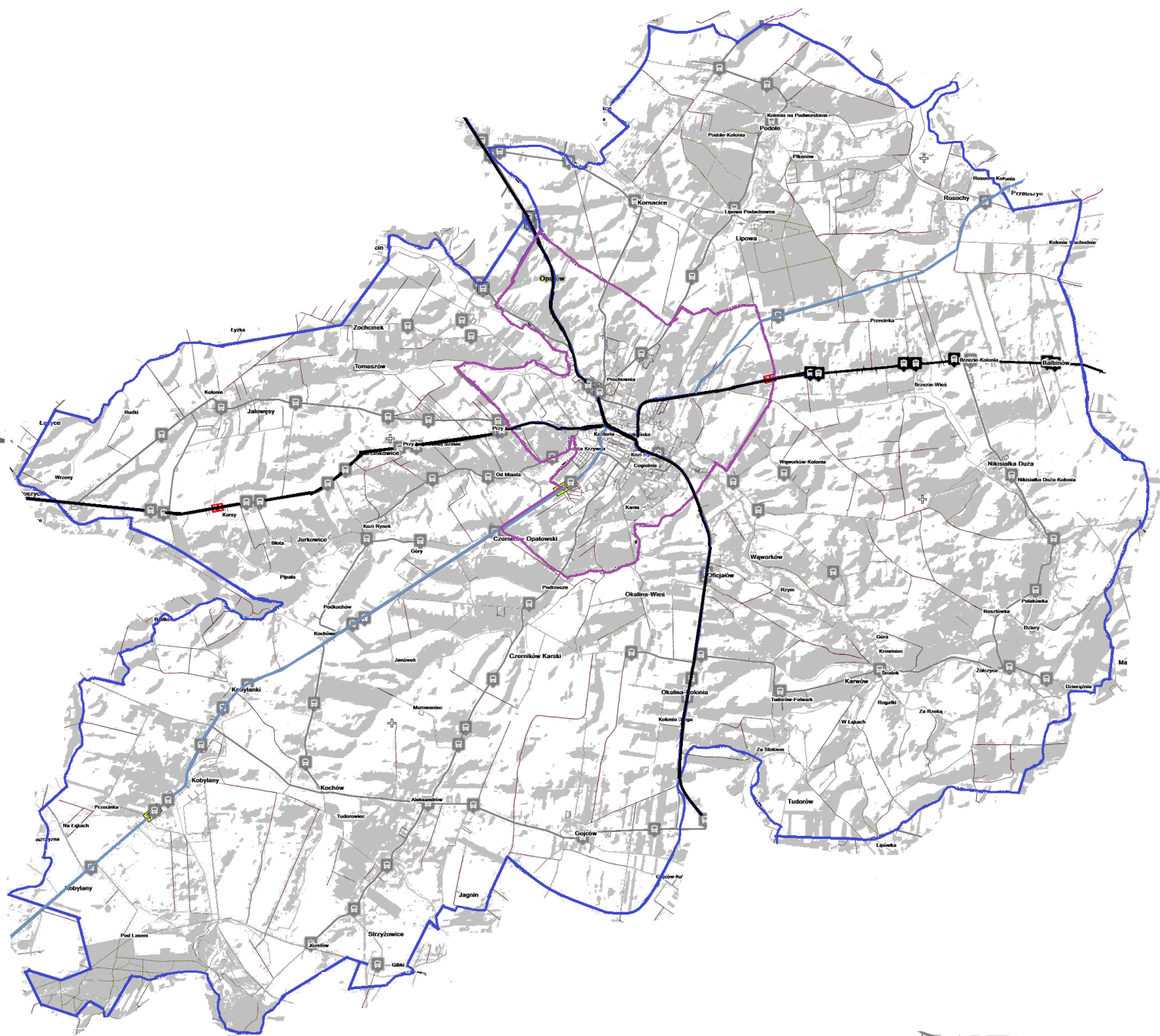
Obszary chronione: ■ obszary NATURA 2000 ■ zespół utworów geologicznych ■ pomniki przyrody

Elementy zielonej infrastruktury: ■ lasy ■ obszary rolnicze ■ obszar usługowy

Elementy niebieskiej infrastruktury: ■ zbiorniki wodne ■ rzeki

Infrastruktura uzupełniająca: ■ tereny zabudowane ■ droga krajowa nr 9 i 74 ■ droga wojewódzka nr 757 ■ główne drogi gminne ■ granice sołectw ■ Kopalnia wapieni Wymysłów ■ nieczynny kamieniołom ■ granice obszaru gminy **Kobylany** – nazwy miejscowości

Mapa 4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja

Legenda:

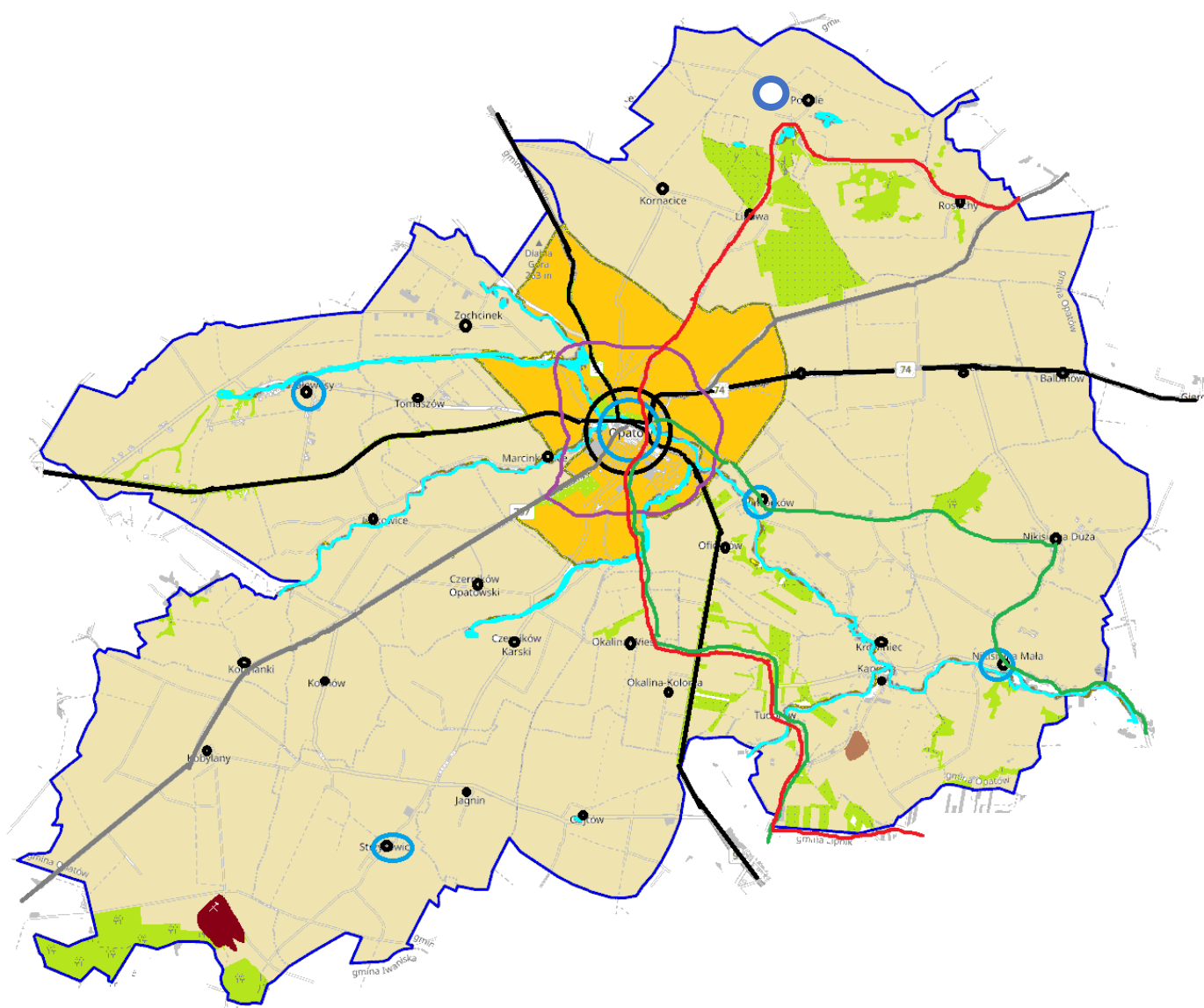
droga

przystanek autonusowy

granice obszaru miejskiego

granice obszaru realizacji strategii **Opatów** – nazwy miejscowości

Mapa 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka

Źródło: opracowanie własne

Legenda:

Główne obszary i kompleksty turystyczno rekreacyjne: obszar turystyczno rekreacyjny

miejscowości turystyczne

Wybrane szlaki turystyczne: szlak rowerowy Sandomierz - Opatów Rowerowy Szlak Architektury Obronnej

Elementy zielonej infrastruktury: lasy obszary rolne obszary usługowe/obszar miejski

Elementy niebieskiej infrastruktury: zbiorniki wodne rzeki

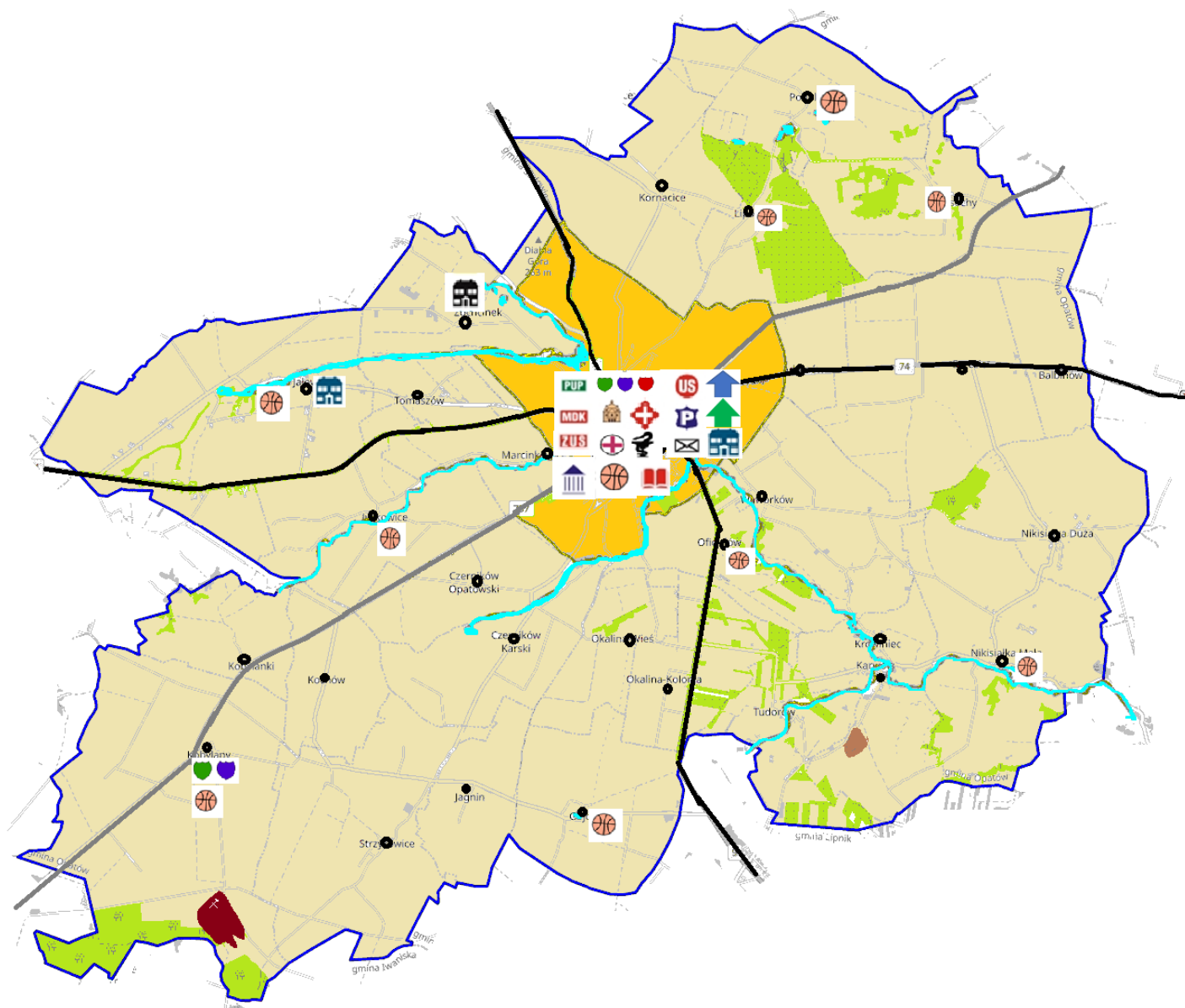
Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane droga krajowa nr 9 i 74 droga

wojewódzka nr 757 drogi gminne i powiatowe, granice sołectw

granice obszaru gminy **Kobylany** – nazwy miejscowości Kopalnia wapieni Wymysłów

nieczynny kamieniołom

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Legenda: Ochrona zdrowia: szpital ośrodki zdrowia apteka

Opieka społeczna: Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie

US Powiatowy Urząd Pracy, **ZUS** Zakład Ubezpieczeń Społecznych placówka opiekuńcza – wychowawcza Dom Pomocy Społecznej

Usługi społeczne: przedszkola, szkoły podstawowe, licealne, poczta, Urząd Miasta i Gminy

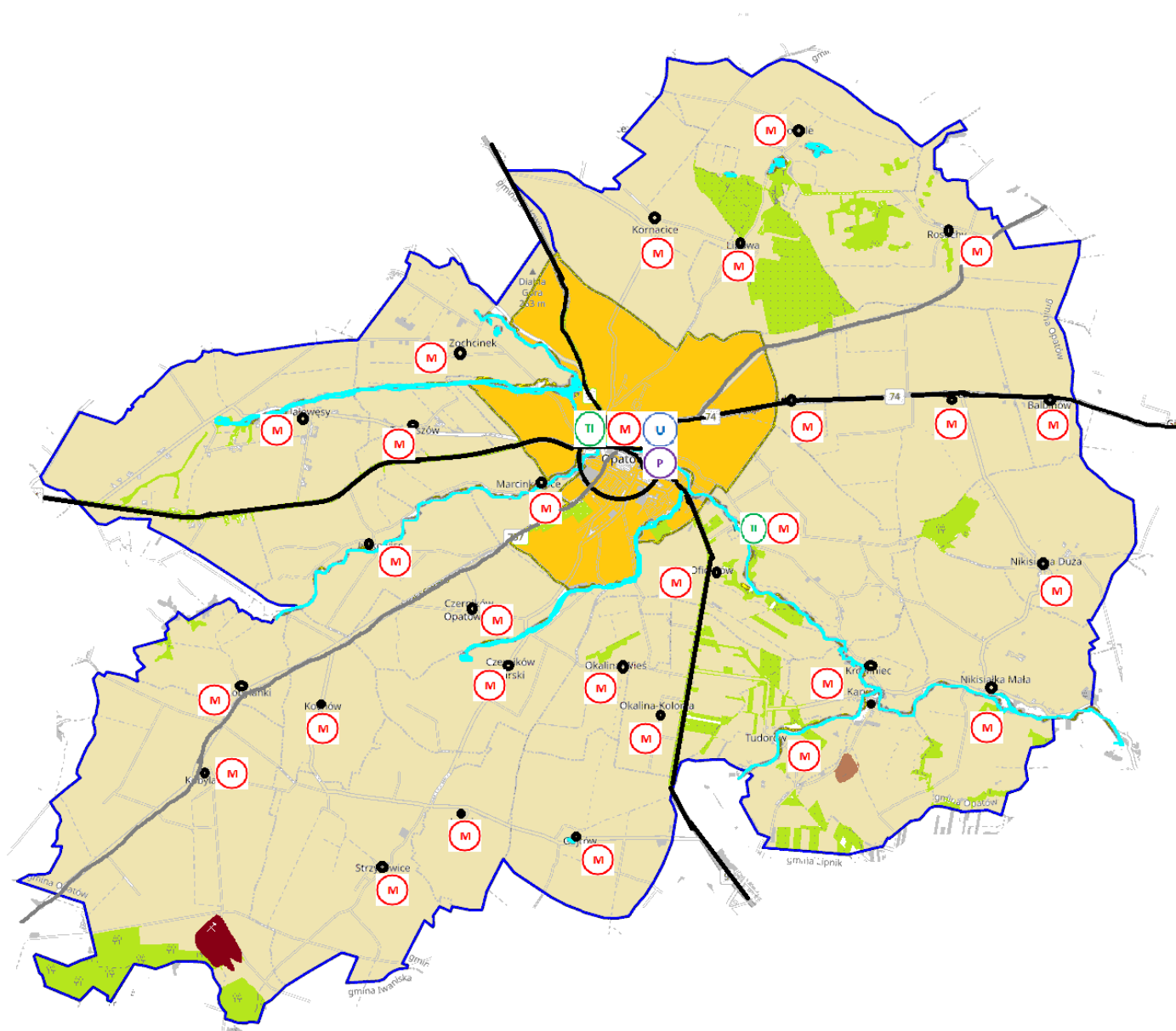
Bibloteka **MDK** Miejski Dom Kultury Komenda Powiatowa Policji Sąd Rejonowy Urząd Skarbowy, Infrastruktura sportowa i rekreacyjna

Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane droga krajowa nr 9 i 74 droga wojewódzka nr 757 pozostałe drogi gminne i powiatowe granice obszaru realizacji strategii

Elementy zielonej infrastruktury: lasy obszary rolne obszary usługowe/obszar miejski

Elementy niebieskiej infrastruktury: zbiorniki wodne rzeki

Mapa 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy

Źródło: opracowanie własne

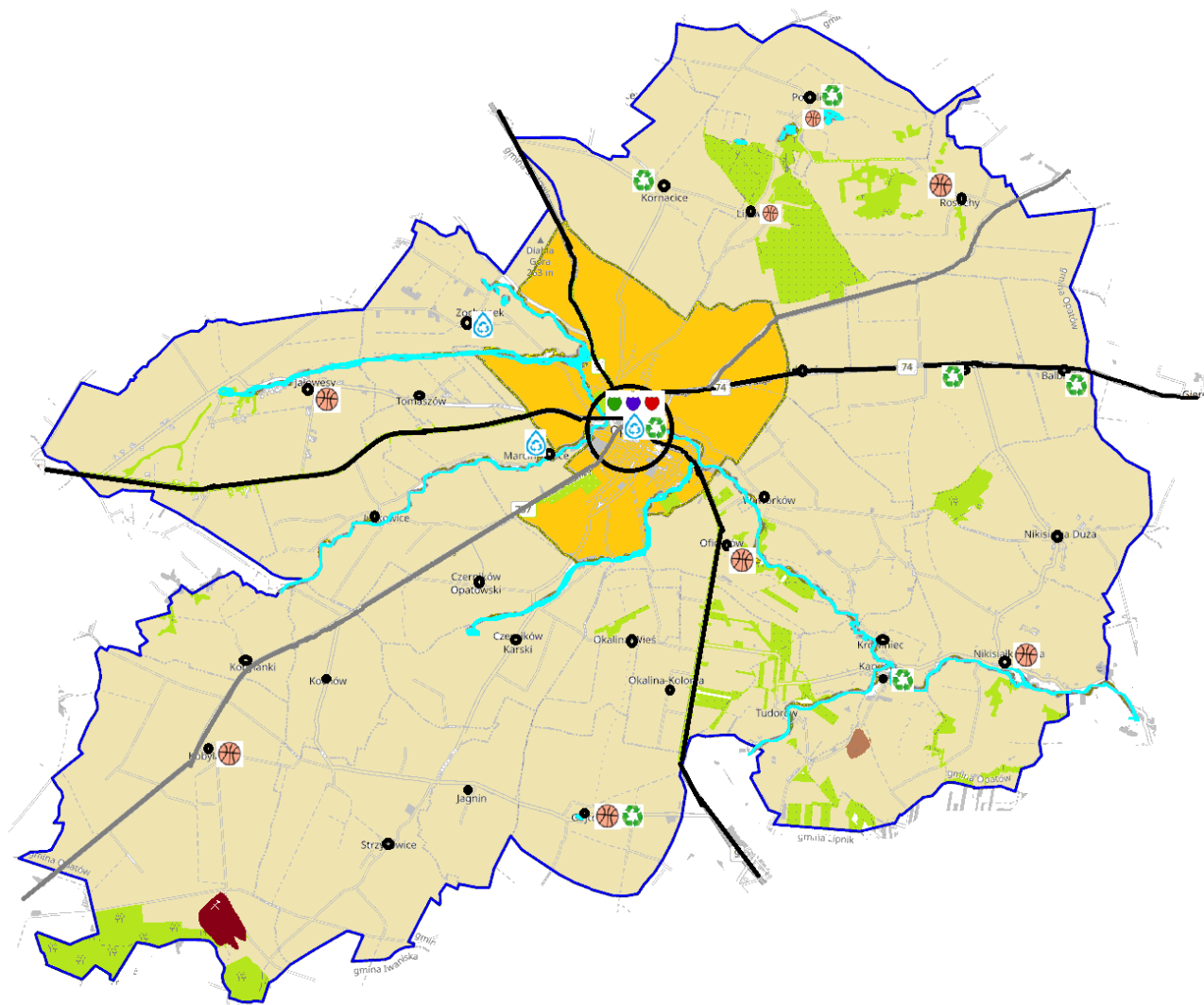
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Legenda:

Teren zagospodarowania: tereny mieszkalne tereny zabudowy mieszkalnej i usług podstawowych tereny usługowe, tereny produkcyjne tereny inwestycyjne

Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane droga krajowa nr 9 i 74 droga wojewódzka nr 757 główne drogi gminne i powiatowe pozostałe drogi gminne lasy rzeki granice obszaru realizacji strategii **Opatów** – nazwy miejscowości Kopalnia wapieni Wymysłów nieczynny kamieniołom

Mapa 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – planowane kluczowe działania

Źródło: opracowanie własne

Kluczowe działania: w zakresie usług społecznych:

modernizacja infrastruktury szkolnej, przedszkolnej modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej

modernizacja infrastruktury służby zdrowia

w zakresie infrastruktury wodno

infrastruktury wodno – kanalizacyjnej

w zakresie infrastruktury technicznej:

termomodernizacja budynków

użyteczności publicznej w tym zastosowanie OZE,

zachowanie dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych,

Infrastruktura uzupełniająca:

tereny zabudowane

lasy w

wody

drogi krajowe nr 9 i 74

droga wojewódzka 757

główne drogi gminne i powiatowe

linia kolejowa

granice obszaru realizacji *Strategii*

Kobylany – nazwy miejscowosci

W sferze rozwoju przestrzennego, gmina nie posiada występujących znaczących przeszkód ograniczających rozwój sieci osadniczej tzn. nie ma jednoznacznych obszarów intensywnej zabudowy mieszkaniowej. Większość wsi posiada znaczące możliwości rozwojowe w ramach istniejącej zwartej zabudowy oraz w formie zabudowy uzupełniającej, wypełniającej niezainwestowane przestrzenie. Rozwój tego typu zabudowy jest najbardziej pożądany ze względów ekonomicznych, ekologicznych i związanych z racjonalizacją zarządzania gminą (realizacja zadań własnych).

Obecnie do najważniejszych determinantów warunkujące rozwój gminy należy:

- miejsko-wiejskie położenie warunkujące przebieg większości procesów społeczno-gospodarczych na terenie gminy. W szczególności na terenie gminy wykształcił się ośrodek centralny – Miasto Opatów, które jest miejscem koncentracji działalności prowadzonych dla ludności całej gminy,
- typowa hierarchia sieci osadniczej – wynikająca z rozmieszczenia usług. Najwięcej usług funkcjonuje na terenie Miasta Opatów. Mieszkańcy gminy w zakresie załatwiania codziennych potrzeb w zakresie usług komercyjnych i publicznych w dużym stopniu uzależnieni są od Miasta Opatów - to w nim zlokalizowane są m.in. Urząd Miasta i Gminy, Szpital, Szkoły Podstawowe, przedszkole, Gminna Biblioteka Publiczna, OPS, banki, itp.)
- zdecydowana większość miejscowości cechuje się zabudową stosunkowo mało intensywną, rozmieszczoną wzdłuż dróg, bez wykształcenia lokalnych centrów (wsie typu „ulicówka”). Miejscowości te zazwyczaj są także stosunkowo słabo wyposażone w zakresie usług. Podkreślić należy, że przy tego typu osadnictwie, nie ma w praktyce większego znaczenia liczba ludności poszczególnych miejscowości – bowiem przy braku koncentracji zabudowy, co ma miejsce w większości miejscowości, ludność ta jest stosunkowo silnie rozproszona w przestrzeni. Taki charakter zabudowy powoduje utrudnienia w sprawnej realizacji zadań samorządowych np. w zakresie budowy sieci kanalizacyjnej (wymóg przy projektach z dofinansowaniem unijnym wskaźnik koncentracji 120 osób/km sieci; 90 osób/km sieci na terenach cennych przyrodniczo),
- rozproszona zabudowa większości miejscowości oznacza w praktyce brak możliwości wyposażenia większości z nich w instytucje usług publicznych – mogą one działać tylko w niewielkiej ich liczbie, co oznacza, że mieszkańcy większości miejscowości muszą wyjechać poza swoje miejsce zamieszkania dla zaspokojenia podstawowych potrzeb;
- warunki fizyczno-geograficzne, są w dużym stopniu zróżnicowane – krajobraz gminy jest nizinny.

V. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Osiągnięcie określonych celów zagospodarowania przestrzennego gminy wymaga prowadzenia zdecydowanej, świadomej i kompleksowej polityki przestrzennej obejmującej wszystkie dziedziny gospodarowania oraz systemy budujące te działania. Polityka ta powinna być nakierowana przede wszystkim na ochronę bezcennych wartości naturalnego środowiska, do których zaliczają się wartości krajobrazowe i kulturowe oraz zapewnienie niezbędnych uzasadnionych rezerw terenowych dla realizacji funkcji związane z różnymi formami zabudowy. Obserwowana w ostatnich latach ekspansja zabudowy wiąże się z uruchomieniem szeregu niekorzystnych zmian w środowisku przyrodniczym. Niekorzystnym następstwem rozwoju zabudowy jest wzrost związanych z nią oddziaływań – wzmożona penetracja terenu przez zwierzęta domowe, niekontrolowane zaśmiecanie, zmiany warunków siedliskowych szaty roślinnej, a przede wszystkim zmniejszanie się powierzchni biologicznie czynnej terenu. Równocześnie z rozwojem funkcji mieszkaniowych i usługowych łączy się potrzeba realizacji układów komunikacyjnych służących ich obsłudze, co powoduje zwiększenie natężenia ruchu samochodowego, powodując tym samym wzrost zanieczyszczenia powietrza i pogorszenie klimatu akustycznego. Zmiany dotyczące struktury wizualnej spowodowane są głównie niedostosowaniem gabarytów budynków do skali przestrzeni. Intensywność przekształceń związanych z ekspansją zabudowy może okazać się znacząca, zwłaszcza dla bardziej wrażliwych komponentów środowiska. Negatywne skutki, szczególnie w zakresie „zamykania” terenów otwartych, może przynieść wznoszenie ogrodzeń nieruchomości niezabudowanych. Planowanie przestrzenne jest procesem ciągłym, polega na sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ich realizacji w drodze podejmowania stosownych decyzji administracyjnych, dokonywaniu okresowych ocen ich aktualności, a także wprowadzaniu do ich ustaleń zmian gwarantujących tworzenie prawa miejscowego, umożliwiającego realizację bieżących celów społeczno-gospodarczych, zgodnie z oczekiwaniami społeczności lokalnej, przy równoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego i wymogów przepisów szczególnych.

Do instrumentów wdrażania polityki przestrzennej w Gminie Opatów należą:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Opatów,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla Miasta Opatów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Opatów – określa 4 cele rozwojowe:

Cel I Opatów – ważnym ośrodkiem obsługi administracyjno – usługowej i kulturalnej w regionie.

Jako jednostka w strukturach powiatowych skupia wiele funkcji administracyjno – usługowych o charakterze ponadlokalnym.

Cel II Opatów – ważnym ośrodkiem rozwoju przedsiębiorczości gospodarczej w subregionie. Cel ten wytycza się jako drogę do efektywnej poprawy warunków życia mieszkańców gminy, która łącznie z sąsiednimi ośrodkami takimi jak Ostrowiec Św., Ożarów, Sandomierz i Staszów tworzy obszar aktywności gospodarczej. Siłą napędową aktywności gospodarczej jest różnorodność potencjału społeczno – gospodarczego oraz dostępność komunikacyjna, której osią będzie projektowana droga S74.

Cel III Gmina Opatów – atrakcyjnym miejscem zamieszkania i wypoczynku (agroturystyka), wykorzystującym walory przyrodnicze. Dla umocnienia pozycji Opatowa w regionie należy dążyć do aktywizacji turystyki i rekreacji wykorzystujące walory przyrodnicze oraz bazę agroturystyczną gminy wspomagając się jednocześnie atrakcyjnością, zasobami kultury małopolskiej oraz urokliwym krajobrazem Wyżyny Sandomierskiej.

Cel IV Gmina Opatów – region efektywnego rozwoju rolnictwa opartego na rozwijającej się oświacie rolniczej, korzystnych warunkach przyrodniczych i tradycjach rodzinnych.

W ramach programu wyróżniono zadania do realizacji pogrupowane w następujące osie priorytetowe:

- poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,
- poprawa stanu środowiska naturalnego i obszarów wiejskich,
- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.

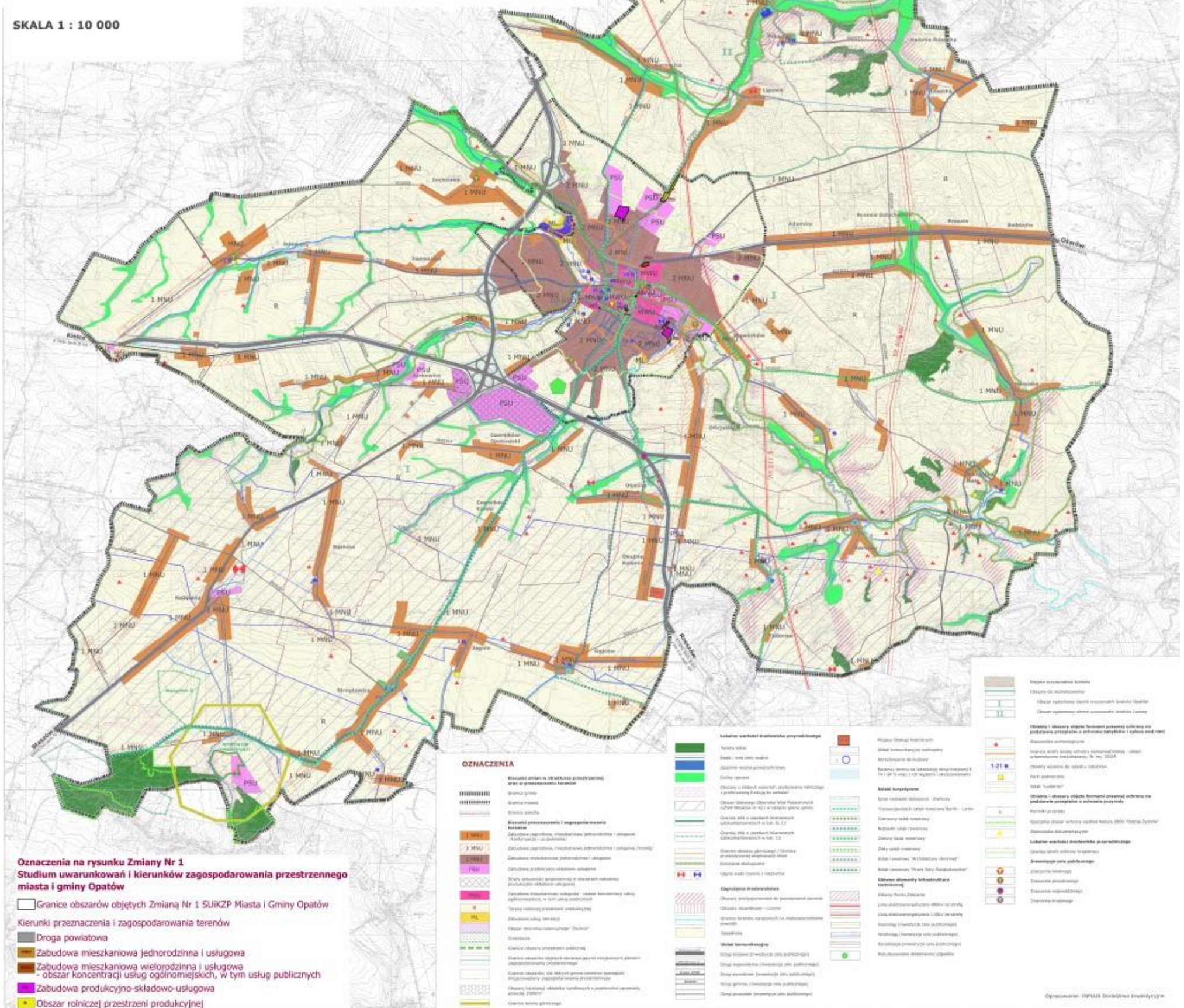
Mapa 8 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Opatów

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Opatów

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zmiana Nr 1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Opatów
Załącznik Nr IIb do Uchwały Rady Miejskiej w Opatowie Nr XXII/188/2016 z dnia 27 lipca 2016 r.

SKALA 1 : 10 000

Źródło: załącznik nr 2a do uchwały nr XXII/188/2016

https://www.bip.umopatow.pl/index.php?job=wiad&idg=5&id=624&x=15&y=885&z=&n_id=5804

„Studium” jako zadania umożliwiające osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych wskazuje.

1. Aktywizacja gospodarcza gminy poddawana sukcesywnej weryfikacji w zależności od zmieniającej się sytuacji społeczno – gospodarczej kraju,

- tworzenie dogodnych warunków dla inwestorów poprzez:

a) wskazanie oferty terenowej,

b) obsługę formalno – prawną i administracyjną,

c) stały monitoring i promocję oferty gospodarczej. –

racjonalna prywatyzacja zasobów gminnych nieruchomości,

- współpraca z gminami ościennymi i powiatem oraz nawiązywanie kontaktów z kontrahentami o charakterze branżowym,

- wykorzystanie użytków rolnych do intensywnej produkcji i przetwórstwa rolnego,

- poszukiwaniem rynku zbytu na produkcję i artykuły rolne,

- tworzenie grup konsumenckich,

- rozbudzanie aspiracji edukacyjnych społeczeństwa

2. Podnoszenie standardu życia mieszkańców:

- tworzenie warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych,

- stwarzanie preferencji dla rozwoju handlu i usług, nieuciążliwego przemysłu oraz turystyki i wypoczynku,

- rozwój infrastruktury wiejskiej poprzez uzupełnienie w terenach zabudowanych i tworzenie na obszarach wyznaczonych zabudowy,

- eliminacja źródeł degradacji środowiska przyrodniczego,

- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej,

- tworzenie warunków dla udziału osób niepełnosprawnych w życiu gminy,

- stałe podnoszenie standardu warunków nauczania oraz ochronę zdrowia,

- troska o ludzi bezdomnych,

- prowadzenie polityki prorodzinnej, wspomaganie młodych małżeństw, wspomaganie rodzin wielodzietnych,

- wspieranie działań na rzecz inicjatyw kulturalnych.

3. Tworzenie stref aktywnego i spokojnego wypoczynku:

- ochrona, zagospodarowanie stref i obszarów służących rekreacji i masowego sportu,

- realizacja koncepcji ścieżek rowerowych,

- rekultywacja terenów zdegradowanych lub nieużytków z przeznaczeniem na potrzeby turystyki i rekreacji,

- wspieranie działań oraz organizacji sieci gospodarstw prowadzących działalność agroturystyczną,

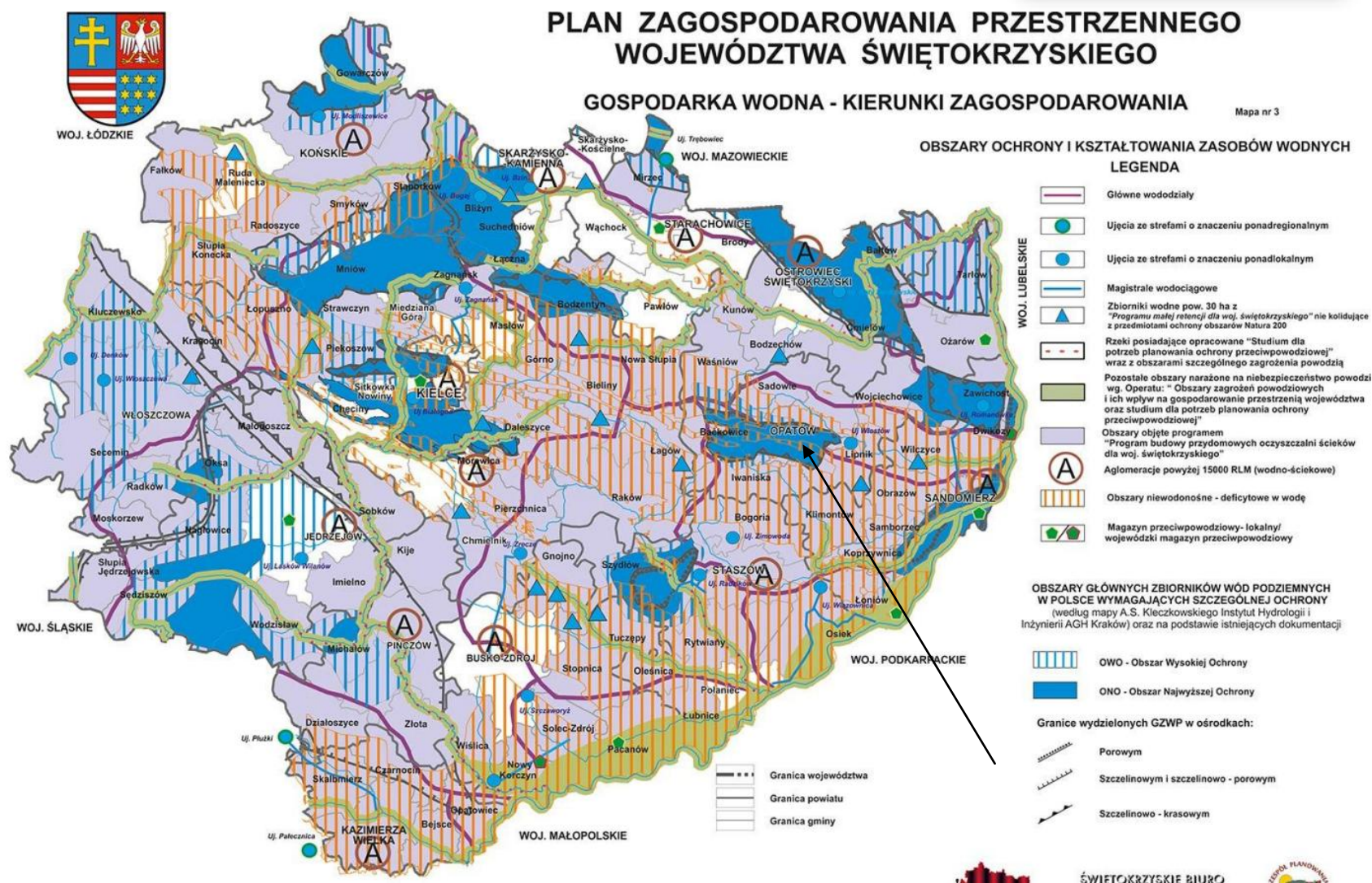
- wspieranie organizacyjne i finansowe dziedzin kultury promujących gminę.

Wskazane rekomendacje dla realizacji polityki przestrzennej Gminy Opatów realizowane będą m.in. poprzez zadania oraz projekty strategiczne wskazane w niniejszym dokumencie *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do 2030*.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju Miasta i Gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału samorządu z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy została przedstawiona za pomocą map uwarunkowań oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej (zobacz rozdział IV). Ważne w tym kontekście są analizy przedstawione w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego odnośnie Gminy Opatów, który wskazuje:

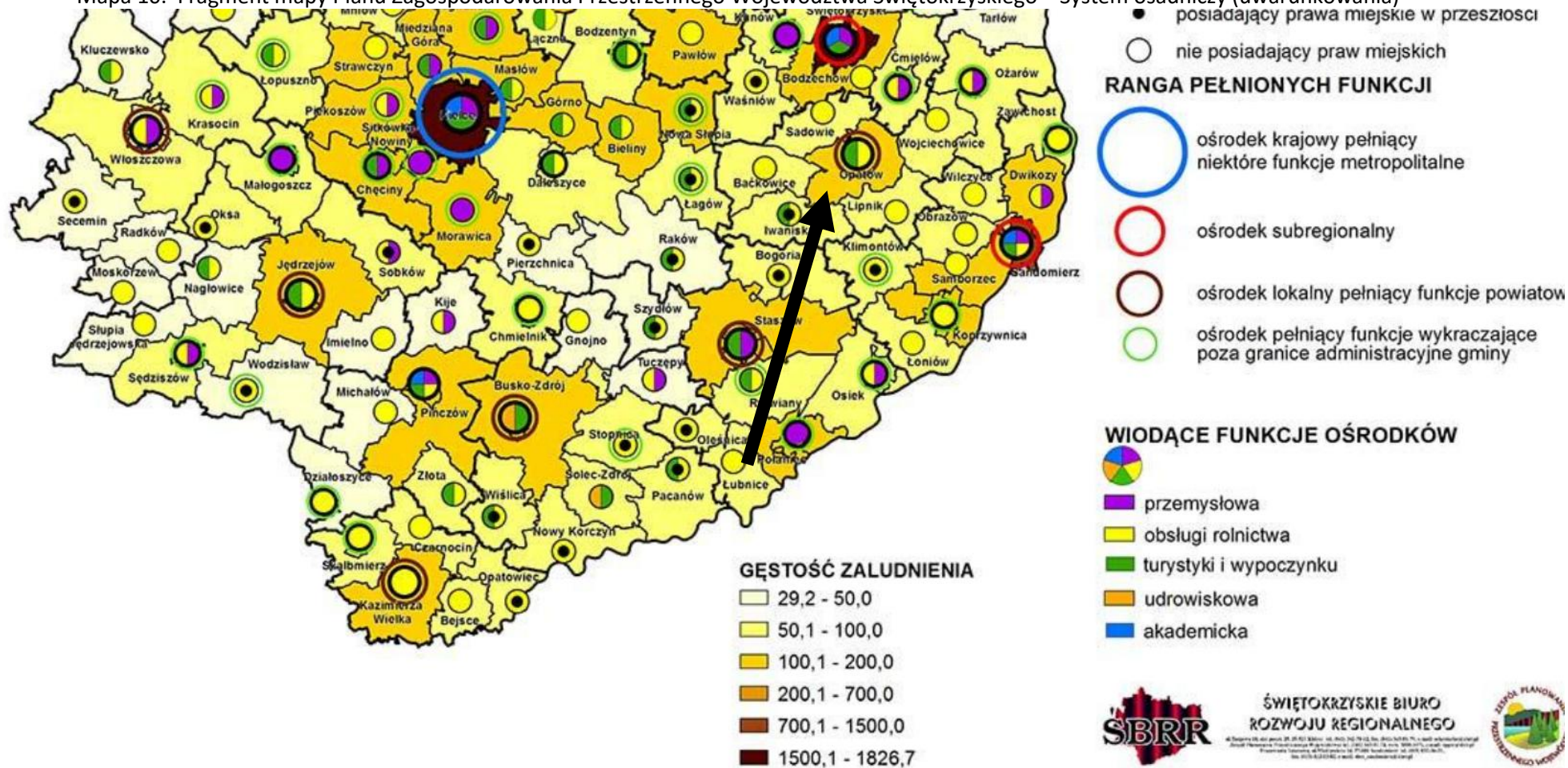
- 1 wiodące funkcje: obsługa rolnictwa oraz turystyka i wypoczynek (mapa 4)
- 2 że obszar gminy jest stosunkowo słabo wykorzystany potencjał rolnictwa w porównaniu do bardzo dobrej jakości gleb (mapa 5),
- 3 jako obszar depopulacji i najgorszej dostępności do usług (mapa 5),
- 4 że jest to obszar zagrożony erozją gleb, częściowo deficytowy w wodę, z niskim ryzykiem powodzi (mapa 6),
- 5 na średnią skalę (4-5 problemów) przestrzennych dla Gminy Opatów (mapa 7),
- 6 Miasto i Gminę Opatów jako ośrodek predysponowany do rozwoju turystyki; przez teren gminy przebiega główny korytarz turystyczny o zwiększonym standardzie zagospodarowania przestrzeni turystycznej (mapa 8)
- 7 że gmina Opatów stanowi strefę korzystnych warunków dla rozwoju energii wiatrowej (mapa 9) oraz jest obszarem o atrakcyjnym rynkowo potencjalne rolniczym, z wysokim bezrobociem utrzymującym średnią dynamikę rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarczych (mapa 10)
- 8 że stanowi ośrodek lokalny pełniący funkcje powiatowe,
- 9 dla tego obszaru nie planowane jest zalesienie (mapa 11),
- 10 obszar nie ma jakiegoś szczególnego znaczenia w zakresie obronności (mapa 12) szczególnie istotnie w związku ze wzrostem ryzyka konfliktu zbrojnego w naszym regionie po agresji Rosji na Ukrainę.
- 11 przez teren Gminy planowana jest budowa GP/S 74 – regionalny węzeł komunikacyjny (mapa 13).

Mapa 9 Kierunki zagospodarowania gospodarki wodnej wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

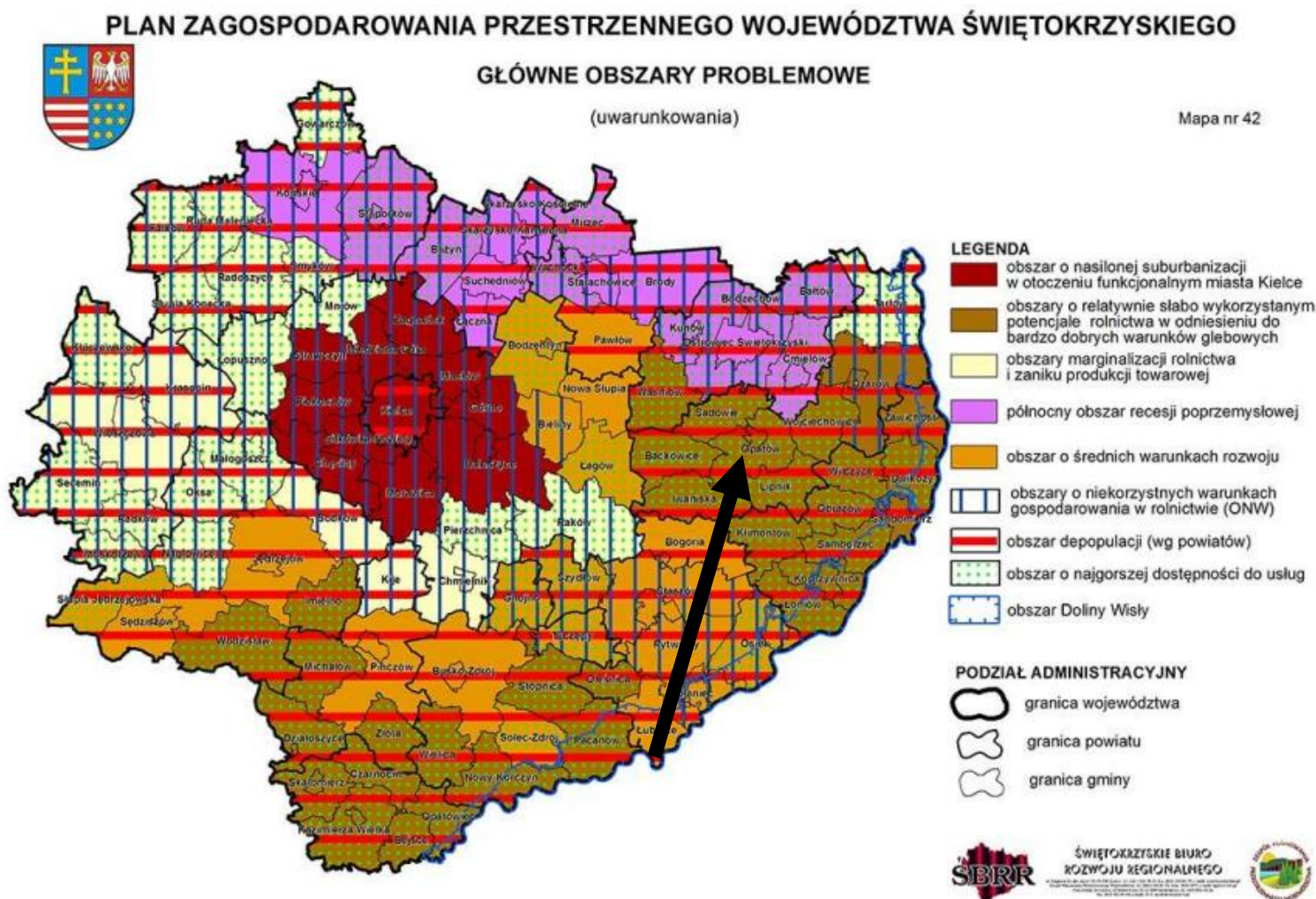
Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Mapa 10. Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – System osadniczy (uwarunkowania)

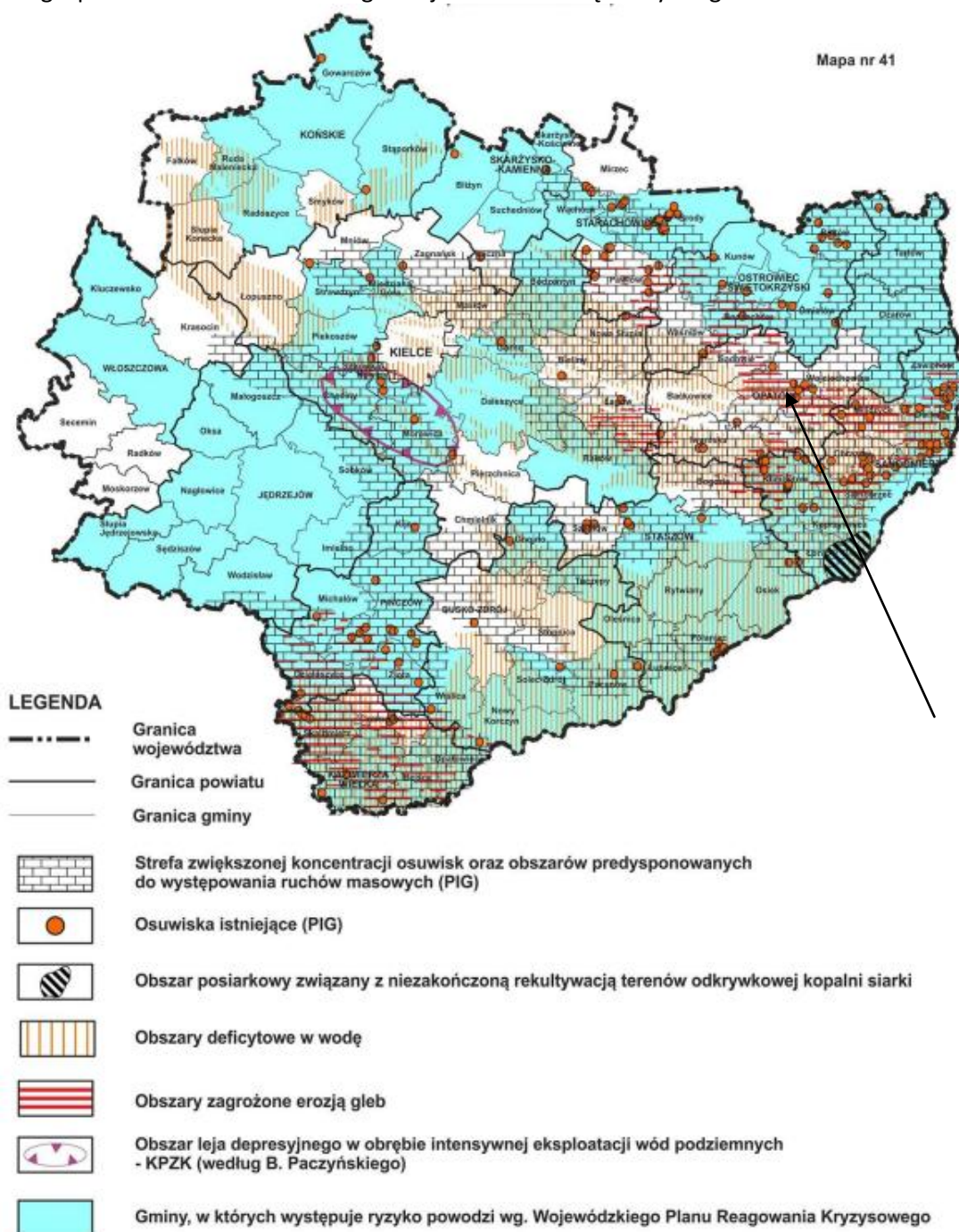
Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Mapa 11. Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – główne obszary problemowe

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Mapa 12 Główne obszary problemowe w zakresie środowiska naturalnego wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

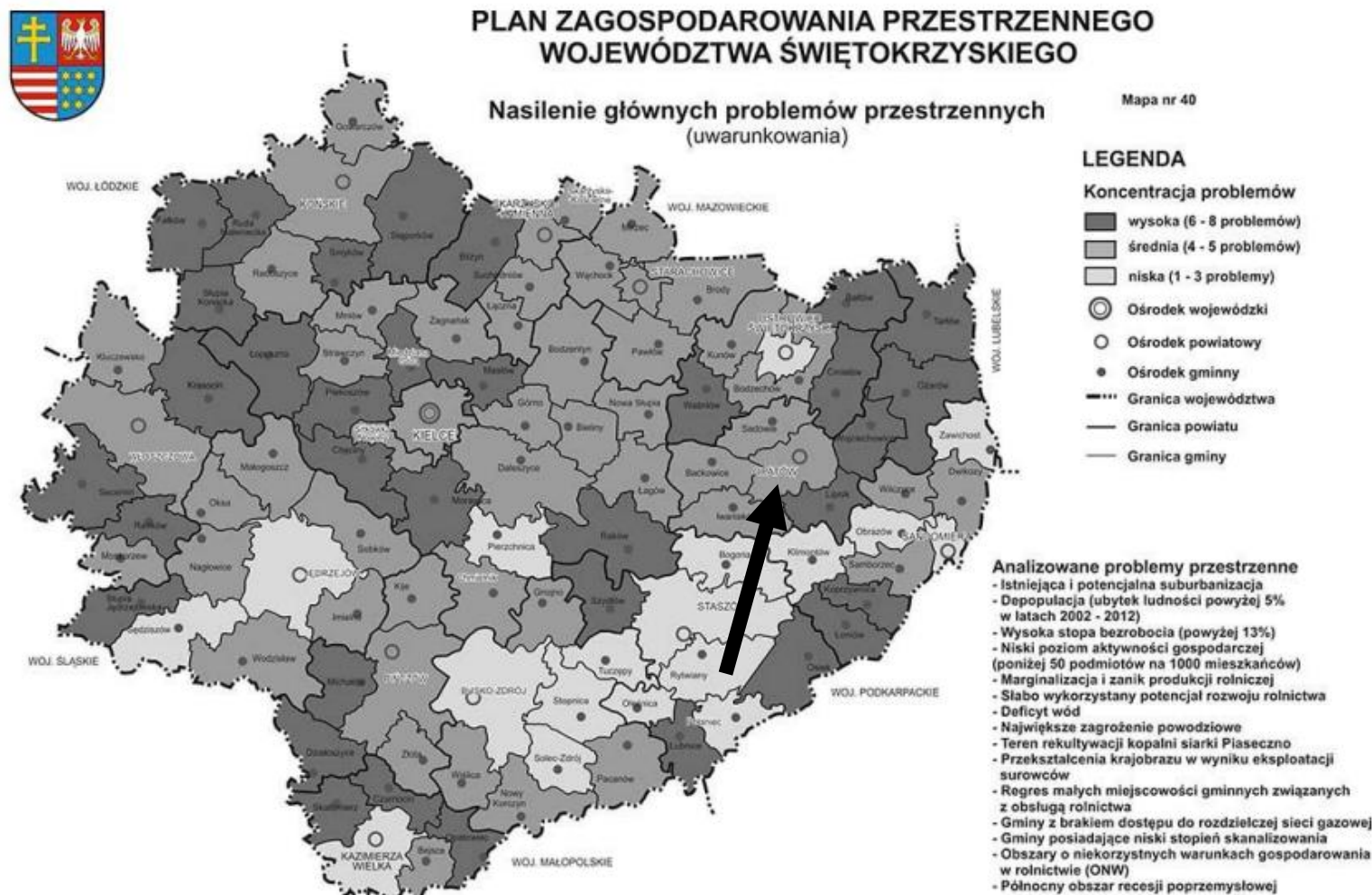

ŚWIĘTOKRZYSKIE BIURO
ROZWOJU REGIONALNEGO

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

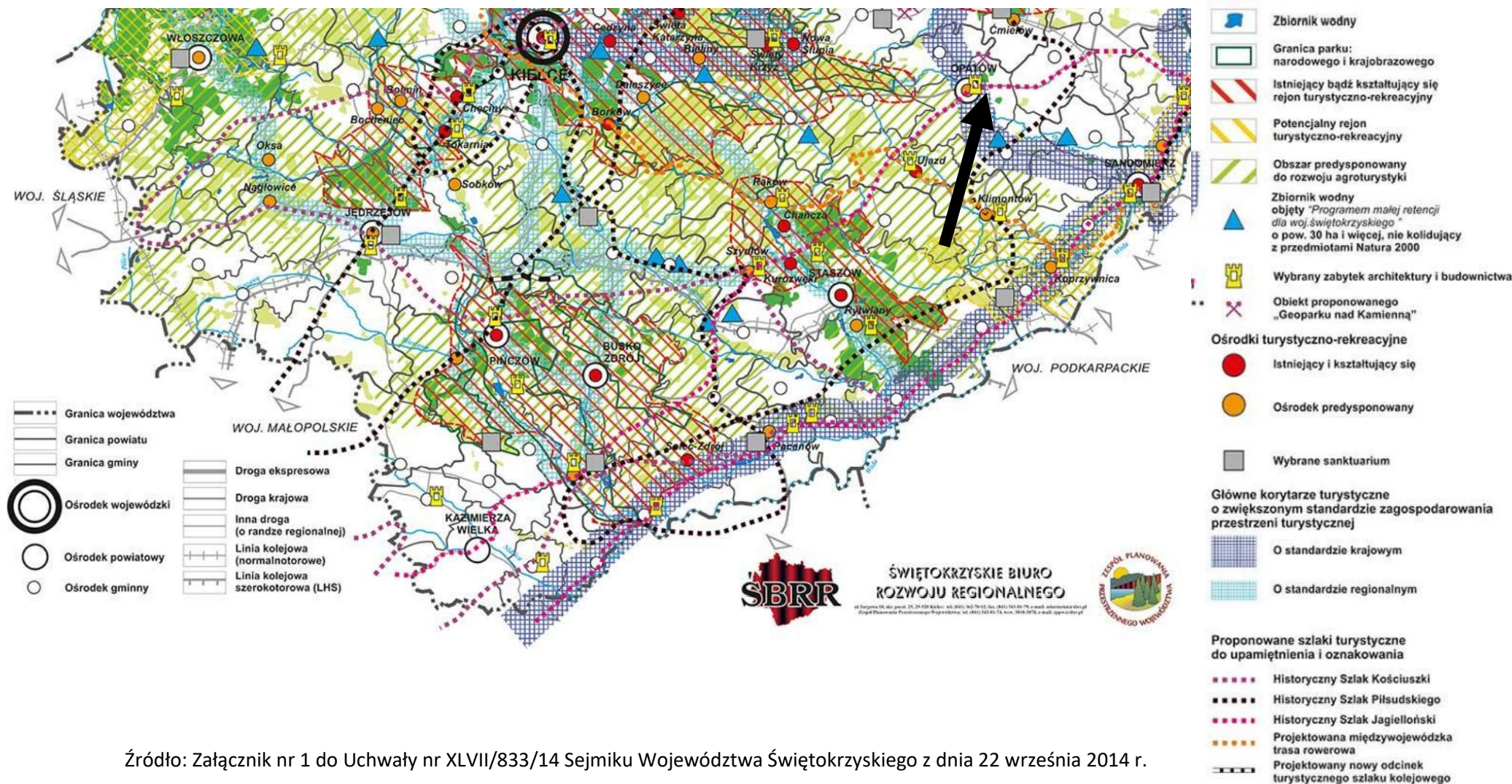
Mapa 13. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – nasilenie głównych problemów przestrzennych

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

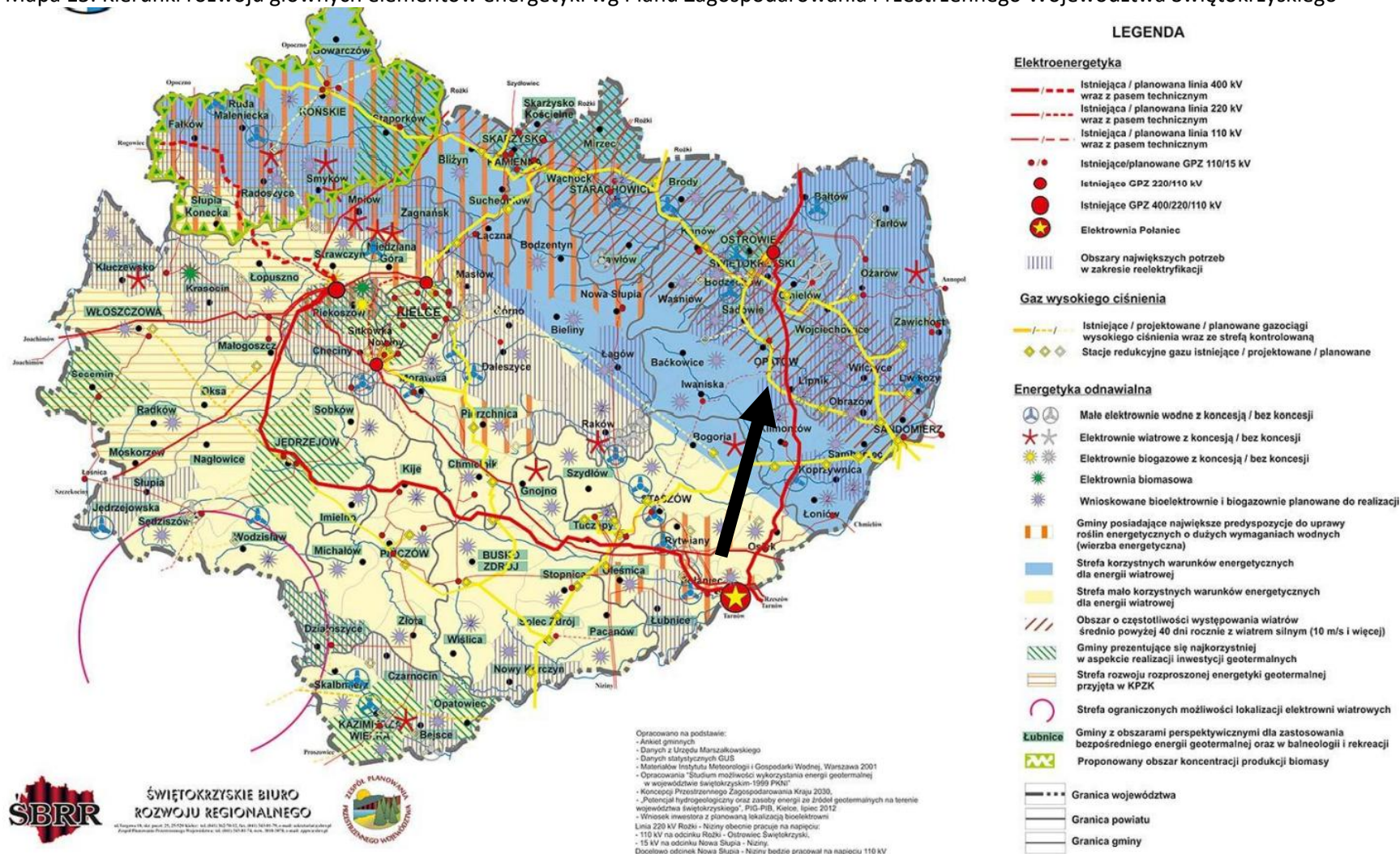
Mapa 14. Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Kierunki zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

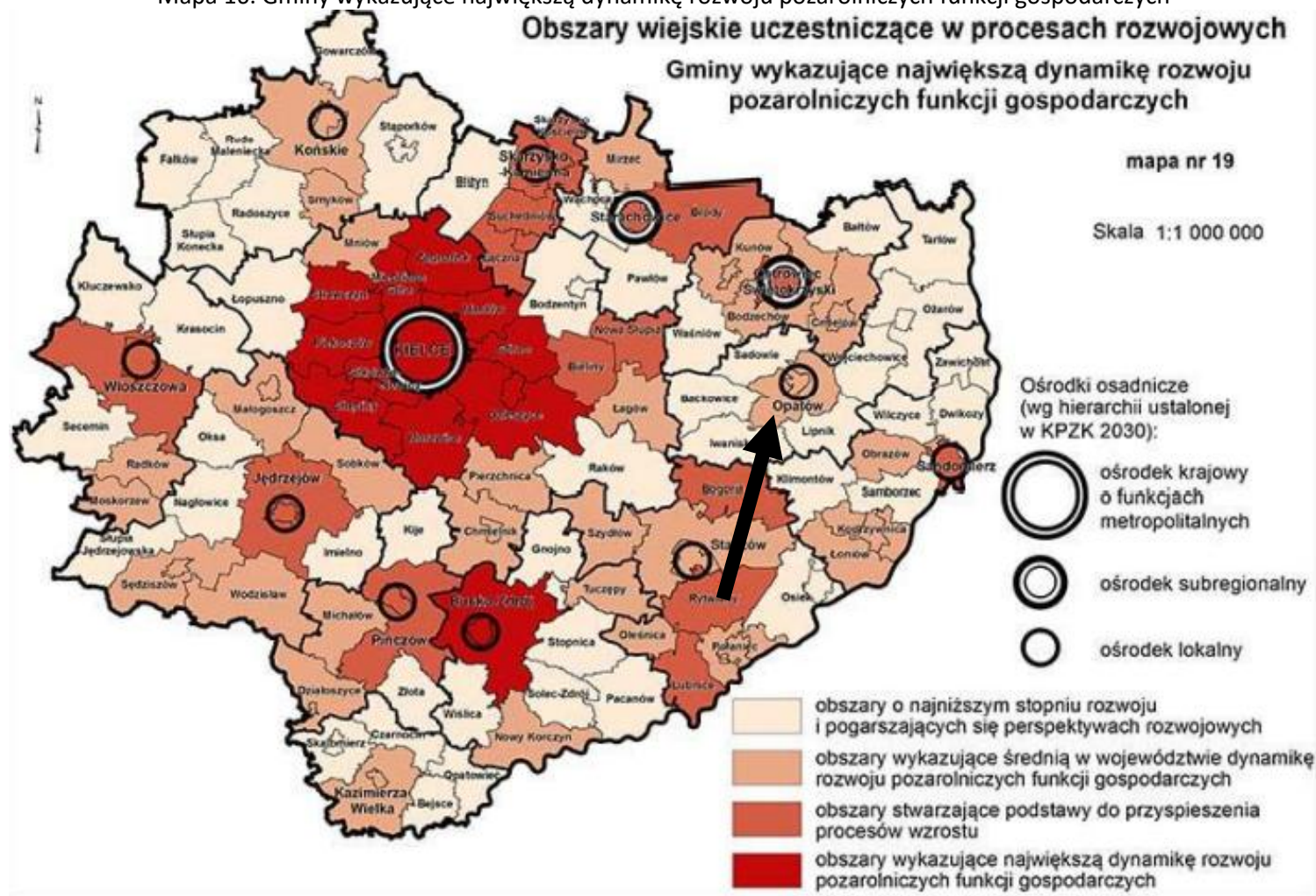
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Mapa 15. Kierunki rozwoju głównych elementów energetyki wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

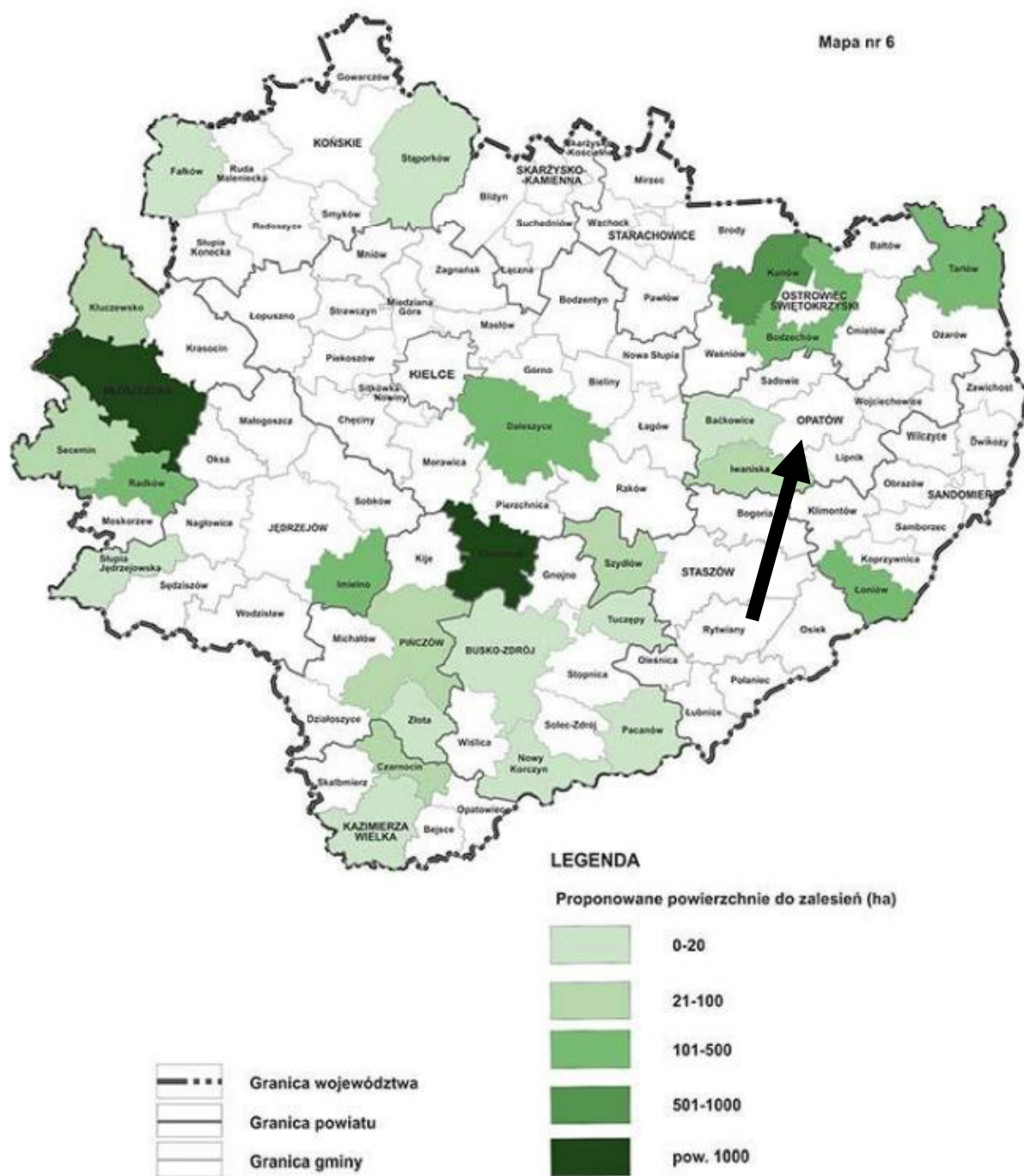
Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Mapa 16. Gminy wykazujące największą dynamikę rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarczych

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

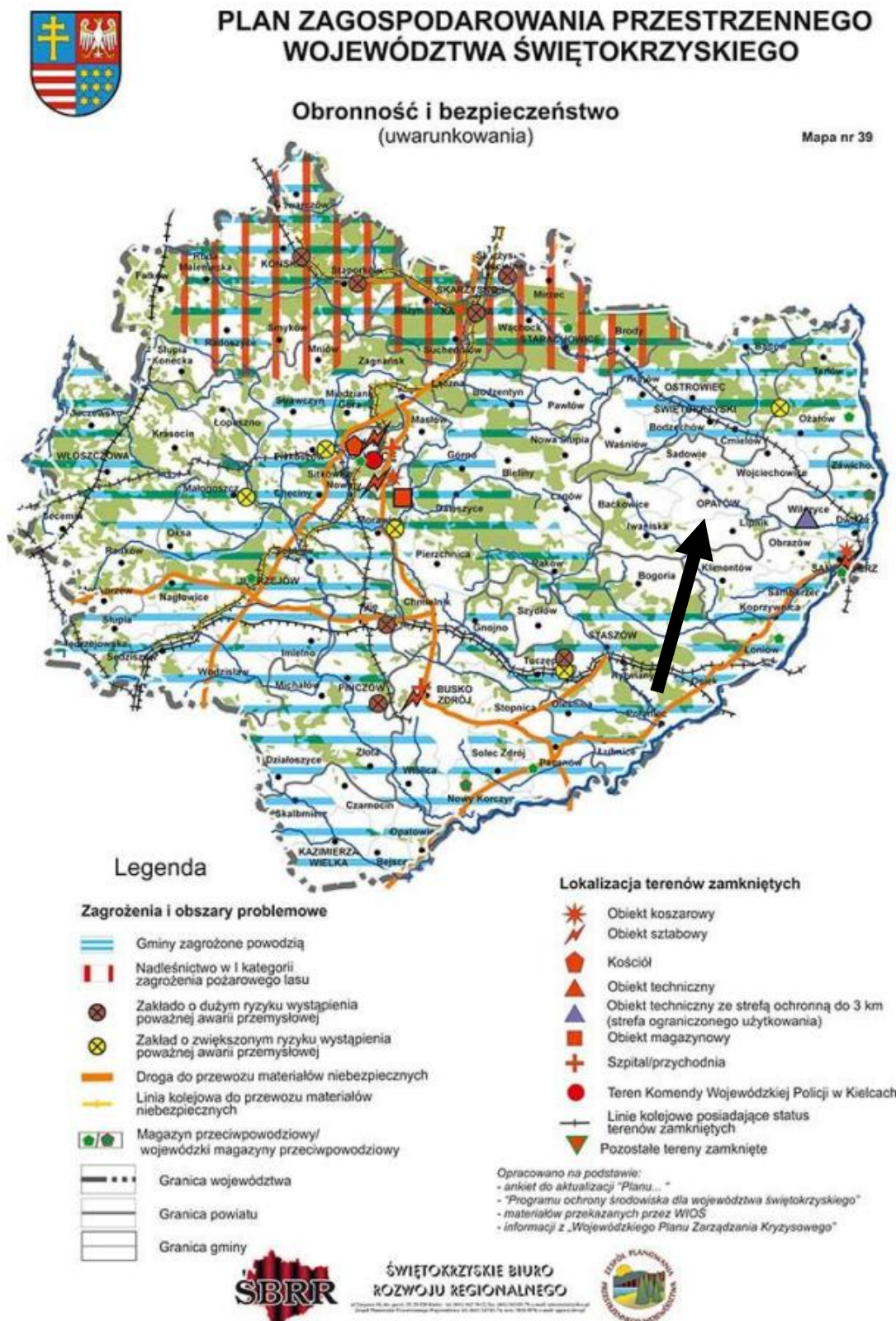
Mapa 17. Preferencje zalesieniowe gmin województwa świętokrzyskiego

Źródło: Program ochrony środowiska dla woj. świętokrzyskiego

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014

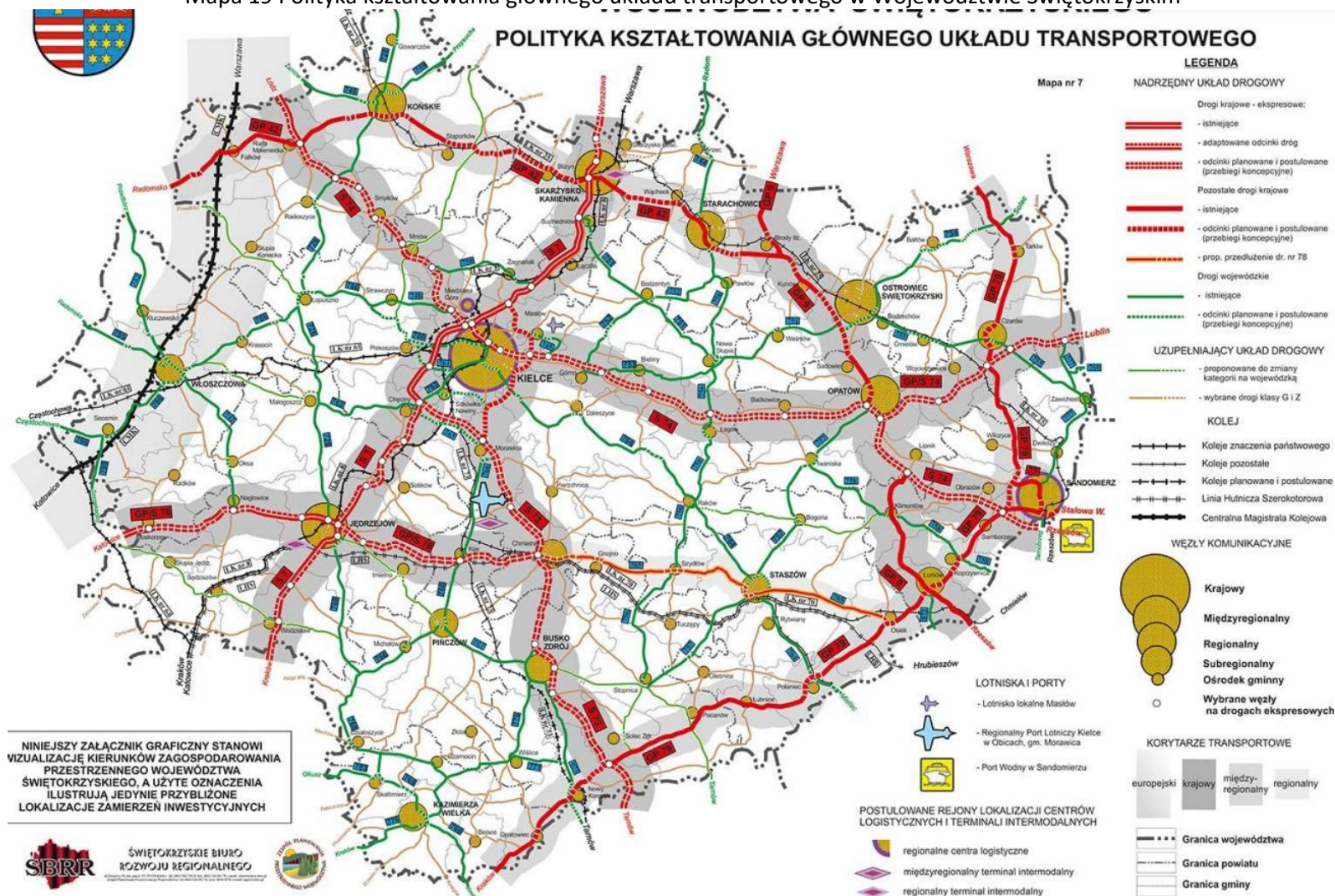
Mapa 18. Obrona i bezpieczeństwo (uwarunkowania) wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Mapa 19 Polityka kształtowania głównego układu transportowego w Województwie Świętokrzyskim

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Kierunki rozwoju i przekształceń struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy oraz przeznaczenia terenów w Gminie Opatów:

1. Podstawowe ustalenia polityki przestrzennej w odniesieniu do gminy Opatów dotyczą zapewnienia warunków rozwoju zrównoważonego tj. takiej organizacji przestrzennej, która eliminowałaby ilość konfliktów między: ochroną środowiska, rozwojem gospodarczym i działaniami na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców (w tym rozwoju mieszkalnictwa).

2. Oprócz zapewnienia realizacji przestrzennych aspektów ochrony środowiska, w tym zieleni i krajobrazu i ochrony dóbr kultury, a także zabezpieczenia warunków dla funkcjonowania i realizacji ponadlokalnych celów publicznych do podstawowych zadań polityki przestrzennej gminy Opatów należą:

- stworzenie warunków przestrzennych dla poprawy jakości życia mieszkańców,
- stworzenie warunków przestrzennych dla ożywienia życia gospodarczego gminy (w tym także dla przekształceń rolnictwa i wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej),
- zwiększenie efektywności gospodarowania terenami oraz zapewnienie warunków ładu przestrzennego.

3. W zakresie poprawy warunków życia mieszkańców kierunki polityki przestrzennej dotyczą:

- zapewnienia odpowiedniej wielkości terenów mieszkaniowych w obszarach posiadających szczególnie predyspozycje dla rozwoju tej funkcji w warunkach nie stwarzających istotnych kolizji z występującymi zasobami przyrodniczo – krajobrazowymi i uwarunkowaniami ochrony środowiska oraz zasobami kulturowymi,
- tworzenia warunków dla rozwoju inicjatyw ludności zmierzających do uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności w zakresie usług komercyjnych (handel, gastronomia, rzemiosło usługowe i inne),
- ustalenia przestrzennych warunków sprzyjających rozbudowie systemu infrastruktury technicznej,
- doskonalenia systemu komunikacyjnego oraz zapewnienia warunków dostępności dla wyznaczonych terenów mieszkaniowych,

4. W odniesieniu do ożywienia życia gospodarczego w obszarze gminy poza wspomnianym tworzeniem warunków dla uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności politykę przestrzenną należy ukierunkować na:

- zapewnienia przestrzennych warunków realizacji inwestycji strategicznych w obszarach przydatnych dla tych celów w ramach istniejącego zainwestowania lub terenów wyznaczonych w dotychczas obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wyznaczenie nowych terenów dla tych inwestycji w obszarach ustalonych dla urbanizacji pod warunkiem spełnienia wymogu ich nieuciążliwości dla otoczenia,

- wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym szczególnie usług i urzędzeń obsługi mając na uwadze występujące uwarunkowania;
- wspieranie inicjatyw lokalnej ludności w zakresie uruchomienia drobnej działalności gospodarczej,
- rozwój pozarolniczych działalności gospodarczych w otoczeniu gospodarki rolnej,
- tworzenie warunków dla rozwoju nieuciążliwych dla środowiska rolniczych gospodarstw specjalistycznych w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

5. Zwiększenie efektywności gospodarowania przestrzenią dotyczy zarówno gospodarowania terenami, jak i zasobami kubaturowymi i jest związane z:

- intensyfikacją użytkowania terenów poprzez uzupełnienia lub rozbudowę istniejącego programu kubaturowego oraz wykonanie pełnego programu towarzyszącego lub uzupełniającego (w tym zieleni i urzędzeń komunikacyjnych),
- przeciwdziałaniu rozproszaniu zabudowy,
- zmianą funkcji lub charakteru niektórych terenów przez wprowadzenie bardziej intensywnych form w dostosowaniu do warunków lokalnych (w tym szczególnie uwarunkowań środowiskowych),
- racjonalnym gospodarowaniu istniejącymi obiektami kubaturowymi i ich wykorzystaniem poprzez ustalenie odpowiednich funkcji użytkowych (dotyczy obiektów stanowiących mienie gminy lub własność Skarbu Państwa).

Powyższe wiąże się z prawidłowym wykorzystaniem istniejącego oraz projektowanego uzbrojenia, a konsekwencją tych działań winno być osiągnięcie poprawy ładu przestrzennego.

6. Bardzo istotnym w zakresie ładu przestrzennego jest określenie skali, typu i formy nowej zabudowy, w tym szczególnie jednorodzinnej dla zharmonizowania z krajobrazem oraz najbliższym otoczeniem poprzez wykonanie, a następnie tworzenie zachęt dla stosowania katalogu powtarzalnych projektów uwzględniających elementy regionalnej architektury. W oparciu o powyższe, ogólne założenia kształtowania rozwoju funkcjonalno - przestrzennego Miasta i Gminy Opatów wyróżniono następujące obszary przekształceń struktury przestrzennej oraz zmian w przeznaczeniu terenów:

- a) Zabudowa mieszkaniowa z usługami – obszar koncentracji usług ogólnomiejskich, w tym usług publicznych;
- b) Obszary zabudowy produkcyjno – składowo - usługowej
- c) Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej;
- d) Obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej;
- e) Obszary rozwoju funkcji rekreacyjnej;
- f) Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- g) Teren eksploatacji złoża.

Kierunki zagospodarowania terenu

1 Zabudowa mieszkaniowa z usługami – obszar koncentracji usług ogólnomiejskich, w tym usług publicznych

Obszar położony w Opatowie, stanowiący historyczne, funkcjonalne i administracyjne centrum Miasta i Gminy. Teren objęty strefą ochrony konserwatorskiej. Przewidziany do przekształceń funkcjonalno – przestrzennych i poprawy standardu zabudowy, kształtowania przestrzeni publicznych, rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych, w tym obiektów administracji publicznej.

Kierunki zagospodarowania obszaru:

- koncentracja usług publicznych jako centrum administracyjno – kulturalno – usługowe gminy oraz rozwój zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
- intensyfikacja zabudowy mieszkaniowej wyposażonej w sieć usług podstawowych;
- kształtowanie zieleni miejskiej obejmującej zieleni parkową, ciągi zieleni doliny Opatówki, ogrody działkowe, cmentarze;
- obszar śródmieścia – przestrzeń publiczna,
- zainwestowanie komunikacyjne oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
- wyklucza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

2 Obszary zabudowy produkcyjno – składowo – usługowej

Stanowią bezpośrednie sąsiedztwo projektowanej obwodnicy Opatowa i drogi ekspresowej S-74. Są to tereny rozwoju działalności gospodarczych, magazynowo – składowych oraz funkcji produkcyjnych i usługowych, w tym obsługi podróży. Kierunki zagospodarowania tych obszarów:

- pełne uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną;
- realizacja lokalnego układu komunikacyjnego powiązanego z układem zewnętrznym;
- dbałość o efekty przestrzenne nowej zabudowy;
- możliwość lokalizacji zabudowy kubaturowej, w tym wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (z wyłączeniem terenu Miasta);
- dążenie do maksymalnego ograniczenia negatywnego wpływu nowych funkcji na środowisko przyrodnicze;
- ograniczenie lokalizacji instalacji stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii oraz działalności związanej ze stosowaniem substancji niebezpiecznych;
- zabezpieczenie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych w granicach funkcji;
- wprowadzenie zieleni izolacyjnej ograniczającej uciążliwość zakładów produkcyjnych.

Obszary zabudowy produkcyjno – składowo – usługowej ze względu na dogodne położenie komunikacyjne oraz sąsiedztwo większych ośrodków miejskich stanowią atrakcyjne tereny inwestycyjne.

3 Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej

Obszary obejmują tereny przeznaczone pod zainwestowanie na cele funkcji mieszkaniowej i usługowej na terenie Miasta. Podstawowymi rodzajami zagospodarowania na tym obszarze będą: mieszkalnictwo jednorodzinne z usługami, zieleń urządzona oraz infrastruktura techniczna, w tym ciągi jezdne i piesze. Kierunki zagospodarowania tych obszarów:

- intensyfikacja i uzupełnianie zabudowy w obrębie wykształconych już struktur przestrzennych oraz kwartałów wyznaczonych istniejącymi i projektowanymi ciągami jezdnymi i pieszymi;
- kształtowanie estetycznych przestrzeni publicznych;
- ograniczenie rozwoju zabudowy naruszającej historyczny układ urbanistyczny, gabaryty i charakter przestrzenny;
- dbałość o ład przestrzenny, ustalenie w planach miejscowych form zabudowy i regulacji dotyczących linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych;
- wyklucza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

4 Obszary rozwoju funkcji rekreacyjnej

Obszary zlokalizowane przy sztucznym zbiorniku „Zochcin” oraz w południowej części Miasta. Przeznaczone pod rozwój rekreacji indywidualnej i zbiorowej. Kierunkami zagospodarowania tego obszaru będą:

- rekreacyjno – wypoczynkowe zagospodarowanie terenu, realizacja małej architektury, bazy sportowo rekreacyjnej,
- możliwość wprowadzenia zabudowy kubaturowej związanej z usługami sportu i rekreacji, zabudowy mieszkaniowej letniskowej oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- możliwość wprowadzenia zieleni urządzonej, infrastruktury drogowej oraz ciągów pieszych.

5 Obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej

Obszary obejmują tereny przeznaczone pod zainwestowanie na cele funkcji osadniczej (mieszkaniowej, zagrodowej i usługowej) wiejskich jednostek osadniczych. Podstawowymi rodzajami zagospodarowania na tym obszarze będą: zabudowa zagrodowa oraz mieszkalnictwo jednorodzinne z usługami towarzyszącymi (w tym lokalizacja usług w budynkach mieszkalnych), usługi publiczne, zieleń urządzona, infrastruktura techniczna i komunikacyjna. Wskazuje się tutaj rozwój agroturystyki w zabudowie zagrodowej.

6 Obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Obszar obejmuje tereny zagospodarowania i użytkowania rolniczego przeznaczone jako źródło utrzymania ludności rolniczej oraz jako zaplecze żywnościowe dla okolicznych miast. W ramach całego obszaru wskazano:

– Tereny preferowane do rozwoju intensywnego rolnictwa z wykorzystaniem obszarów, na których przeprowadzone zostały prace melioracyjne:

- a) gleb dobrej jakości tj. klasy I – IV,
- b) sprzyjających warunków ekologicznych o m.in. dobrej wilgotności, składzie chemicznym gleb,
- c) korzystnej struktury własnościowej,
- d) specjalizacji produkcji i wykorzystania nowych technologii.

– Tereny o zróżnicowanych warunkach rozwoju rolnictwa wynikające z ograniczeń:

- a) gruntowo – wilgotnościowych posiadających obniżenie jakości gleb (klasy IV – VI),
- b) mikroklimatycznych i higieny atmosfery wyrażających się spadkiem wydajności produkcji i jakości produktów tzw. zdrowej żywności,
- c) zagrożeń naturalnych (tereny zagrożeń powodziowych, tereny osuwiskowe, erozyjne) oraz tereny o dużej konfiguracji powierzchniowej utrudniającej prowadzenie gospodarki rolnej z użyciem sprzętu mechanicznego,
- d) zagrożeń antropogenicznych (korytarze uciążliwości infrastrukturalnej, granice zasięgu ochrony ujęć wody).

Kierunkami zagospodarowania i użytkowania tego obszaru będą:

- dystrybucja produktów rolnych i przetwórstwo rolno – spożywcze, – produkcja (uprawa) roślin przemysłowych,
- budowa systemów i urządzeń wodno – melioracyjnych służących poprawie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ograniczenie wznoszenia nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, poza wyznaczonymi w studium obszarami,
- ochrona gruntów rolnych przed erozją wodną,
- regulacja stosunków wodnych gruntów rolnych,
- realizacja budowli rolniczych i innych obiektów służących gospodarce rolnej,
- wprowadzanie zalesień (w pierwszej kolejności do zalesienia należy przeznaczać gleby najłagodniejszych klas bonitacyjnych oraz obszar położony na północy gminy, w okolicach miejscowości Podole i Ptkanów).

7 Teren eksploatacji złóż

Teren eksploatacji surowców mineralnych znajduje się na złożu Wymysłów na południowych krańcach gminy – eksploatacja w granicach obowiązującej koncesji. Na złożu Wymysłów został ustanowiony obszar i teren górniczy Wymysłów II, dla którego zasady zagospodarowania określa koncesja wydana w trybie przepisów prawa geologicznego i górniczego.

Zasobem gminy jest również eksploatowane złożo „Jurkowice” w zakresie kamienia drogowego i budowlanego.

VI. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań

Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. OSI są terytoriami, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian.

W „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+” Gmina Opatów jest ujęta w ramach **OSI Dolina Wisły**. W skład tego obszary wchodzi: Miasto Sandomierz, gminy miejsko-wiejskie: Klimontów, Koprzywnica, Opatów, Osiek, Ożarów, Zawichost, Pacanów, Połaniec, Staszów; gminy wiejskie: Dwikozy, Lipnik, Łoniów, Łubnice, Obrazów, Rytwiany, Samborzec, Tarłów, Wilczyce, Wojciechowice.

Zakres planowanych działań w ramach OSI to:

- 75

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

- Zabezpieczenie przed skutkami suszy, w tym dostosowanie rolnictwa do zmian klimatycznych.
- Wdrożenie kompleksowego programu ochrony przeciwpowodziowej.
- Budowa tras i ścieżek rowerowych.
- Wspieranie termomodernizacji zabudowy i wykorzystania energii odnawialnej w obiektach turystycznych i obiektach użyteczności publicznej.
- Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych (w tym architektury regionalnej).
- Wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia.
- Rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji.
- Rewitalizacja przestrzeni i budynków użyteczności publicznej.
- Poprawa dostępności komunikacyjnej w tym rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego oraz transportu międzywojewódzkiego.
- Poprawa dostępności do szerokopasmowego internetu.
- Zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy.
- Rolnicze wykorzystanie wysokiej jakości gruntów rolnych, ochrona przed zmianą ich przeznaczenia.
- Wspólne działania na rzecz promowania walorów obszaru OSI.
- Poprawa dostępności do infrastruktury kultury i obiektów dziedzictwa kulturowego.
- Koordynacja dokumentów planistycznych, programów ochrony i rozwoju.
- Tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem sadownictwa sandomierskiego i produktów turystycznych.
- Tworzenie grup producenckich.
- Współpraca międzyregionalna z województwem lubelskim i podkarpackim

VII. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań

Gminę Opatów podzielono na 4 obszary funkcjonalne:

Obszar 1 – Miasto Opatów

Obszar 2 – sołectwa Kobylany, Kobylanki, Strzyżowice, Jagnin, Gojców

Obszar 3 – sołectwa Adamów, Brzezcie, Balbinów, Lipowa, Podole, Rosochy, Kornacice

Obszar 4 – sołectwa Czerników Karski, Czerników Opatowski, Jałowęsy, Jurkowice, Karwów, Kochów, Marcinkowice, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Tomaszów, Tudorów, Wąworków, Zochcinek

Tabela 7 Obszary Strategicznej Interwencji kluczowe dla gminy w podziale na powierzchnię i liczbę mieszkańców

L.p.	Obszar 1	Obszar w km2	OGÓŁEM na 31.12.2020r.	w tym Kobiety	w tym Mężczyźni
1.	Opatów	9,36	6224	3289	2935

L.p.	Obszar 2	Obszar w km2	OGÓŁEM na 31.12.2020r.	w tym Kobiety	w tym Mężczyźni
1.	Kobylany	10,26	543	266	277
2.	Kobylanki	2,11	105	56	49
3.	Strzyżowice	5,98	355	173	182
4.	Gojców	3,91	208	104	104
5.	Jagnin	2,13	120	69	51
		24,39	1331	668	663

L.p.	Obszar 3	Obszar w km2	OGÓŁEM na 31.12.2020r.	w tym Kobiety	w tym Mężczyźni
1.	Adamów	1,18	139	73	66
2.	Balbinów	1,16	111	54	57
3.	Brzezcie	6,26	275	141	134
4.	Lipowa	2,86	203	107	96
5.	Podole	4,29	121	66	55
6.	Rosochy	4,71	120	69	51
7.	Kornacice	4,44	172	91	81
		24,9	1141	601	540

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

L.p.	Obszar 4	Obszar w km2	OGÓŁEM na 31.12.2020r.	w tym Kobiety	w tym Mężczyźni
1.	Czerników Karski	3,08	90	43	47
2.	Czerników Opatowski	2,64	179	93	86
3.	Jałowęsy	8,15	363	195	168
4.	Jurkowice	4,08	150	76	74
5.	Karwów	3,71	128	71	57
6.	Kochów	2,31	123	58	65
7.	Marcinkowice	2,19	265	150	115
8.	Nikisiałka Duża	3,76	164	81	83
9.	Nikisiałka Mała	5,96	81	40	41
10.	Oficjałów	2,43	141	77	64
11.	Okalina Kolonia	2,9	130	63	67
12.	Okalina Wieś	2,03	75	36	39
13.	Tomaszów	1,3	126	58	68
14.	Tudorów	2,45	84	41	43
15.	Wąworków	4,15	218	106	112
16.	Zochcinek	3,29	330	125	205
	Razem	54,43	2647	1313	1334

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Opatów

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Tabela 8. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Cele operacyjne oraz kluczowe kierunki działań	Czy cele/kierunki działań obejmują obszar strategicznej interwencji			
	OSI 1 – Miasto Opatów	OSI 2 – sołectwa Kobylany, Kobylanki, Strzyżowice, Jagnin, Gojców	OSI 3 – sołectwa Adamów, Brzeziny, Balbinów, Lipowa, Podole, Rosochy, Kornacie	OSI 4 – sołectwa Czerników Karski, Czerników Opatowski, Jałowęsy, Jurkowice, Karwów, Kochów, Marcinkowice, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Tomaszów, Tudorów, Wąworków, Zochcinek
Cel operacyjny nr 1: „Zwiększenie jakości służby zdrowia” Planowane kierunki działań: 1. Przebudowa i/lub modernizacja budynku POZ w Opatowie. 2. Wyposażenie budynku POZ w nowszy sprzęt medyczny. 3. Rozwój e-usług zdrowotnych - doposażenie POZ w sprzęt informatyczny (informatyzacja Ośrodka Zdrowia). 4. Lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla Seniorów. 5. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.	TAK w zakresie projektów 1-5	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 4-5	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 4-5	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 4-5
Cel operacyjny nr 2: „Zwiększenie liczby przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych i sportowych” Planowane kierunki działań: 1. Remonty i doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne 2. Przebudowa i/lub modernizacja (remont) małej sali gimnastycznej przy SP nr 2 3. Projekty edukacyjne szkół obejmujące: • zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty, • wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i	TAK w zakresie projektów 1-19	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1, 3-6, 8-10, 14, 16-17, 19.	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 4-6, 8-9, 14, 16-17, 19.	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 4-6, 8-9, 14, 16-17, 19.

edukacyjnymi, • wsparcie w obszarze edukacji włączającej, • doradztwo zawodowe, • podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, • rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK) 4. Świetlice środowiskowe jako element pomocy Rodzinom w codziennym funkcjonowaniu. 5. Zakup sprzętu dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia. 6. Poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej m.in. w Urzędzie Miasta i Gminy. 7. Kształcenie kadr urzędniczych - organizacja szkoleń 8. Wsparcie dla seniorów: • usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym, • organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+, • posiłki z dowozem do domu, • pomoc sąsiedzka, • lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii, • rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach. 9. Usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osoby bierne zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem: - wsparcie psychologiczne, - wsparcie zdrowotne, - kursy i doradztwo zawodowe, - staże zawodowe,				
---	--	--	--	--

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

- wsparcie w podjęciu zatrudnienia. 10. Działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej: • wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży, • zatrudnienie psychologów dziecięcych, • prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów, • warsztaty i doradztwo dla rodziców, • szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych. 11. Przebudowa i/lub modernizacja Przedszkola Publicznego w Opatowie wraz z wyposażeniem i organizacją zajęć dodatkowych. 12. Przebudowa i/lub modernizacja boiska do piłki koszykowej, wykonanie nowej nawierzchni EPDM na warstwie betonu i nowej podbudowie, remont boiska do piłki nożnej - wykonanie nawierzchni EPDM na płycie betonowej na warstwach podbudowy z kruszywa łamanego i warstwie odsączającej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Opatowie. 13. Budowa boiska wielofunkcyjnego na którym zlokalizowane będzie boisko do gry w piłkę siatkową i tenisa przy szkole Podstawowej nr 2 w Opatowie, wykonanie nawierzchni EPDM, monitoring , ławki, kosze, itp. 14. Urządzenie terenów rekreacyjnych wraz z budową boisk i placów zabaw na terenie Miasta Opatów i miejscowości wiejskich, gdzie będzie taka potrzeba. 15. Modernizacja i/lub rozbudowa stadionu sportowego w Opatowie wraz z zapleczem. 16. Utworzenie dziennej placówki wsparcia i opieki całodobowej. 17. Aktywizacja osób w wieku senioralnym. 18. Modernizacja szkolnych kuchni w szkołach podstawowych na terenie Gminy Opatów 19. Przebudowa i/lub modernizacja mieszkań komunalnych, ich termomodernizacja, wymiana i modernizacja kotłowni.				
Cel operacyjny nr 3: „Rozwój usług informatycznych na terenie gminy”	TAK w zakresie	CZĘŚCIOWO w	CZĘŚCIOWO w	CZĘŚCIOWO w zakresie

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Planowane kierunki działań: - wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu - e-administracja - Cyfrowy urząd (wykorzystanie nowych technologii, m.in. chmury danych) - rozbudowa internetu szerokopasmowego - rozwój e-zdrowia – przedsięwzięcia realizowane przez POZ.	projektów 1-4	zakresie projektu 1,3	zakresie projektu 1,3	projektu 1,3
Cel operacyjny nr 4: „Wsparcie przedsiębiorczości, rynku pracy” Planowane kierunki działań: - Wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy). - Wspólny system promocji produktów lokalnych. - Promocja gospodarcza. - Organizowanie szkoleń dla rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych. - Udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej. - Promowanie postaw przedsiębiorczości u dzieci i młodzieży. - Projekty związane z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo. - Rozwój terenów inwestycyjnych – pozyskiwanie inwestorów. - Pozyskiwanie i sprzedaż terenów pod budownictwo jednorodzinne.	TAK w zakresie projektów 1-9	TAK w zakresie projektów 1-9	TAK w zakresie projektów 1-9	TAK w zakresie projektów 1-9
Cel operacyjny nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej” Planowane kierunki działań: - Rozbudowa sieci wodociągowej m.in. we fragmentach sołectw, gdzie budowane są nowe budynki mieszkalne. - Budowa kanalizacji sanitarnej w kolejnych miejscowościach, gdzie taka sieć jest uzasadniona ekonomicznie. - Przebudowa i/lub modernizacja ujęć wody. - Modernizacja sieci wodociągowej. - Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach o zwartej zabudowie. - Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach,	TAK w zakresie projektów 1-8	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-7	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-7	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-7

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

w których nie będzie budowana sieć kanalizacyjna. 7. Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej. 8. Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków.				
Cel operacyjny nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii” Planowane kierunki działań: 1. Inwestycje związane z montażem urządzeń OZE na obiektach użyteczności publicznej m.in. świetlicach wiejskich. 2. Montaż instalacji z zakresu odnawialnych źródeł energii na budynkach prywatnych. 3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (m.in. świetlice wiejskie). 4. Dofinansowanie likwidacji starych pieców węglowych na inne proekologiczne źródło ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Opatów. 5. Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania. 6. Modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego. 7. Magazyny energii elektrycznej instytucji publicznych na terenie gminy. 8. Wsparcie montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkańców. Projekt zakładałby dofinansowanie do paneli fotowoltaicznych montowanych na prywatnych obiektach mieszkańców. 9. Powstanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury. 10. Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami. 11. Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie byłego wysypiska śmieci w Opatowie.	TAK w zakresie projektów 1-11	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-8, 10	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-8, 10	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-8, 10
Cel operacyjny nr 7: „Poprawa jakości infrastruktury drogowej” Planowane kierunki działań: 1. Rozbudowa dróg gminnych na terenie Gminy Opatów.	CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-3,	TAK w zakresie projektów 1-7	TAK w zakresie projektów 1-7	TAK w zakresie projektów 1-7

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

2. Modernizacja dróg gminnych 3. Modernizacja dróg powiatowych 4. Przebudowa i utwardzenie dróg dojazdowych do pól 5. Budowa i modernizacja chodników 6. Budowa przejść dla pieszych 7. Modernizacja oznakowania ulicznego na terenie Miasta i Gminy Opatów.	5-7			
Cel operacyjny nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami” Planowane kierunki działań: 1. Budowa i doposażenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) 2. Usuwanie azbestu z wszelkich budynków. 3. Współpraca z innymi samorządami w zakresie organizacji gospodarki odpadami.	TAK w zakresie projektów 1-3	TAK częściowo w zakresie projektu 2	TAK częściowo w zakresie projektu 2	TAK częściowo w zakresie projektu 2
Cel operacyjny nr 9 „Wzrost potencjału Miasta i Gminy Opatów w obszarze turystyki, kultury, dziedzictwa kulturowego” Planowane kierunki działań: 1. Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie Miasta i Gminy Opatów. 2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych, budowa pola dla przyczep kempingowych dla kamperów, rozwój szlaków czy ścieżek rowerowych na terenie Gminy np. połączenie z trasą Green Velo. 3. Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne terenów wokół zbiorników wodnych. 4. Promocja gminy w regionie - tworzenie wspólnych produktów turystycznych w ramach Ziemi Opatowskiej. 5. Doposażenie świetlic wiejskich. 6. Poprawa stanu pomników i miejsc pamięci. 7. Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, organizacja różnego rodzaju imprez typu dożynki. 8. Przebudowa i/lub modernizacja strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych. 1)planowana jest rozbudowa i przebudowa świetlicy wiejskiej w m. Nikisiałka Mała-przebudowa dachu, docieplenie budynku, wymiana stolarki	TAK CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-4, 6-7, 9-15	TAK CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-8, 10-13, 15	TAK CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-8, 10-13, 15	TAK CZĘŚCIOWO w zakresie projektów 1-8, 10-13, 15

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

okiennej i drzwiowej, wykonanie izolacji termicznej, zagospodarowanie terenu wokół budynku, 2) Przebudowa i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu w m. Balbinów, 3) Planowane są do modernizacji kolejne świetlice m.in. w miejscowościach Kornacice, Brzezcie, Karwów, Podole. 9. Przebudowa i/lub modernizacja Opatowskiego Ośrodka Kultury. 10. Poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności m.in. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością. 11. Poprawa estetyki i funkcjonalności centrum Miasta i poszczególnych miejscowości. 12. Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. 13. Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Opatów m.in. zagospodarowanie Bramy Warszawskiej. 14. Rozwój turystyki w oparciu o projekty związane z pobytem Zakonu Templariuszy w Opatowie – m.in. utworzenie Centrum Templariuszy. 15. Wspólna realizacja i/lub wsparcie projektów wskazanych w Strategii Terytorialnej – Partnerstwo Ziemia Opatowska: • Historia ze smakiem • Budowa Świętokrzyskiego Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej we Włostowie • Czas wolny – razem i aktywnie • zwINNA Szkoła • Wirtualne konweratorium • Odpowiedzialnie dla potrzebujących • Nowa Energia dla Ziemi Opatowskiej • Odpowiedzialne gospodarowania wodami na Ziemi Opatowskiej • Dostępne mieszkania				
Cel operacyjny nr 10 „Rewitalizacja Miasta Opatów” Planowane kierunki działań: 1. Przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji. 2. Poprawa funkcjonalno-przestrzenna obiektów i terenów na terenie	TAK w zakresie projektów 1-4	NIE	NIE	NIE

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

rewitalizacji. 3. Rozwój turystyki. 4. Przebudowa obiektów kulturalnych.				
--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

VIII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia rozwoju jest dokumentem zawierającym podstawowe wytyczne dotyczące kierunków rozwoju gminy ujęte w cele strategiczne i planowane zadania. Zarządzanie realizacją *Strategii* odbywa się – najpierw - na poziomie celów strategicznych oraz operacyjnych, a następnie kierunków działań służących realizacji tych celów. Na każdym z tych poziomów ustalono układ instytucjonalny, podmioty zaangażowane w zarządzanie oraz funkcje i zasady pracy poszczególnych zespołów. Zarządzanie *Strategią rozwoju* będzie przebiegać zgodnie ze schematem podzielonym na etapy planowania, realizacji, monitorowania i ewaluacji. Zatem schemat zarządzania strategicznego przedstawia się następująco:

Poziomy realizacji Strategii	Poziomy instytucjonalnego zarządzania	Etapy
- cele strategiczne, - cele operacyjne, - kierunki działań - projekty	- Burmistrz Miasta i Gminy, - Komitet zarządzający wdrażaniem Strategii - Koordynator Strategii - koordynatorzy projektów	- planowanie, - realizacja, - monitorowanie, - ewaluacja

Źródło: opracowanie własne

System wdrażania i monitorowania Strategii

Cele strategiczne będą realizowane poprzez cele operacyjne, które definiuje się jako zbiór projektów, których realizacja zmierza do osiągnięcia określonego celu strategicznego. Wdrażanie Strategii będzie zatem odbywać się operacyjnie poprzez zarządzanie projektami.

Po przeprowadzonej ogólnej weryfikacji wykonalności projektu pod kątem prawnym, organizacyjnym, środowiskowym i finansowym Koordynator wdrażania Strategii, przedstawia go Burmistrzowi do akceptacji. Zarekomendowany projekt, Burmistrz konsultuje ze Skarbnikiem i Radą Miejską oraz dokonuje ostatecznego zatwierdzenia lub go odrzuca.

Zbiór takich projektów jest podstawą do konstruowania planów inwestycyjnych, które zostaną bezpośrednio przełożone na roczny budżet gminy oraz wieloletnie planowanie wydatków.

Metodyka zarządzania projektami realizowanymi przez Urząd Miasta i Gminy Opatów oraz przez jednostki organizacyjne, będzie podstawą systemu zarządzania strategicznego w oparciu o zapisy *Strategii rozwoju*.

Wdrażanie Strategii

Właściwy proces wdrażania *Strategii* wymaga wspólnych wysiłków pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz społeczności lokalnej. Konieczne jest również rejestrowanie, analiza i aktualizacja kluczowych uwarunkowań rozwoju, które zapewni możliwość elastycznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Mogą one bowiem spowodować konieczność modyfikacji celów przyjętych w *Strategii* oraz wymuszać zmianę sposobów ich realizacji. Dlatego ważne jest, aby podejmować następujące działania:

- w corocznym *Raporcie o stanie gminy* należy uwzględnić jakie przedsięwzięcia przyczyniające się do realizacji poszczególnych celów *Strategii* - zostały zrealizowane w poprzednim roku oraz jakie są w trakcie realizacji,
- jeśli nie zajdą szczególne okoliczności wymagające wcześniejszej aktualizacji, *Strategia* powinna być zaktualizowana przynajmniej raz w okresie jej obowiązywania,
- w kolejnych latach sprawozdania z realizacji działań zawartych w *Strategii* przedstawiane będą na sesji (podczas, których prezentowany jest Raport o stanie gminy),
- szczegółowe projekty realizujące cele ujęte w *Strategii*, powinny być przygotowywane od marca do września każdego roku na podstawie sugestii kierowników jednostek oraz decyzji Burmistrza i Rady Miejskiej,
- osobą odpowiedzialną za zebranie, opracowanie i przedstawienie informacji na sesji Rady każdego roku będzie powołany przez Burmistrza Koordynator *Strategii*,
- Rada Miejska będzie oceniać skuteczność wdrażania *Strategii* raz w roku podczas sesji na której prezentowany będzie *Raport o stanie gminy*.

Szczegółowy plan monitorowania i ewaluacji zapisów *Strategii* przedstawia się następująco:

Miesiąc	Zadanie	Odpowiedzialność
II	Aktualizacja Raportu o stanie gminy	Sekretarz
VI	Informacja na sesji Rady o stanie realizacji <i>Strategii</i>	Koordynator <i>Strategii</i>
III-VIII	Przygotowanie aktualizacji <i>Strategii</i> (o ile będzie taka potrzeba)	Sekretarz i Koordynator <i>Strategii</i>
IX	Uchwała Rady w sprawie ewentualnej aktualizacji <i>Strategii</i>	Rada Miejska

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

IX-X	Składanie wniosków do projektu budżetu na kolejny rok	Sołtysi, Radni, Kierownicy jednostek, Skarbnik, mieszkańcy
XI	Przekazanie projektu uchwały budżetowej do Regionalnej Izby Obrachunkowej i Rady Miejskiej	Burmistrz, Skarbnik
XII	Uchwała Rady Miejskiej w sprawie budżetu	Burmistrz, Skarbnik, Rada Miejska

Monitorowanie *Strategii*

Przeprowadzenie procesu monitorowania *Strategii* odbywać się będzie na bieżąco, w cyklach corocznych, a do jego realizacji powinna zostać wyznaczona osoba lub osoby reprezentujące władze samorządowe. Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat działań / projektów realizowanych w gminie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania *Strategii* oraz wskazanie konkretnych działań naprawczych.

Efektem procesu monitorowania *Strategii* powinna być coroczna ewaluacja efektów, obejmująca w szczególności zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Zaleca się coroczną ewaluację wyników wdrażania *Strategii* - na podstawie uzyskanych wskaźników z realizacji zadań i projektów, które w danym roku są w trakcie realizacji lub zostały zakończone.

W procesie realizacji *Strategii* ważna jest jej kontrola oraz ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian w środowisku przyrodniczym. Zadanie to, mające charakter stały, nazywa się monitoringiem strategii. Pomiar i kontrola działań strategicznych w gminie powinny odpowiadać na dwa zasadnicze pytania:

- Czy strategia jest faktycznie realizowana?
- Czy strategia przynosi zamierzone efekty?

Monitoring wdrażania *Strategii* musi zatem dotyczyć:

- oceny procesu realizacji strategii tj. jej celów, programów i zadań,
- oceny osiągniętych efektów rozwoju społeczno - gospodarczego oraz stanu środowiska.

Taki monitoring realizacji zapisów *Strategii* ma zatem dwie funkcje: sprawdzającą i korygującą.

Monitoring *Strategii* umożliwi więc:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiąganie zamierzonych celów,

- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach wdrażania poszczególnych projektów realizujących cele strategiczne.

Działania mające na celu monitorowanie *Strategii* rozwoju opierają się na założeniu, iż uchwalenie planów rozwojowych stanowi etap inicjujący właściwe poczynania strategiczne w aspekcie rozwoju gminy, nie zaś koniec prac.

Decydując się na budowę *Strategii* władze gminy opowiedziały się za nowym typem zarządzania bazującego na świadomej i perspektywicznej polityce strategicznej. Z tą myślą organizowany nadzór nad realizacją *Strategii*, zakładać powinien trzy kierunki działania:

1. aktualizowanie danych zebranych na etapie diagnozy.

W celu bardziej optymalnego wykorzystania zestawień diagnostycznych należy aktualizować istniejące dane. Jest to jeden z zasadniczych etapów monitoringu *Strategii*, umożliwiający obserwację dynamiki zmian zachodzących w wybranych dziedzinach życia oraz dostrzeganie kształtujących się potrzeb mieszkańców.

Proponowana częstotliwość wspomnianych prac:

Aktualizowanie ilościowych danych statystycznych dla profilu społecznego oraz gospodarczego – raz w połowie realizacji *Strategii*, oraz w miarę pojawiania się aktualnych danych za minione okresy, uzupełnianie informacji jakościowych dla profilu środowiskowego w miarę zachodzących zmian i potrzeb, monitorowanie opinii i nastrojów społecznych – lub jeśli zachodzi taka potrzeba np. przed podejmowaniem strategicznych dla gminy decyzji, w celu rozpoznania stanowiska społeczności lokalnej.

2. nadzór nad realizacją kolejnych celów rozwoju i oceną efektu działań strategicznych

Nadzór nad realizacją kolejnych celów rozwoju powinien być gwarantem wdrażania planów rozwoju ustalonych w *Strategii*. W czasie realizacji założeń strategicznych należy zwrócić uwagę, aby sformułowana wizja oraz cele szczegółowe miały swe odzwierciedlenie w planowanych konkretnych zadaniach i ich efektywnym wdrażaniu.

3. nadzór nad zasadnością utrzymania lub zmiany wyznaczonych celów rozwojowych

Kolejny etap monitoringu stanowi nadzór nad zasadnością modyfikacji wyznaczonych celów i działań strategicznych. Decyzja o ewentualnej modyfikacji celów rozwojowych zależy w dużej mierze od tzw. luki efektywności, czyli różnicy między wyznaczonymi celami i zadaniami a wynikami wdrażania zamierzonych celów. Jeśli pojawia się rozbieżność między planami a realizacją wówczas można, a niekiedy wręcz należy skorygować priorytety rozwojowe. Dla każdego przedsięwzięcia wyznaczone zostaną wskaźniki realizacji (zob. rozdział III), które posłużą do oceny stanu wdrażania działań strategicznych. Wskaźniki te będą wykorzystane przy opracowaniu sprawozdań z realizacji rocznych planów. Nie osiągnięcie założonych parametrów jakościowych i ilościowych (pożądanych zmian i ich wielkości) będzie podstawą do wprowadzenia działań korygujących.

Stopień realizacji przedsięwzięć - mierzony wskaźnikami wskazany w rozdziale III - może wpływać na modyfikację przyjmowanych w następnych latach działań i celów.

Wskaźniki realizacji *Strategii*

Dla każdego z celów strategicznych określono zestaw wskaźników, za pomocą których możliwe będzie monitorowanie postępu w jego osiąganiu, a także ocena stopnia satysfakcji władz samorządowych z poziomu i szybkości obserwowanych zmian. Wskaźniki przedstawiono w rozdziale III.

Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Istotnym elementem procesu zarządzania strategicznego jest ocena wdrażania *Strategii*, w tym analiza osiągniętych zamierzeń i rezultatów oraz ich wpływu na sytuację społeczno-gospodarczą Miasta i Gminy Opatów. W procesie ewaluacji kluczowy jest komentarz i pogłębiona refleksja na temat skuteczności podjętych działań z perspektywy czasu oraz możliwych sugestii i praktyk na przyszłość.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona:

- w połowie okresu realizacji strategii (mid-term) - jej przedmiotem będzie ocena dotychczas podjętych działań na rzecz osiągania celów strategii;
- na zakończenie okresu obowiązywania strategii (ex-post) - jej przedmiotem będzie ocena długoterminowych efektów wdrażania strategii terytorialnej oraz rekomendacje dla kolejnej edycji dokumentu strategicznego gminy.

Przedmiotem ewaluacji będzie przede wszystkim stopień osiągnięcia celów strategicznych, skuteczność osiągania rezultatów bezpośrednich, wpływ na środowisko społeczno-gospodarcze oraz głębokości zmian (trwałości). W systemie oceny uwzględnia się stosowanie poniższych kryteriów oceny:

Skuteczność - kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele dokumentu opracowane na etapie planowania,

Efektywność - kryterium, które pozwala ocenić stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów, czyli określić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów,

Użyteczność - kryterium, które pozwala ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie *Strategii* odpowiada zdiagnozowanym potrzebom mieszkańców,

Trafność - kryterium, które pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele określone w *Strategii* odpowiadają potrzebom wskazanym w odniesieniu do obszaru Miasta i Gminy Opatów,

Trwałość - kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem *Strategii* będą nadal widoczne po zakończeniu jej realizacji.

Za ewaluację *Strategii* odpowiada Koordynator *Strategii*. Jej wyniki są poddawane omówieniu, m.in. z Komitetem zarządzającym wdrażaniem *Strategii*, w celu uzyskania uwag i rekomendacji.

IX. Ramy finansowe i źródła finansowania.

Cele strategiczne i operacyjne, opracowane w ramach niniejszej Strategii, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane z dochodów własnych samorządu oraz ze środków zewnętrznych. Wśród tych ostatnich wyróżnić możemy środki m.in.:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027,
- Wspólna Polityka Rolna (WPR 2021-2027),
- Krajowego Planu Odbudowy (KPO),
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Rządowego Funduszu Inicjatyw Lokalnych,
- Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji,
- Wojewody Świętokrzyskiego,
- Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,
- Starosty opatowskiego,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- pożyczki i kredyty bankowe.

W rozdziale III przy poszczególnych kierunkach działań przypisano także możliwe źródła finansowania poszczególnych projektów. Jednocześnie nowy okres programowania środków unijnych stwarza możliwość pozyskania przez Gminę Opatów dotacji na działania służące stricte realizacji celów zawartych w przedmiotowym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tej możliwości w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz Gminy i jej aktywności w pozyskiwaniu nowych środków zewnętrznych.

Poniżej prezentuje krótki opis poszczególnych programów mogących stanowić źródło finansowania projektów opisanych w Strategii:

Instrumenty wynikające z polityk rozwojowych Unii Europejskiej

Gmina Opatów będzie mogła korzystać z instrumentów przygotowywanych na nową perspektywę finansową 2021-2027, a w przypadku PROW z dodatkowej puli wynikającej z wydłużenia horyzontu realizacji tego programu.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS)

następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet z UE to z ponad 25 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet UE to ok 7,9 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet z UE dla FERC to ok. 2 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

jako jedyny program ponadregionalny, realizowany będzie w Polsce po raz trzeci. Zakres wsparcia obejmuje wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii, adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody, zrównoważoną mobilność miejską, gospodarkę o obiegu zamkniętym, zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej), miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne, wsparcie podmiotów świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe. Wkład UE do programu to 2,5 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego

Na poziomie regionalnym środki polityki spójności będą dostępne w ramach kontynuacji dotychczasowych Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Świętokrzyskiego. Zaangażowanie środków UE w ten program wyniesie 1,403 mld euro, z czego 829 mln euro ze środków EFRR, a 277 mln euro ze środków EFS+.

Programy dedykowane obszarom wiejskim

W związku z decyzją o ustanowieniu okresu przejściowego dla obecnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich do wykorzystania do końca 2022 pozostają środki w wysokości ok. 4,5 mld euro. Natomiast na nową perspektywę finansową przygotowywany jest Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, który zgodnie z założeniami Wspólnej Polityki Rolnej będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju sektora rolno-spożywczego (w szczególności w sektorze owoców i warzyw) oraz działaniom związanym z oddziaływaniem rolnictwa na klimat i środowisko. Proponowane środki dla Polski w ramach WPR na lata 2021-2027 to 30,6 mld euro.

Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przygotowywany na podstawie Europejskiego Planu Odbudowy

przeznaczony na zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w wybranych obszarach.

Inicjatywy zarządzane z poziomu europejskiego (np. **Erasmus+, LIFE, Cyfrowa Europa, Interreg**) lub dostępne na podstawie umów międzynarodowych (**Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**).

Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych

Poza środkami wsparcia UE Gmina Opatów będzie mogło ubiegać się o dofinansowanie działań w ramach dostępnych instrumentów krajowych. Do najważniejszych należą:

- **Rządowy Fundusz Polski Ład:** Program Inwestycji Strategicznych, mający na celu bezzwrotne dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce;
- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;
- **Program Rozwoju Elektromobilności,** w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,** w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce m.in.: na inwestycje ważne dla społeczności lokalnych;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, m.in.: w zakresie ochrony środowiska - realizowane przez NFOŚiGW, właściwy WFOŚiGW; w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także **Program Senior+, Program „Aktywni+” na lata 2021-2025;** w zakresie kultury, itd.

Wskazane powyżej źródła finansowania należy rozpatrywać jako katalog otwarty, który może ulec zmianom, z uwagi na aktualnie opracowywaną nową perspektywę finansowania 2021-2027, czas realizacji projektów nastąpi w latach 2022-2030. Tym samym należy zakładać, że w tym okresie pojawią się również inne programy dofinansowujące skierowane na rozwój inwestycji w samorządach. Identyfikacja i wybór potencjalnych źródeł, z których mogą być finansowane poszczególne przedsięwzięcia w ramach Strategii wymaga właściwej organizacji i koordynacji procesu pozyskiwania tych środków. W związku z powyższym zakłada się bieżące monitorowanie źródeł finansowania przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy, co daje gwarancje ciągłej aktualizacji i dostosowywania najlepszych źródeł finansowych do realizacji zamierzonych inwestycji.

X. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 nie jest jedynym opracowaniem, które dotyczy planowania strategicznego w gminie Opatów. Samorząd posiada kilka innych dokumentów dotyczących różnych sfer rozwoju określających sposoby, które mają sprzyjać ich osiągnięciu. Ważnym elementem jest umiejętne współgranie tych opracowań ze sobą. Wzajemna komplementarność Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 z innymi dokumentami strategicznymi zarówno lokalnymi jak i ponadlokalnymi, krajowymi ma podnieść efektywność podejmowanych w jego ramach działań, a dodatkowo podnosi znacznie jego ogólną wartość oraz prawdopodobieństwo realizacji. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 jest powiązany z niżej wymienionymi dokumentami:

- Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Opatów
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ ,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS),
- Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły,
- Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju,

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Opatów

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXVII/230/2016 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 30 grudnia 2016 roku w sprawie przyjęcia „ Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Opatów”. Działania ujęte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 wpisują się w cele ujęte w PR tj.

Cel szczegółowy 1: Wyrównywanie szans edukacyjnych na podobszarach rewitalizacji

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie aktywności mieszkańców i organizacji społecznych na podobszarach rewitalizacji

Cel szczegółowy 3: Zmniejszenie bezrobocia i zwiększenie przedsiębiorczości na podobszarach rewitalizacji

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie dostępu do kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego na podobszarach rewitalizacji

Cel szczegółowy 5: Poprawa środowiska naturalnego na podobszarach rewitalizacji

Cel szczegółowy 6: Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej na podobszarach rewitalizacji

Cel szczegółowy 7: Zwiększenie bezpieczeństwa i poprawa infrastruktury drogowej na podobszarach rewitalizacji

Cel szczegółowy 8: Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych na podobszarach rewitalizacji

Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Dokument przyjęty uchwałą nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. Działania ujęte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 wpisują się w cele ujęte w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ tj.

Cel strategiczny nr 1 Rozwój kapitału ludzkiego jest spójny z Celami strategicznymi SR WŚ 2030+:

1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3 Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi, 4 Sprawne zarządzanie regionem.

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna Gmina Opatów – rozwój lokalnej gospodarki i wzrost znaczenia lokalnych produktów jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+ 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3. Wspólnota i przestrzeń, które łączą ludzi.

Cel strategiczny 3: Rozwój kulturalno-turystyczny gminy jest spójny z Celami SR WŚ 2030+:

1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi,

Cel strategiczny 4: Poprawa jakości infrastruktury technicznej jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi,

Cel strategiczny 5: Zielona Gmina Opatów jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+:

2. Przyjazny dla środowiska i czysty region, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.

Ponadto, przedmiotowa Strategia uwzględnia zapisy dotyczące Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) zidentyfikowanych w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Gmina Opatów należy do OSI Dolina Wisły.

Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. Działania ujęte w projekcie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 wpisują się w cele ujęte w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r Prawo wodne w strategii rozwoju gminy uwzględnia się m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt. 1-3 ww. ustawy tj.

- Plan przeciwdziałania skutkom suszy
- Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (DZ. U. 2021 r. poz. 1615). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski. Przeciwdziałanie skutkom susz zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Pierwszym etapem rozwoju suszy jest susza atmosferyczna. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód).

Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie. Jest to szczególnie poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci produktów rolnych (spadek produkcji przełoży się na wzrost cen).

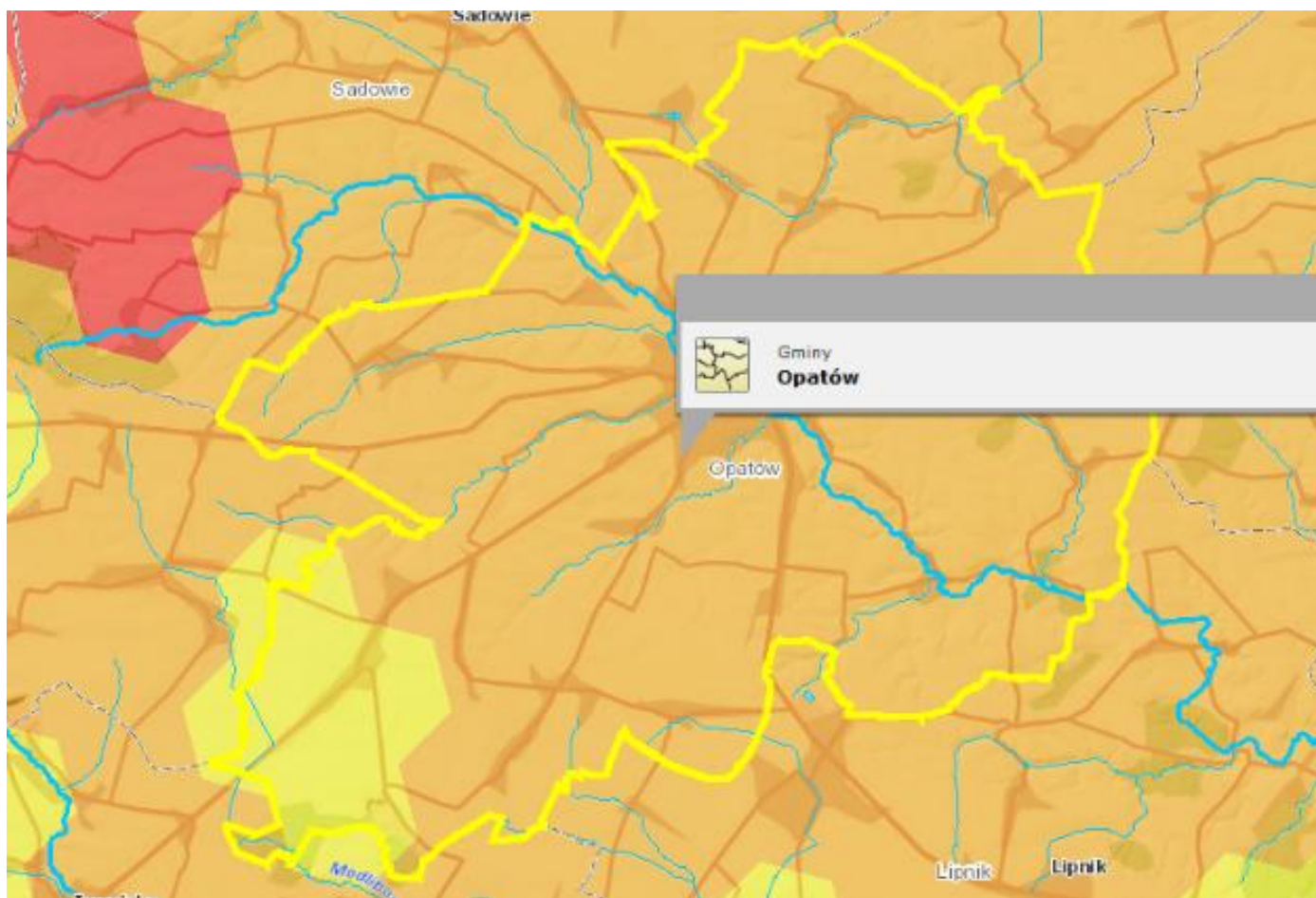
Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio wskazanych a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować np. na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu gospodarczo – społecznego państwa.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

Przedstawione w PPSS informacje wskazują, iż teren gminy Opatów to obszar charakteryzujący się silnym i ekstremalnie silnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej.

Mapa 21 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPPSS

Legenda: klasy łącznego zagrożenia suszą: słabe zagrożenia suszą umiarkowane zagrożenia suszą silne zagrożenia suszą ekstremalne zagrożenia suszą

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Wskazuje na to cel strategiczny 5 Zielona Gmina Opatów. W ramach ww. celu strategicznego przewidziano szereg działań związanych z ochroną środowiska naturalnego, podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców, rozwojem infrastruktury komunalnej, likwidowaniem zbiorników bezodpływowych na rzecz sieci kanalizacyjnej i przydomowych

oczyszczalni ścieków. W tym zakresie Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy – Prawo wodne PPSS obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy

Główny cel dokumentu czyli przeciwdziałanie skutkom suszy doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- 1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

Jednym z elementów Planu jest katalog działań, w którym znajdują się konkretne, mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby ograniczyć skutki suszy. Poprzez wskazany katalog działań realizowany jest cel główny dokumentu. Wśród rekomendowanych działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy znajdują się:

- Działania służące zwiększeniu retencji oraz wspierające przeciwdziałanie skutkom suszy
- Działania związane ze zwiększeniem retencji korytowej w zlewniach na obszarach wiejskich

Przedstawione w dokumencie działania, po ich wdrożeniu przyczynią się do minimalizowania skutków suszy. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także działania edukacyjne. Wśród działań związanych ze zwiększeniem retencji wskazano działania mające ograniczyć spływ powierzchniowy i zatrzymanie wody w przyrodzie, w glebie – w miejscu, gdzie spadł opad. Ponadto proponuje się m.in. przebudowę urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniającej na nawadniającą – odwadniającą, zachowanie mokradeł, czy budowę zbiorników wodnych – zarówno zlokalizowanych na ciekach, jak i przykorytowych. Poza działaniami zwiększającymi ilość wody w przyrodzie, wskazano działania formalne, które umożliwią działanie, w trakcie wystąpienia zjawiska suszy, mające na celu łagodzenie jej skutków. Wśród nich należy wymienić m.in. czasowe ograniczenie korzystania z wód.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest zgodny z celami środowiskowymi, w zakresie dobrego stanu wód, o których jest mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Przeciwdziałanie skutkom suszy wpisuje się bezpośrednio w cel operacyjny **5 Zielona Gmina Opatów**, Cel operacyjny nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”, Cel operacyjny nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii” , Cel operacyjny nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami”

Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły

Obszar gminy Opatów położony jest w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Górnej -Zachodniej Wisły, oraz Środkowej Wisły a najważniejszymi ciekami znajdującymi się w granicach gminy są: Opatówka wraz z jej dopływami: Grabówka i Rzeka Marcinkowska. Na obszarze dorzecza Wisły wyznaczonych jest obecnie:

- 2660 JCWP rzecznych,
- 5 JCWP przejściowych,
- 6 JCW przybrzeżnych,
- 484 JCW jeziornych,
- 94 JCWPd.

Obszar dorzecza Wisły obejmuje również 90 jednolite części wód podziemnych. Na obszarze dorzecza Wisły ustanowiono również obszary chronione, które w szczególny sposób są traktowane w planie gospodarowania wodami – pełen wykaz obszarów chronionych obejmuje⁴:

- jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- jednolite części wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,
- obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód,

⁴ Zgodnie z art. 16 ust. 32 ustawy z 20 lipca 2017r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz. 2233)

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;

Obszar gminy Opatów znajduje się w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan ekologiczny/chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
RW2000621942	Koprzywianka do Modlibórki	NAT ⁵	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: - kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata - budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Baćkowiec - budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących - regularny wywóz nieczystości płynnych - budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków Działania uzupełniające: - monitoring badawczy wód
RW20006219449	Kozinka	NAT	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata

⁵ naturalna jednolita część wód

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

							• budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków Działania uzupełniające: • monitoring badawczy wód
RW2000623146	Opatówka do Żychawy	NAT	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • modernizacja oczyszczalni ścieków Opatów • regularny wywóz nieczystości płynnych • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Opatów Działania uzupełniające: • monitoring badawczy wód
RW20006231489	Potok Lisowski	NAT	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa indywidualnych systemów oczyszczania

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

							ścieków Działania uzupełniające: • monitoring badawczy wód
RW20006234949	Przepaść	NAT	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Ostrowiec Świętokrzyski • objęcie obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych ustanowionego Rozporządzeniem nr ... Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie programem działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (informacje przedstawione w bazie uwzględniają stan prawny na III kw. 2016 r.) • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: • monitoring badawczy wód
Źródło danych: baza danych aPGW							Źródło danych: baza danych aPWŚK

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

- oraz Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 102 (PLGW2000102), 116 (PLGW2000116) 117 (PLGW2000117)

KOD JCWPd	Nazwa JCWPd	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
PLGW2000102	102	słaby	zagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: • przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia Działania uzupełniające • identyfikacja występowania przyczyn pojedynczych stwierdzonych zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego • prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m³/d
PLGW2000116	116	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: • realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami • przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
PLGW2000117	117	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
Źródło danych: baza danych aPGW					Źródło danych: baza danych aPWŚK

Wszystkie znajdujące się na terenie gminy Opatów jednolite części wód powierzchniowych oznaczają się stanem ogólnym określonym jako zły. Działania wskazane w aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWŚK) dotyczą przede wszystkim budowy kanalizacji sanitarnej, budowy nowych zbiorników bezodpływowych oraz remontu istniejących, regularnego wywozu nieczystości płynnych oraz budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Dwie spośród trzech znajdujących się w granicach gminy JCWPd charakteryzują się stanem ogólnym dobrym. Jedynie dla JCWPd 102 (PLGW2000102) określono stan ogólny zły.

Analizowany obszar znajduje się w zasięgu udokumentowanego obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 421 Zbiornik Włostów.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 przewiduje realizację działań przypisanych do JCWP Koprzywnia do Modlibórki, Kozinka, Opatówka do Żychawy, Potok Lisowski, Przepaść poprzez realizację zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej m.in.: budowę indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, modernizację oczyszczalni ścieków w Opatowie.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 jest zgodna z ww. dokumentem. Cele i działania ujęte w strategii m.in. Cel strategiczny, 5 Zielona Gmina Opatów, Cel operacyjny nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”, Cel operacyjny nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii” , Cel operacyjny nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami” przyczynią się do realizacji celu środowiskowego w gospodarowaniu wodami jakim jest ochrona, poprawa oraz przywracanie jednolitych części wód do stanu możliwie jak najbardziej zbliżonego do naturalnego. Pod pojęciem celu środowiskowego rozumie się osiągnięcie i utrzymanie:

- co najmniej dobrego stanu wód powierzchniowych,
- co najmniej dobrego stanu wód podziemnych,
- norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których zostały utworzone obszary chronione,
- a także zapobieganie ich pogorszeniu, w szczególności w odniesieniu do ekosystemów wodnych i innych ekosystemów od wód zależnych.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju⁶

aPWŚK jest jednym z dokumentów planistycznych opracowywanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:

- niepogarszanie stanu części wód,
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,

⁶ Źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030

- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych, (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów do roku 2030 jest zgodna z założeniami aPWŚK o czym świadczą cele i działania ujęte w *Strategii* tj. cel strategiczny nr 5 Zielona Gmina Opatów oraz cele operacyjne:

- nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”,
- nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii”
- nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami”.

Ryzyko powodziowe

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono że na terenie Gminy Opatów nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Gmina Opatów znajduje się również całkowicie poza obszarami zagrożenia powodziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%) oraz całkowicie poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia bądź awarii obwałowania.

Na terenie gminy Opatów nie występują zakazy wymienione w art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne (DZ.U. 2021 poz. 2233) dotyczące gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenie przetwarzanie odpadów w szczególności ich składowanie, dlatego też dla robót inwestycyjnych planowanych na tym obszarze nie jest wymagane:

- uzyskanie decyzji zwalniających wynikających z art. 77 ust. 1 pkt 3 Prawo wodne,
- uzyskania pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP: DZ.U. z 2016r. poz 1841) zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne w granicach gminy Opatów nie wskazano konieczność realizacji zadań o znaczeniu strategicznym.

Gmina Opatów została zakwalifikowana jako teren z nieakceptowalnym poziomem ryzyka powodziowego (5 stopień).

W ramach realizacji strategii gmina będzie wspierała działania dotyczące gospodarki wodnej na terenie gminy tj. ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki rolniczej, zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleby, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesienie, tworzenie sfer buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtworzenie oczek wodnych i mokradłem retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonania nowych zbiorników wodnych.

Bibliografia

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, Warszawa 2019
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Kielce, 2021
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2014
- Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Opatów, Opatów marzec-kwiecień 2022
- Europejski Zielony Ład, Komisja Europejska, Bruksela, 2019 r.

Spis tabel

Tabela 1 Podział gruntów na terenie Gminy Opatów	6
Tabela 2. Analiza SWOT Gminy Opatów w sytuacji przestrzennej	7
Tabela 3. Analiza SWOT Gminy Opatów w obszarze społecznym	10
Tabela 4. Analiza SWOT Gminy Opatów - sytuacja gospodarcza.....	12
Tabela 5 Cele strategiczne i operacyjne.....	17
Tabela 6. Cele operacyjne, kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia oraz źródła finansowania	29
Tabela 7 Obszary Strategicznej Interwencji kluczowe dla gminy w podziale na powierzchnię i liczbę mieszkańców	77
Tabela 8. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy.....	79

Spis map

Mapa 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny	42
Mapa 2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią	43
Mapa 3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – zasoby naturalne i ochrona środowiska	44
Mapa 4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja	45
Mapa 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka	46
Mapa 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy	48
Mapa 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – planowane kluczowe działania	50
Mapa 8 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Opatów.....	54
Mapa 9 Kierunki zagospodarowania gospodarki wodnej wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	57
Mapa 10. Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – System osadniczy (uwarunkowania).....	58
Mapa 11. Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – główne obszary problemowe.....	59
Mapa 12 Główne obszary problemowe w zakresie środowiska naturalnego wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	60
Mapa 13. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – nasilenie głównych problemów przestrzennych.....	61
Mapa 14. Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Kierunki zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego	62
Mapa 15. Kierunki rozwoju głównych elementów energetyki wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	63
Mapa 16. Gminy wykazujące największą dynamikę rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarczych..	64
Mapa 17. Preferencje zalesieniowe gmin województwa świętokrzyskiego	65
Mapa 18. Obrona i bezpieczeństwo (uwarunkowania) wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	66
Mapa 19 Polityka kształtowania głównego układu transportowego w Województwie Świętokrzyskim	67
Mapa 20.. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	75
Mapa 21 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych	100